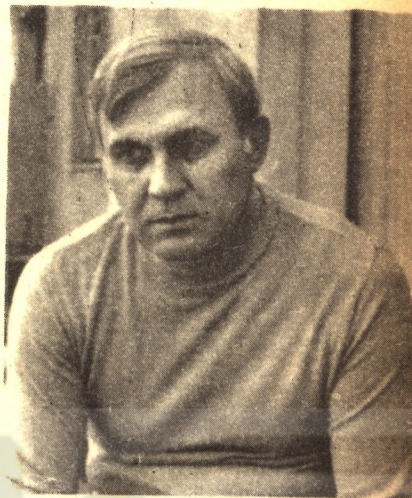

ion brad

Ora întrebărilor e, la Ion Brad, a maturității grave. A retrospectivei. A clepsidrei. A virstei responsabile. A monologului cu inflexiuni filosofice, privind rațiunea și sensul existenței. Oră a opțiunilor lucide, desprinse din experiențe afective, marcante, la nivelul trăirilor esențiale. Oră a bilanțurilor și a perspectivelor. Sub egida reprezentărilor neoclasice ale lumii și ale problematicii. Lume a sinelui, a națiunii și a umanității.

AUREL MARTIN

1016

ion brad

ion brad

ora întrebărilor

Lei 5

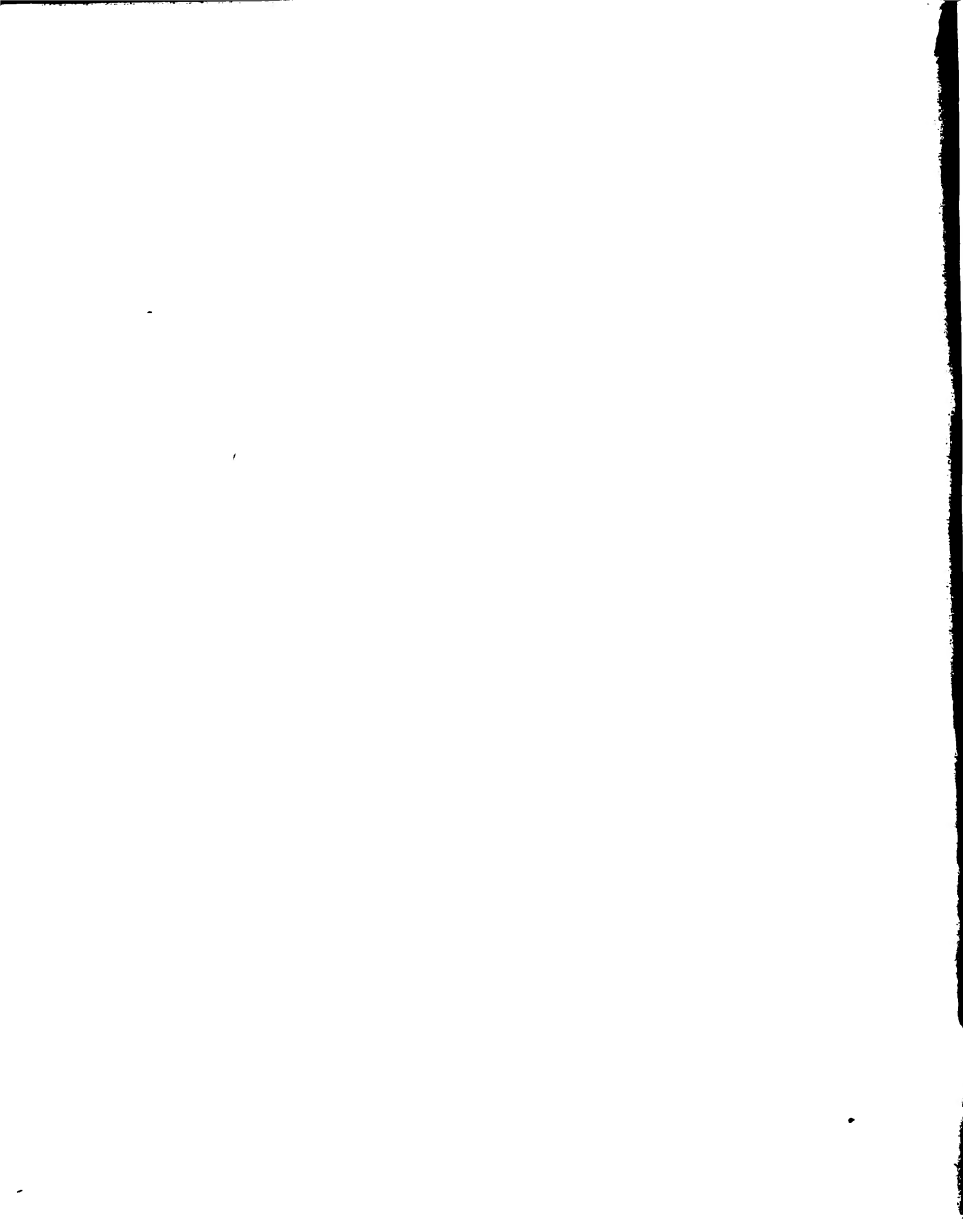
editura minerva

Ilustrația copertei : *Reproducere după D. Ghiață*
„Plajă la Costinești”

ion brad ora întrebărilor

PREFAȚĂ DE AUREL MARTIN

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1979
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

PREFAȚA

A-ți intitula, oarecum dilematic, la cincizeci de ani, un volum selectiv *Ora întrebărilor*, echivalează cu a avea revelația matură a poeziei însăși. Ca rațiune în timp și peste timp. Ca tentativă de structurare a unei viziuni programatice. A priori și, mai ales, a posteriori. Gestul consemnând, metaforic, valoarea simbolică a unei sintagme încărcate de implicații multiple: „copilul cărunt”. Sintagmă care pune poemele lui Ion Brad sub un dublu semn: al naivității romantice și al înțelepciunii clasice. Al neuitării anamnezice și al distilărilor în absolut; al simțului istoric și al transcenderii contingentului; al apelului la datele prezentului și al reinterpretării miturilor. Contextul e larg autobiografic întrucît poetul trăiește deopotrivă anotimpurile umanității și ale propriei vieți. „Copilul cărunt” are memoria lui „terra mater” și a lui „mater”, a pămîntului natal și a timpului însuși. Conștiința acestora. Vocația de a fi sentimental și lucid. De a se simți pe sine ca voce a tuturor. Ca suflet infantil conservat, la modul esențial, peste veacuri. Candid și grav, traversînd mutațiile impuse de spectacolul lumii. Spectacol ai cărui eroi sînt Heracles, Decebal și Traian, voievozii luptători pentru neatințare, constructorii orînduirii socialiste, familia ca nucleu existențial. Cu toții ridicați la statut reprezentativ. Conducînd

la sentimentul filogenetic al permanenței și al devenirii. Când „căruntul“, contemporan afectiv cu vîrstele lui, se regăsește mereu, recitîndu-se. Căruntețea îngăduind și meditația autocritică. Dreptul de a-și evalua dinspre azi spre trecut opțiunile, de a-i oferi cititorului virtual puncte de reper definitive. De a-i selecta laitmotive și ipotetice piese de rezistență. De a-i îngădui coborîrea spre celulele primordiale. De a amplifica semnificația ideii de „oră a întrebărilor“ și, în plan complementar, pe cea sugerată de obsesii ca „fîntini și stele“ sau „războiul cunoașterii“. De interogație și de limpiditate, privind demersul liric de-a lungul anilor. Ion Brad înfățișîndu-se acum ca eu eliberat de tot ceea ce, în evoluția și servituile ei, a putut însemna antipoezie. Gest elocvent pentru un poet deosebit de fecund care, stînd cu sine în-suși, știe să se aleagă pe sine și să ne invite a-l cunoaște ca atare. Nu întîmplător, la „ora întrebărilor“, selecția e severă.

Selecție menită a pune în lumină laitmotivele tematice și aspectele realmente reprezentative ale unei activități întinse pe durata a peste trei decenii. Durată înregistrînd fatal asperități și neîmpliniri, dar mai ales căutări. Dereglări de natură artistică, dar mai cu seamă eliberări și regăsiri. Comune, dealtfel, și generației sale, în cadrul a ceea ce am putea numi, fără exagerare, un veritabil proces al personalizării opțiunii și gesticulației lirice. Proces complex și complicat ducînd, în cazul talentelor autentice, la formalizarea efectivă, originală, a trăirilor și mesajelor comunicate prin vers. Procesul ține de epocă, de sensibilitate, de temperament, de experiență, de circumstanțe, de cedări sau rezistențe la sunurile ispititoare ale sirenelor.

La „ora întrebărilor“, trecut printre Scyla și Charibda, Ion Brad vislește meditativ pe apele neoclasicismului. Ale lucidității cenzurative. Reținînd teme eterne, absorbînd soluții stilistice caracterizante, în linia lui Ion Pillat. A echilibrului, armoniilor și griji pentru meșteșug ale acestuia. A situării operei lirice „sub scutul Minervei“. Scut al autoexigenței. Poetul acumulînd prin lecturi disjunctive variantele diacronice ale invariantului numit Poezie. Invariant plurivalent, dedus din antica învățătură a măsurii, „midén ágan“. Un „midén ágan“ cu știute rezonanțe filo-

sofice care, la Ion Brad, își răsfringe înțelesurile în tipologia ethosului țărănesc. Ethos fundamental, justificând toposul întregii lui creații. Articulate pe sentimentul reiterat al familiei (divulgat, de altminteri, și epic) al plaiurilor natale, al satului, al patriei, al conceptului simbolizant de rădăcină și al celui, de tradiție. Tradiția configurând valori morale îndelung decantate, bunuri spirituale transmise folcloric și acceptate ca adevăruri capabile să plămădească noi adevăruri, un mod de viață al cărui model transcende vremelnicul. De unde cultul părinților și al strămoșilor, al demnității și al muncii. Al precursorilor, făuritori de istorie, ctitori de țară, de vatră. Al categoriei de „mater” și de „terra”. Ambelor intuindu-li-se starea de *datum* și de *eternitate*, prin cea de realitate concretă, particulară. Poemele închinat mamei sînt, fără nici o îndoială, antologice. Ele sînt și „remember” și requiemuri, și ode, și elegii, și evocări ale copilăriei, dar și, mai ales, prospecțiuni în straturile unei logici care, admițînd evidența, nu ignoră seismele interioare. Poeme de dragoste, transfigurînd ființa umană dătătoare de ființă, recuperînd-o din moarte prin arbori și flori, prin natură și prin amintire, prin ciclul vital, în nemoarte. Idee-mată a gândirii lui Ion Brad. Deschizînd-o pe cea de succesiune. Mama instituindu-se ca metaforă a Vieții. Devenind, ca și „satul mutat în tin-tirim”, o fărîmă exponențială a istoriei. A dialecticii care, negînd, afirmă. Mama capătă, în viziunea poetului, semnificații ancestrale, iradiante și redundant etice, dar și, nu mai puțin, sinonimii ale Patriei însăși. Ale unei patrii bimilenare supraviețuitoare, prin conștiința rădăcinilor, a unității și idealurilor sale, a peisajului, a datinelor păstrate din generație în generație, printr-un fond energetic concomitent rezistent și ofensiv. Fond eroic, în nopțile cetăților transilvane, parabolice, întrucît reface diagrama unei națiuni de la origini pînă în prezent. De fapt, a unor atitudini prin care „terra mater” se vedește a fi „alma mater”, iar perspectiva lui Ion Brad, un „carmen patriae”, din unghiul unui „carmen saeculare”, „Carmen” care năzuiește să surprindă, prin intonații de doină, de bocet, de imn, de microbaladă, de microcronică, de odă, de portrete sculp-

tate în altorelief, legități ale ethosului românesc. Ipostaze ale acestuia. Tragice, dramatice, eroice. Alcătuindu-se, prin întreg, ca un fel de „aide-mémoire“, al condiției umane. Condiție contradictorie, dinamică și militantă de la care trebuie să ne reclămăm ca actualitate. Poetul nefiind un „laudator temporis acti“, ci un contemporan al imanențelor, un degustător de esențe, sedus de intenția de a valoriza un specific derivat din setea de progres și de fericire, de mai bine și de mai frumos, de libertate și de independență, de civilizație și de cultură. Înaintașii evocați impunându-se ca minți luminate, ca veritabile modele, perpetuînd, amplificînd, nuanțînd istoric profundele și generoasele valențe ale mitului anteic și ale celui prometeic. Mituri căroră Ion Brad le conferă dimensiuni prioritar patriotice. Punctînd momente-cheie ale epopeii noastre naționale, de la obîrșile etnogenezei pînă la realitățile în mers ale vremii socialiste. Dimensiuni subliniate sau implicate, în repetate rînduri, dar mai cu seamă în poemele dedicate Transilvaniei, unde cele două mituri se îmbină în imaginea policromă a rezistenței, a luptei, a răzcoalelor, a revoluțiilor, a filosofiei luminilor, a aspirațiilor desalienante. Ele stau sub arcada vergilianului „arma virumque cano“ și a horatianului „non omnis moriar“.

E un „carmen saeculare“, un „carmen patriae“ care, neeludînd jocul aleatoriu sau logic al evenimentelor și al psihologiilor, al împrejurărilor și al factorilor de influență, al dialogului dintre prezent și anii revoluți, dezvăluie o structură temperamentală bivalentă. Clasică și romantică. Apolinică și dionisiacă. Dispusă, adică, să recepteze fenomenele la temperaturi variabile, să le vadă uranic sau plutonic, terestru sau neptunic. Cosmicizîndu-le, într-un echilibru caracteristic prin armonie și disarmonie. Prin relația dintre cert și incert, dintre aparent și ceea ce se află dincolo de acesta. Un echilibru al contrastelor și contradicțiilor. Al știutului și neștiutului. Al văzutei și nevăzutei. Al stabilității și instabilității. Al formelor și valorilor timpului și spațiului. Și, în ultimă instanță, al aventurii autocunoașterii.

Marea e un astfel de timp și spațiu. Thalassa, subiect și obiect, insinuându-se ca „mare neliniștită“. Fără însă izbucniri, tangaje, uragane, tornade. O mare a lui Ulise, cu inevitabile chemări, iluzii, capcane. Spațiu existențial. Timp etern. Mare, leagăn al Vieții. O mare mitologică, în spirit amniotic. Mare a originilor. Mare parareală. Aidoma cerului pe care îl reflectă sau în care se reflectă. Mare a lui Tanathos, a melancoliilor, dar și a biruștelor lui Heracles. O mare care înconjoară o insulă, Ithaca, a gravelor întrebări. Insulă a fiecăruia. A insomniilor. A solitudinii. A începutului și a sfârșitului. A plecării și a reîntoarcerii. Mare-univers. Sugestie a cosmosului. A coordonatelor pe care tinde să se miște, indiferent de elementul referențial, timpul și spațiul gândirii poetice a lui Ion Brad. Timp și spațiu trecut prin „clepsidra“ și „ante-postuma“ mărturisirilor de factură morală, cogitativă, cu adânci rădăcini etnice, dar și adânc umaniste, de voce testamentară a colectivității care a creat în anii străvechi conceptul lui Kalokagathon. Concept epigrafic. Deschizând, ca atitudine lirică, orizonturile și neliniștile mării însăși. Când apolinice sau dionisiace; când, sculptural gândind, dorice, ionice, atice. Cu alte cuvinte, o mare și un pământ vizînd totalitatea. Deopotrivă oracolul Castaliei și propileele sau cariatidele Acropolei. Simboluri ale Geei, ale lui Mater, ale Eternității, ale Neuitării, ale rîurilor ce curg neîncetat, precum Tir-navele, ale sufletelor ce niciodată nu mor.

Copilul cărunt, Thalassa intră, ca elemente emblematice fi-rești, în mai cuprinzătorul laitmotiv al poeziei lui Ion Brad : „anotimpul incert“. Mai cuprinzător, pentru că îmbrățișează sfera ambiguității. Încercînd să definească momentul lui „nel mezzo del camin“. Moment sentimental, al întrebărilor discrete, sub-terane, de cumpănă, cu aparente suavități, încărcat însă de amintiri, de doruri și premoniții. E anotimpul toamnei. Zodia-cal. La care poetul revine mereu, vrînd parcă să-i descifreze tainele, să-i numere culorile, să-i sporească autobiografic corolele metafizice. Dezvăluindu-i străluciri și întunecimi nu lipsite de fiorul inefabilului. La scala trăirilor și retrăirilor, a vagului, a palpărilor realului în ireal, a sugestiei, în tradiția sublimărilor

simboliste. Dragostea însăși stînd sub același regim al emoției. Ca și ideea de moarte. Ca și cea de devenire în timp. Evident, tematica e deosebit de generoasă. Îngăduind, de-a lungul anilor, diversificarea apreciabilă a hărții lirice. Pentru că anotimpul incert se răsfrînge asupra tuturor anotimpurilor, împrumutîndu-le acestora problematica lui statutară, eliberîndu-le, cu vremea, de ceea ce s-ar părea că le e specific. Ajungînd a fi, în cele din urmă, un simbol al continuei tentative de a evada din incert, în climatul apropierei certului care stă, practic, la porțile certitudinii necunoscutului. Simbol și ontologic și gnoseologic. Fertil prin consecințele demersului poeziei lui Ion Brad, atrasă, mai nou, tot mai mult de interogații esențiale privind rostul și natura existenței, capacitatea omului de a se desăvîrși, de a înfrunta monștrii, de a birui imposibilul, dar mai ales de a se cunoaște pe sine însuși.

„Războiul cunoașterii”, alegorizat în vestitele isprăvi ale lui Heracles, e războiul umanității. Al luptelor milenare ale acesteia. Al victoriei implacabile a virtuților morale, a binelui asupra răului. Ion Brad demitizînd, în fond, legenda. Mutînd accentul de pe eveniment pe semnificațiile și mesajele lui. Coborînd în labirintul interior, al insului și al colectivității, unde coexistă spaima, nălucile, lenea, grajdurile lui Augias, hidra din Lerna etc., metafore, fiecare, ale unui infern existențial, pe care forța umană, prin inteligență și încredere în propriile puteri, îl învinge. Coborîre într-un Sine alimentat de contradicții și de antiteze. Avînd însă la îndemînă firul Ariadnei. Al rațiunii. Al foamei de autoperfecțiune. Fir care, și sentimental, ne îndrumă spre înțelegerea complexului univers imaginar al lui Ion Brad. La ora întrebărilor și a aproximațiilor critice.

AUREL MARTIN

TABEL CRONOLOGIC

- 1929 La 8 noiembrie, s-a născut în satul lui Timotei Cipariu, Pănade, din fostul județ Țirnava Mică, Ion, primul dintre cei nouă copii ai țăranului Traian Brad și Corneliiei Barna, originară din satul vecin Iclod. Învăță patru clase primare la școala din sat, cu „domnișoara Nuți“ și Iacob Costea (decedat în război).
- 1940 Ion Brad intră, prin concurs, la liceul de băieți din Blaj, unde își continuă studiile până la susținerea bacalaureatului, în 1948.
- 1947 În luna martie, Ion Brad publică în revista *Gînd tinerească* din Alba Iulia prima sa poezie (*Te-am văsat*), urmată în același an de alte cîteva. Lecturile sale au fost îndrumate, în clasele superioare, de învățătorul profesor de limbă română Gh. I. Biriș, numele discretului poet Radu Brateș, de care a fost legat printr-o strînsă prietenie. Ca bibliotecar al liceului, colaborează intens la catalogarea cărților și manuscriselor din „Biblioteca centrală“ a Blăjului (împărțită azi între Biblioteca

Academiei — filiala Cluj-Napoca și „Biblioteca documentară“ din Blaj) sub direcția profesorului Ștefan Mançiualea.

1948 Este ales președinte al „Societății de lectură Timotei Cipariu“, cenaclu literar activ timp de aproape 80 de ani. (Printre animatorii lui figura, la sfârșitul secolului trecut, numele lui Ion Agârbiceanu.) În același an, Ion Brad activează în cadrul UAER (organizația revoluționară a elevilor din România), ca responsabil cultural pe școală. Este distins cu premiul I la concursuri literare, pentru lucrări ca : *Proza lui Pavel Dan* (autor preferat încă din acea perioadă) și *Serghei Esenin și revoluția rusă*. Trece concursul de admitere la Facultatea de filologie din Cluj, unde are ca profesori pe Ion Breazu (literatura română modernă), Liviu Rusu (literatura universală), Ștefan Pașca (literatura română veche), Dimitrie Macrea (lingvistică). Printre colegii de an : Aurel Gurghianu, Dumitru C. Micu și Ion Vlad.

1949 Participă la ședințele cenaclului Universității, unde predominau studenții și colaboratorii marelui profesor și istoric literar D. Popovici : Aurel Martin, Romul Munteanu, George Munteanu, Mircea Zăciu.

Asistă, de asemenea, la cenaclul organizat pe lângă ziarul *Lupta Ardealului* și condus, pînă la plecarea la București, de Ioanichie Olteanu. Printre participanții cei mai activi : A. E. Baconsky, Victor Felea, Tiberiu Utan, Dumitru C. Micu, Cornel Regman, Dumitru Mircea, Aurel Rău, Teofil Bușcan, C. Bozbici, Ion Lungu, Pavel Apostol.

La sfârșitul lui 1949, apare primul număr al *Almanahului literar* (actuala revistă *Steaua*), sub con-

ducerea lui Miron Radu Paraschivescu, care devine un adevărat animator al vieții literare din Cluj. El era legat printr-o veche amiciție de fostul său profesor de estetică Emil Isac și se apropie de marele poet Lucian Blaga, încă destul de izolat în acei ani.

1950 În „atelierul“ clujean al *Almanahului literar* se detașează din București și Geo Dumitrescu, care, alături de M.R.P., devine un sever și cordial îndrumător al pleiadei de poeți lirici (se adăugaseră între timp Al. Andrițoiu și Al. Căprariu), de prozatori și critici tineri, capabili să stîrnească, împreună, un interes semnificativ pentru mișcarea noastră literară, uneori destul de aridă în acea perioadă.

Ion Brad începe să publice poezii și la revistele din București *Viața românească* și *Flacăra*.

Anotimpul fiind al „baladei“, scrie, după exemplul lui Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dan Deșliu și A.E. Baconsky, un lung și inegal poem *Cincisutistul*, distins cu premiul *Almanahului literar* și publicat apoi, în 1952, în volum, sub îngrijirea sensibilă a poetului Virgil Teodorescu, pe atunci redactor la E.S.P.L.A., Participînd, în uzine, la sate, în școli și facultăți, la ședințe de cînaclu sau șezători literare împreună cu colegii săi maghiari din Cluj, Ion Brad leagă o frumoasă și durabilă prietenie nu numai cu cei din generația sa (Bajor Andor, Bodor Pál, Pánek Zoltán, Hajdu Göző, Gálfalvi Zsolt, Székely János, Márki Zoltán, Kányádi Sándor, Hornyák Iozsef, Szász Iános, Huszár Sándor ș. a.), dar și cu scriitori ca Gáal Gábor (eminent critic marxist, animatorul revistei progresiste *Korunk*), prozatorii de sorginte muncitorească și țărnească Nagy István, Asztalos István, Horváth István, Sutó András, precum și cu

poetii Kiss Jenő și Létay Lajos (din poeziile căruia a tradus o culegere publicată în 1954).

1952 Absolvă Facultatea de filologie a Universității „Victor Babeș”, termină serviciul militar la București, lucrează la redacția *Almanahului literar*. Il cunoaște îndeaproape pe Emil Isac, grav bolnav în acea perioadă. Sub îndrumarea lui directă începe să alcătuiască ediția de *Opere alese*, fără a reuși să o termine până la stingerea din viață (martie 1954) a primului poet român modern al Ardealului. Din imensul material documentar, Ion Brad alcătuieste în 1972 evocarea monografică *Emil Isac — un tribun al ideilor noi*.

1953 Între 1953—1955, lucrează ca secretar al Filialei din Cluj a Unuinii Scriitorilor, al cărei președinte era Nagy István. În noua calitate, este preocupat de reintegrarea în circuitul literar activ a scriitorilor Lucian Blaga (marele poet îi scrie, pe volumul de *Poezii* apărut în Editura Fundațiilor: „Lui Ion Brad — cu bucuria nespus de rară de a fi întâlnit uniți în aceeași ființă un poet și un om”) și Ion Agârbiceanu. Dacă în cazul primului (din motive evocate în capitolul „Ținea mai mult de stele decît de pămînt” din cartea lui Bazil Gruiă *Blaga inedit* — ed. Dacia, 1974) reușita a fost mai ales a unor spirite active ca Miron Radu Paraschivescu, A. E. Baconsky, George Ivașcu, Aurel Rău, în cel de al doilea caz Ion Brad împreună cu Mircea Zăciu au făcut totul ca, în spiritul politicii culturale a partidului nostru, marele povestitor și romancier Ion Agârbiceanu să-și recapete locul meritat în cultura română de azi, fiind, pînă la sfîrșitul său din 1963, prezent mereu în presă și în activitatea scriitoricească. Prietenia purtată de Agârbiceanu tinerilor

săi confrăți este atestată și de un imens material epistolar inedit. În aceeași perioadă, Ion Brad o sprijină pe Veturia Goga pentru reorganizarea viitoare case memoriale de la Ciucea.

În 1953, este distins la Festivalul mondial al tineretului de la București cu „Diploma de onoare” pentru poezia *Un dar*. În toamna aceluiași an, decedează Cornelia Brad, mama poetului, motiv elegiac reluat în toate culegerile sale de versuri.

1954 Publică volumul liric *Cu sufletul deschis*, al cărui prim recenzențat a fost Ion Dodu Bălan (care s-a pronunțat, ulterior, despre toate volumele lui Ion Brad). Cartea a fost comentată favorabil de Al. Philippide, Zoe Dumitrescu-Bușulenga și alții. La Sinaia, face cunoștința lui Marin Preda, Laurențiu Fulga, Nina Cassian, Nicolae Tăutu.

1955 Pe urmele unor întâmplări reale, Ion Brad scrie, în 1955, *Balada împușcăților*, episod tragic din lupta pentru eliberarea Ardealului de Nord. Poemul fiind inegal, n-a mai fost reluat în culegerile ulterioare. În vara lui 1955, participă la Festivalul mondial al tineretului de la Varșovia. În octombrie 1955, Ion Brad este transferat de la Cluj la București, ca activist cultural al C.C. al U.T.C.

1956 Publică volumul *Cîntecele pămîntului natal*. Se împrietenește cu Nicolae Labiș, Titus Popovici, Al. Andrițoiu și Ion Horea. Organizează diferite „brîgăzi ale poezilor” pentru șantierul național al tineretului, îndrumă cînacluri literare tinerești în diverse centre din țară. Participă la un colocviu internațional la Roma. Este ales membru supleant în C.C. al U.T.C. În decembrie, este numit redactor-șef al revistei de copii *Cravata roșie* (printre

membrii redacției : G. Mărgărit, Lucia Olteanu, Doina Sălăjan, G. D. Vasile). Colaborează intens la ziarele *Scinteia*, *Scinteia tineretului* și revistele din București (*Contemporanul*, *Gazeta literară*, *Flacăra*), precum și la *Tribuna* din Cluj. Din această perioadă durează prietenia sa cu marele și multilateralul artist Ion Vlasiu.

1957 Vizitează Moscova și Leningradul, apoi R.S.S. Moldovenească, unde alcătuiește *Antologia tinerilor poeți din România*, apărută la Chișinău. Vizitează R.D.G.

1958 Publică volumul *Cu timpul meu* (distins cu premiul Academiei), despre care George Călinescu scria că, mergînd direct la idee, face dovada că ideologia noastră este propice poeziei. Luorează la redacția *Luceafărul*, împreună cu Mihai Dragomir, Dumitru Corbea, Dan Deșliu, Haralamb Zincă, Aurel Martin, Petru Vintilă, Ion Dodu Bălan, Teodor Balș, Valeriu Râpeanu, Nicolae Stoian, Gheorghe Achiței etc. Foarte dese participări la „sezătorile literare“ ale *Luceafărului*, organizate în întreaga țară.

1960 Transferat în redacția ziarului *Scinteia tineretului* (redactor-șef : Dumitru Popescu) conduce secția culturală. Apare volumul de versuri pentru copii *Să citim cu voce tare*.

1961 Vizitează R. P. Bulgaria, unde cunoaște și leagă prietenie cu poetul Nicolai Zidarov, ale cărui poezii le traduce în românește (culegere alcătuită împreună cu Al. Andrișoiu și Ion Horea). N. Zidarov publică un volum selectiv din versurile lui Ion Brad (Sofia, 1970).

1962 Este ales membru al Biroului și secretar al Uniunii Scriitorilor din România. Din Birou mai făceau parte : Mihai Beniuc, președinte, Demostene Botez, Ion Pas, Eugen Barbu, Horia Lovinescu, Lucia Demetrius, Aurel Mihale, Szemler Ferenc, Emil Galan, A. Breitenhoffer, Pop Simion.
Publică volumul *Mă uit în ochii copiilor*.
Vizitează Cehoslovacia.

1964 Publică romanul *Descoperirea familiei* (apărut în patru ediții succesive), transmis, în adaptare, la televiziune și radio.

Vizitează U.R.S.S. (împreună cu Vladimir Colin, Ion Hobana, Mircea Sintimbreanu) și Polonia (împreună cu Lucia Demetrius).

Vizitează Iugoslavia, ca participant la un colocviu literar internațional. Cunoaște, printre alții, pe talentatul scriitor muntenegrean Sveten Asanović și pe poeta de origine română Florica Ștefan (împreună cu care traduce, în 1978, volumul de nuvele *Frumoasa moarte* al lui S. Asanović).

1965 Este ales deputat în Marea Adunare Națională (circumscripția „Nicolae Bălcescu“ din București) și apoi, la Congresul al IX-lea, membru supleant al C.C. al P.C.R.

Publică volumul *Fintini și stele*, precum și *Eroii fabulelor* (împreună cu artistul fotograf Ion Miclea), carte salutăată, cu puțin timp înainte de moarte, de George Călinescu în „Cronica optimistului“ din *Contemporanul*. Lucrează câteva luni în redacția *Gazetei literare*.

- Participă la colocvii și șezători literare în R.P. Ungară. În noiembrie 1965, este numit adjunct al șefului secției de literatură și artă a C.C. al P.C.R.
- 1966 Vizitează Grecia și Turcia. Participă, în cadrul unei delegații parlamentare condusă de acad. C. Daicovici, la o vizită în Italia.
- 1968 Este numit vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. Publică volumul *Ecce tempus*, în care sînt incluse, pe lângă versurile noi, o selecție din plachetele anterioare. Participă, împreună cu o delegație parlamentară, la o vizită în Finlanda. Conduce delegația cineaștilor români la Festivalul Internațional al filmului din Asia și Africa (Tașkent, U.R.S.S.).
- 1969 La Congresul X, este reales membru supleant al C.C. al P.C.R. Publică, în colaborare cu Ion Miclea, albumul *Romania antiqua* (tradus în mai multe limbi). Participă la consfătuirea miniștrilor culturii din unele țări socialiste (Karlovy-Vari), precum și la Festivalul internațional al filmului de la Leipzig.
- 1970 Publică volumul de versuri *Orga de mesteceni* și volumul selectiv în colecția „Cele mai frumoase poezii”, cu o prefață de Ov. S. Crohmălniceanu. Călătorește în S.U.A. (la New York, unde îl vizitează pe Ionel Perlea, Washington, Los Angeles, Philadelphia, Baltimore) și la Paris.
- 1971 Apare, la „Kriterion”, culegerea *Fehér vadászat (Vînătoare albă)*, versuri traduse în limba maghiară de Bodor Pál, Csiki László, Franyo Zoltán, Kányádi Sándor, Kiraly László, Maytényi Erik, Márki Zol-

tán, Márton Lili, Páskándi Géza, Székely János, Szemlér Ferenc, Veress Zoltán.

1972 Publică volumul de poezii *Zăpezile de-acasă*. Primește premiul Uniunii Scriitorilor pentru placheta *Cele patru anotimpuri* dedicată copiilor. Vizitează R.P.D. Coreeană.

1973 Conduce delegația care participă la „Zilele teatrului românesc” în U.R.S.S., din care făceau parte : Sică Alexandrescu, Aurel Baranga, Horia Lovinescu, Radu Popescu, Vasile Nicorovici, Dinu Cernescu, Natalia Stancu. Apare volumul de poezii *Noapte cu Privighetori*.

Ion Brad este numit ambasador al României în Grecia, succedînd colegului și prietenului său Francisc Păcurariu.

1974 La Congresul al XI-lea este ales membru al C.C. al P.C.R. Apare culegerea de versuri *Saison incertaine*, tradusă de Aurel George Boeșteanu și Andreea Dobrescu Warodin, cu o prefață de Valeriu Râpeanu.

1975 Publică volumul de versuri *Templul din afară* în ediție bilingvă, textul englez (*The outlying temple*) aparținînd lui Marcel Pop Corniș.

Publică romanul *Ultimul drum*. În limba maghiară, apare volumul *Emil Isac — un tribun al ideilor noi*. La Atena, apare volumul selectiv *Pirina aloga (Caii de foc)*, alcătuit și tradus de eminentul scriitor elen Menelaos Ludemis, de care Ion Brad a fost legat cu o prietenie deosebită.

Menelaos Ludemis a mai publicat și tradus cărți sau fragmente din lucrările colegilor săi români : Eugen Jebeleanu, Zaharia Stancu, Marin Preda, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Virgil Teodorescu, Du-

mitru Popescu, Titus Popovici, Laurențiu Fulga, Marin Sorescu, D. R. Popescu, precum și o întreagă antologie a poeziei populare, a poeziei clasice, moderne și contemporane, mergînd de la Grigore Alexandrescu pînă la cei mai tineri poeți de azi.

- 1976 Ion Brad traduce și prefățează volumul de *Poezii* al Ioannei Tsatsos, sora poetului Seferis. Tălmăcește, împreună cu Dumitru Nicolae, volumul de proză *Porumbeii* al scriitorului grec Evangelos Averoff-Tossizza. Traduce, împreună cu Antița Augustopoulou-Jucan, și prefățează *Antologie lirică* a poetului cipriot Nikos Kranidiotis. Coscenarist al filmului realizat de Virgil Calotescu : *Ultima noapte a singurătății*.
- 1977 Publică albumul *La zei acasă, sau o călătorie lirică prin Elada*. Apare cartea de versuri *Transilvane cetăți fără somn*. Scrie piesa de teatru *Audiență la Consul*, prezentată pe scena „Teatrului Nottara“, în regia lui Ion Cojar (premiul Asociației scriitorilor din București). Traduce, împreună cu D. Nicolae, *Aforisme și cugetări* de Constantin Tsatsos, președintele Republicii Elene. În vederea alcătuirii unei antologii a liricii de azi grecești, traduce și publică poezii de : Odiseas Elitis, Iannis Ritsos, Menelaos Ludemis, M. Stassinopoulos, Rita Boumi-Papa, N. Vretakos, I. M. Panaiotopoulos, Ilia Simpoulos, I. Kouthsoheras, C. Trypanis, K. Assimakopoulos, D. Ravanis-Rendis, C. Lotri, Milli Gregu, Maria Caraianni, F. Agulis ș. a.
- 1978 Publică romanul *Raiul răspopiților*. Scrie piesa *Nu pot să dorm*. Coscenarist al filmului *Drumuri în cum-pănă*.

1979 Publică volumul de poeme filosofice *Războiul cunoaşterii*. Apare în limba maghiară romanul *Descoperirea familiei* în traducerea lui, Beko György. În cei peste treizeci de ani de activitate literară, despre lucrările lui Ion Brad s-au pronunţat, printre alţii : George Călinescu, Şerban Cioculescu, G. Ivaşcu, Al. Piru, Eugen Barbu, C. Regman, M. Petroveanu, Edgar Papu, Dragoş Vrânceanu, Zoe-Dumitrescu Buşulenga, Constantin Ciopraga, Radu Brateş, Radu Popescu, Aurel Baranga, Ov. S. Crohmălniceanu, I. D. Bălan, Dumitru Micu, Valeriu Râpeanu, Aurel Martin, Al. Balaci, Al. Andriţoiu, Victor Felea, Fănuş Neagu, N. Manolescu, Ion Vlad, Al. Căprariu, Dan Hăulică, Gh. Achitei, Mircea Zăciu, Paul Georgescu, N. Balotă, Radu Enescu, Lucia Olteanu, Teodor Mazilu. Ion Oarcăsu, Liviu Leonte, C. Stănescu, Eugen Simion, Mihai Ungheanu, N. Dragoş, Emil Manu, Teodor Vârgolici, S. Damian, G. Dimisianu, Marian Popa, Al. Săndulescu, Vlad Sorianu, Florian Potra, Sorin Titel, Dana Dumitriu, Cornel Moraru, Petru Poară, Valentin Taşcu, Ion Drăgănoiu, Laurenţiu Ulici, Emil Vasilescu, Ştefan Iureş, Ion Lungu, D. Andraşoni, M. N. Rusu, Lucian Raicu, Mircea Iorgulescu, Ion Bălu, Nicolae Ciobanu, Z. Sângeorzan, Fănuş Băileşteanu, Hristu Căndroveanu, Eugenia Tudor, Constantin Crişan, Ion Lotreanu ş. a.

I. B.

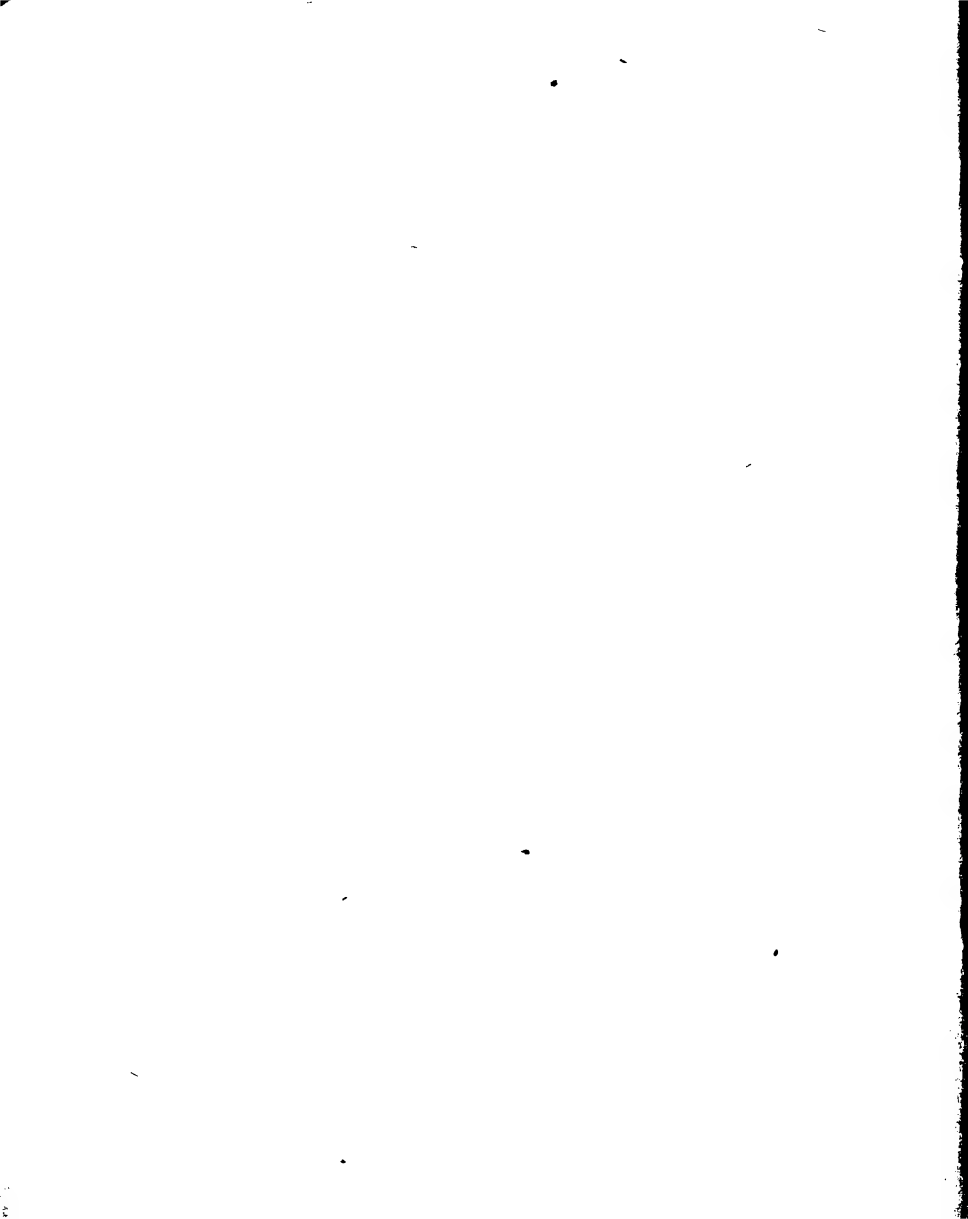
CLEPSIDRA

Nisip ori singe ne măsoară timpul ?
Eu sint clepsidra, cumpăna de fulger
Între istorie și paramituri ?
Sau doar un strop iradiat ce-aleargă
Prin vinele de-a-pururi în alertă
Ale pământului, mocnind în noi ?
Sint veac ori munte ? Clipă ori cîmpie ?
De cîte mii de ani îmi caut chipul
În apele istoriei ? În ochii
Iubitelor ce-așteaptă să se-ncheie
Războaiele. Să-nceapă mai curînd
Jocul miresei, pînă nu-i căruntă...
Cîți monștri mă pîndesc să-i mai ucid
Sub puntea dintre moarte și-ntre viață ?
Unde s-ascund spurcatele lor limbi
Să nu le-nalțe vulturii în ceruri,
Din hoituri fluturii să nu-nflorească ?
De le îngrop în lut, vor năvăli
Armate tîritoare, viermi cu ciocuri ?
S-ascund în suflet toți copiii țării
Ca într-un leagăn aninat de stele ?
Cine-a cioplit în marmorele albe

*Pe tîmpla neamului acest destin
Cu freamăt de stejar, duşman securii ?
Umanitatea sîngeră sau el
E un izvor cu crengile în mare ?
Zei, prin noi, îşi caută Olimpul ?
Din ochii morţilor s-aprind noi sori ?
Nisip ori sînge ne măsoară timpul ?*

1978

COPILUL CĂRUNT

DE CÎND ALERG

De cînd alerg spre mine
Și tot nu mai ajung !
M-alungă veșnic cine ?
Eu însumi mă alung ?

Mi-s tălpile inverse ?
Căările sînt ghem ?
Ori prinde să se verse
Potopul din blestem ?

Cămașa-mi arde-n spate
De Nessus otrăvit ?
Sînt gînd ori sînt cetate
Cu pași spre asfințit ?

În ziduri se-ngroapără,
În propriul meu trup,
Toți cei uitați afară
Care din carne-mi rup ?

Răspund din cîte timpuri ?
Sînt fără loc şi timp ?
Cununi de spini ori nimburi
Pe frunte mă înghimp ?

Ah, semnul nu mai vine
Să fiu ori mag, ori prunc !
De cînd alerg spre mine
Şi tot nu mai ajung !

1979

MATINALA

Nu mă trezesc cocoşii ? Nu-i mai am
Decît în mine ?
Şi totuşi, ţipătul lor neauzit
Se izbeşte de geam
Ca un sălbatic roi de albine.
Sînt oare trează cu-adevărat ? Sînt mort ?
Cine ţipă ? Cine respiră
În zîmbetul fragil pe care-l port,
În ochii care încă se mai miră
Ca un cicladic cîntăreţ din liră ?
S-a trezit în sufletul meu
Vre-un strămoş obosit,
Ori un urmaş de peste ani o mie ?
Strigătul cocoşilor e salvatorul cuţit
Pe care-l împlînt în veşnicie...

1979

DUPĂ FURTUNA

Din podul de lemn mai rămăsese o grindă.
Ca la circ, pe funie, călcam peste ea.
Apa râului — nămolosă oglindă —
Ne fura chipul,
Îl schimonosea.
Joc era ? Pedepsă era ? Nevinovată hîrjoană ?
Ce făcea apa cu boiul nostru
Tinăr, frumos ?
L-am căutat adînc în bulboană
Ca pe un păstrăv alunecos,
În poticnirea vicleană
A râului, jos tot mai în jos,
Pînă la mare
Sub apele reci și amare.
Ca somnambulii
Abia acum ne-am trezit
Cu chipul brăzdat, schimonosit...

1979

MORȚII PLUTESC ÎN VĂZDUH

La crucea veacului nu mă închin.
Groapa e goală.
Morții plutesc în văzduh
Ca un suspin...
Cenușa lor, ori cenușa mea e-n răscoală ?
Mă caută ei ? Ori îi caut,

Îi văd, îi respir ?
O, dulce-amară suflare de flaut,
Uragan-cimitir !
Cine-a trădat ?
Cui îi cîntă cocoşul
A treia oară ?
Niciodată ucis, dar mereu înviat,
Pulberea radioactivă
Pe tîmple-mi coboară.
Sînt oare cărunt ?
Ori sînt umbra
Ce numai pe mine mă doare ?
Pe cine să-nfrunt ?
Cine mă otrăveşte cu soare ?
Daţi-mi un strop
Din singele îngerului
Care-a ucis copilul din mine !
Numai în el vreau să mă-ngrop.
Ca-n lacuri alpine...

1979

IROZII

Silozuri atomice văzute din cer ?
Şoapte pîndite din lună ?
Totul e anti-mister ?
Furtuna e anti-furtună ?
Lingă neant am ajuns grănicer ?
Pînă şi îngerii de noi se sperie ?

Să le cer, să nu le mai cer
Un grăunte de anti-materie ?
Tăierea pruncilor cine o vrea ?
Cine mă cheamă să joc Irozii ?
Unde ești tainică stea
Rătăcită-n galaxii de explozii ?

1979

INVOCĂȚIE

Până și oracolul tace
Dacă-l întreb de e război ori pace. .

Foiesc submarinele-n mări
Cu escadrile de tatonări.

Prin sateliți sînt spionați și sfinții.
Explozii atomice ne dezgroapă părinții.

Oprește la timp, Lucifere,
Acele perfide jocuri de sfere,

Și lasă-ne, lasă,
Să ne întoarcem acasă

Ca niște morți din război
La orfanii din noi...

1979

DACA...

Dacă patria mea ar fi norii,
Frunți încruntate deasupra pământului,
Morminte fluid-nestatornice,
O-nvălmășeală onirică,
Raiul fantomelor ce se furișează din noi,
Atunci le-aș cere judecătorilor
Să mă condamne la moarte,
Ori cel puțin să mă ostracizeze
Într-o țară cu buze crăpate de sete...

Dacă patria mea ar fi marea,
Cămașă însîngerată pe umerii stîncilor,
Vatră de stele ce cad, paradis pentru monștri,
Cîmp înverzit de cocleala războaielor,
Corabie scufundată de mine
Într-un timp fără memorie,
Atunci le-aș cere judecătorilor
Să mă condamne la muncă silnică
Ispășită o viață, o moarte, și încă o viață,
În chip de pasărea-plugului...

Dacă patria mea ar fi cuvintele,
Semințe carbonizate, bătrîni somnoroși,
Pulsul unei inimi pierdute de mult
În țara termitelor, în turnuri de pază pustii,
Cămașa de forță în care-mi îmbrac
Încă din leagăn fiii și fiicele,
Atunci le-aș cere judecătorilor
Să mă răstignească pe silabe de frunze,
Să fiu orologiul pădurilor...

Dacă patria mea ar fi un imperiu
Năpădit de ciuperci otrăvite, moară de fâlci

Mestecînd oasele calcinate-ale lumii,
Cuirasat cu toate tunurile îndreptate
Spre tîmpla ideilor, cu toate torpilele
Împinse fosforescent, ca peștii bolnavi,
În apele libere, în golfuri fără cenușa-ndrăzelii,
Atunci le-aș cere judecătorilor
Să mă exileze pe-o lacrimă...

Fericit sint, o, zei, că nu mă puteți închide
Nici în nori, nici în mări, nici în cuvinte,
Că nu sint fiul imperiului fricii,
Vierme la rădăcina ideilor — ci numai
Un strop pe buze crăpate de sete,
Pasărea plugului, orologiul pădurilor,
Exilatul pe-o lacrimă, pe globul acesta
Rotund ca țara copilăriei...

1978

ZIUA ZILELOR

Ziua zilelor ? E oare prima
Cu care ultima își leagă rima ?

E dimineata strigătului prim
În care ca fintîna de flăcări izbucnim ?

Amiaza e, cînd am oftat fierbinte
De dragostea ce nu vrea să ne-alinte ?

E ziua luptei ? Biruința ei ?
Ori ceasul cînd veninul înfrîngerii îl bei ?

E timpul mult mai larg decît cadranul
Cînd mîna ți-o întinde și dușmanul ?

Ori este ceasul fulgerat, scrișnit,
Cînd te trezești în spate c-un cuțit ?

Care e ziua zilelor, măreață ?
La început ori la sfîrșit de viață ?

1979

PIINEA LUI IOAN

Hrana profetului alungat în pustie : .
Roșcove, ciorchini de lăcuste.
Lacom, copilul din mine vrea să le guste.

Cînd mina o întind, sfios, spre ele,
Cresc roșcovele și încep să cînte
Ca uriașele violoncele.

Cu ochii arși, cu buzele în singe,
Copilul face drumul înapoi
Și-n locul lui numai profetul plinge.

1978

VIRSTA

Dacă te strig, aud cum îmi răspunde
Copilul ce pîndește încă-n mine,
Lumina unei tresăriri de unde,
Tot ce plecînd ca o panteră vine.

Dacă te chem, doar frigul mi-l trimeți
Să-mi înflorească somnul cald în oase,

Uitind de hoinăreala altei vieți
Să-ntemeiez aici cetăți și case.

Dacă te-aud, aud cîntînd tăceri,
O amintire-a mărilor de-altdata,
Prin care mă adun de nicăieri
Ca o furtună pururi încordată...

1978

FINTÎNA CASTALIEI

Ești săpată în munte sau în coastele mele ?
Mă purifici de demoni, de noxe,
Sau numai de mine însumi ?
Sînt ploi, sînt lacrimi, ori numai stele
În plînsu-mi ?

Ochii tăi îmi arată doar fața frumoasă ?
Unde-mi ascunzi ridurile sufletului
Tăiate ca-n stînci ?
Mă smulge vraja ta ori mă apasă ?
Sînt cercurile-nalte ori adînci ?

De ce te temi că zeul solar mă va desfide ?
Vrea numai prunci ieșind din scaldă ta ?
Perfecțiunea-i arșită, pîrjol ?
Sînt rodiile toate aguride ?
E cerul templu gol ?

Tremur ? Mă bucur ? Sînt un singur ins
Sau omenirea se privește-n mine
Cu amintiri, cu dor de altă viață ?

Te tulburi dinadins ?
Și gura ta îngheață ?

1978

DESCOPERIRE DE ULTIMĂ ORĂ

Luceafărul s-a născut din alte metale
Decît, pămîntule, oasele tale
Tînere, bătrîne, ca și-ale noastre
De lut și de astre...
S-a născut într-un timp fără timp,
În alt al cosmosului anotimp,
De cîntec, de muguri imenși, de-nflorire,
Cu ochi de adolescent pornit să se mire
De stelele toate lehuze, de noi
Ce vrem să-ntoarcem crugul înapoi,
Al cerului ce naște în durere
Noi galaxii cu plete de mistere,
La ceasul care totuși a-nceput
Cu oase de luceafăr și de lut,
Oasele noastre tînere, bătrîne,
Ce mușcă timpul cu colți de cine...

1978

AVENTURĂ

O ură copilărească
Mă poartă prin lume ?
Lumea rînjește ? Își pune mască ?
Pe cine vrea să sugrume ?

O falcă de leu
Îmi mușcă piciorul.
Nu mai sînt eu ?
E următorul ?

Colții cunoașterii,
În suflet rănilor,
Semnele tandrei și mașterii
Lumi, fă-mi-le,
Dă-mi-le,

Copil plătind
Ca o glicină,
Cățărat pînă-n pomul din gînd
Unde șarpele tot o să vină,
Tot o să vină...

1978

EL GRECO

Să vină însuși, umbră colorată,
Lung chiparos călare pe asin,
Și, ostenit, cu mine să străbată
Cărările de care îmi anin

Ca zdrențe mari de purpur înserarea,
Cu toți cei zugrăviți nepămîntesc,
Copii cărunți ce vor să vadă marea
Și monștrii din adîncuri, ce pîndesc...

1978

TOAMNĂ TÎRZIE

Mă-nchid în mine însumi ca un stup
Cu albinele întoarse din vecie,
Ai căror faguri, flăminzit, îi rup
Mușcînd parcă din firavul meu trup
În care pruncul nu mai reînvie...
E zi ? E noapte ? Toamna e tîrzie ?
Se-aud de-afară urlete de lup ?

1977

TRIBUNAL NOCTURN

Și eu am dreptul să plîng
Cel puțin noaptea tîrziu,
Cînd larii în jur mi se strîng
De parc-ar fugi din sicriu.
Sînt buhne din codrii adînci
Ai neamului meu de neliniști ?
Ori străji ce veghează pe stînci
Cu ochii ca floarea din iniști ?
Ce zei, ca și mine, n-au somn
Purtînd prelungirile zilei
În vîzul ce crește enorm
Oglinda-radar a pupilei ?
De unde acest tribunal
De buhne, de zei, de antene,
Ce-azvirle, cu glasul egal,
Potop de-ntrebări preaviclene ?
Sau este soborul de morți
Ce-și caută-n mine tovarăș

Trăgîndu-mi cămașa la sorti
Spre zori, cînd eu iarăși, și iarăși ?...
Lumina mă face oștean
Ori fuga de noaptea ce-ncearcă
Să treacă, prin mine, spre albul liman
Năluci, precum Charon în barcă ?

1977

RAIUL PIERDUT

Pe unde să te caut și mai ales pe unde
Să te descopăr iar, copilărie ?
Ca un ecou pămîntul din mine îți răspunde,
Ca de pămînt ecoul din tine nu mă știe.

Nu ți-am urmat năluca pe linele coline ?
Nu eu ți-am scris cărarea cu sîngele din vine ?

De ce ești numai raiul pierdut și lipsă harul
De-a semăna pămîntul cu lacrimi roditoare ?
Statornic altădată, ți-ai tot mutat hotarul
Că m-ai împins în vîrsta ninsorilor de sare...

1977

ORFEU

De-ar fi să ne rugăm acestui zeu
Care vrăjea cu cîntecul de liră

Și lei și tigri și mistreți și șerpi,
Sălbăticiunile pădurii toate
Făcându-le să joace-n jurul lui
Fermecătoarea horă a frăției,
Să-i cerem doar să facă-același semn
Jivinelor ascunse-n noi de mici.

1976

IMPLORAȚIE

Toți anii ce fugiră tu înapoi adu-ni-i,
Maree nevăzută, de sub magnetul lunii.

Dezgroată-i de sub pragul furtunilor ce-au fost
Copilăriei leagăn și tinereții rost.

Pe Thanatos întreabă-l de poate să renunțe,
Cînd vin, i-aduc belșugu-n ulcioare și grăunțe.

Din vinuri, cele coapte. Din grîne, cele pline
De tainele seminții nedeslușite-n mine.

Acestea vor fi toate podoabele-așezate
Să-mi privegheze somnul, ca de păstor, pe spate.

Nu scuturi — răni de aur. Nici lăncii — răni de fier.
Nici pe cei dragi alături, de vii, nu vreau să-i cer.

Doar grînele și vinul, ca scaldă cea dintii.
Pustiul să-mi așeze doar marea căpătii,

Să cearnă-n apa verde, de-o fi să mai rămînă,
De pe mormîntul mamei o brumă de țărînă.

Atingerea aceasta tîrzie, dureroasă,
Mă va întoarce iarăși în leagănul de-acasă

Să-mi cînte plopul tînăr și greierul din prag,
Pămîntul ars de lacrimi din nou să-mi fie drag.

Pe Thanatos întreabă-l de poate și de vrea
Să mai amîne ceasul înscris pe fruntea mea.

1975

AMIAZĂ MEDITERANĂ

De-atîta lumină
Toți am ajuns transparenți.
Ziua e-o simplă radiografie
Cu umbre fierbinți.
Numai coloanele negre ale chiparoșilor
Veșnic prezenți
Mai măsoară distanța pustie
Dintre noi și părinți.

În lumină căutăm cuvintele lor.
Ochii lor, mîinile lor,
Ca pescarii stele de mare,
Vietăți fantomatice, de duhuri altoi.
Adîncul de sus, amăgitor,
Are gust de iod și de sare,
De sărutul cu care sîntem datori
Părinților ce-au evadat din noi
În mările-acestea solare.

1975

DE PRIMĂVARA

Curg clopotele oilor pe munți
În ritmuri gîlgiite de izvoare
Cu anotimpul tînăr cînd, palid, mai înfrunți
În tine istovite
Zăpezile de-atîta hibernare.

Curg clopotele oilor cum curg
Pe fața ta mari lacrimi nevăzute
Cînd fruntea se lovește de recele amurg
Și sîngeră în cerbul
Trăznit pe stînci și răzlețit de ciute.

Curg clopotele oilor prin noi
Cu joaca aspră din copilărie
Spre care ne întoarcem înapoi
Rugîndu-ne ca de un zeu uitat
Să facă semnul, să ne reînvie.

1974

CETATEA SFÎNTA

În noi, vegheată bine, cît de vie-i
Cetatea Sfîntă a copilăriei !

Ca porțile-i de dor să nu-mi închidă
Și fruntea ei să-mi fie o clară Argolidă,

I-am pus în jur de strajă, acătării
Plantatii înfrunzite de duhurile mării.

Le ud cu lacrimi, le-nsoresc de crez,
De portocali, plăpîndeale livezi,

Să poarte în lumina ce mă doare,
Pe-aceeași creangă, rodul lîngă floare,

Ca ochii de copii, de soare pline,
Cînd le culeg să nu se mai termine.

Cetatea vie, singura ce-aprinde
În mine-aceste fructe suferinde

Să-mi ceară straja, să-mi ucidă somnul,
Să-i fiu glotașul ultim eu, și domnul,

Îmbrățișați sub veghile viclene
Ca leii fumurii de la Micene.

1974

SKIATOS

Strop de uimire, strop de uitare
Pe frunza verde a mării ce cîntă,
Binecuvîntată fie clipa în care
Vrăjile tale mă binecuvîntă !

Insulă ești, ori destinul stingher
Tors în lumină de ursitoare ?

Te caut în mine. Te strig și te cer
Ca pe-o credință care mă doare.

Mările toate cîntă și plîng
De-o suferință dogoritoare.
Ia-mă și du-mă colo-n adînc
Unde sirenele n-au îndurare,

Strop de uimire, strop de uitare !

1974

DE TOAMNA

M-aduse toamna-n lume. Cu ea aş vrea să plec
Pe dealuri răzvrătite de lună, de înec,
Pe obcini retezate de soare și furtuni,
Pe munții în dolmane de voievozi străbuni,
Să rătăcesc o noapte, un an de nopți, apoi
Izvoarele să șteargă cărarea înapoi,
Întoarcerea rîvnind-o mereu să n-o mai pot,
Să nu mă mai pîndească balaurul la pod,
O boare siderală să-mi roureze ochii,
S-arunc cojocul ultim, de cald, al babei Dochii
Și amăgit de cerul uimitei dimineți
Cu tîmpla lîngă soare dinspre pămînt să-nghet.
Lumina să-și mai sune un clopotel subțire
Cînd inima va bate ca într-o amintire...

1973

DUREROASELE PERNE

Singurătate, unde-ți este chipul ?
Cerne, discerne, așterne
Urme trecătoare nisipul, .
Umbrele noastre,
Urnele noastre,
Preagingașele gândului perne.
Cine-și odihnește capul fierbinte
Pe umbrele noastre
Pe urnele noastre
De-acum înainte ?
Pe cine leagănă timpul,
De nu se mai trezește din ele ?
Cine le-așterne,
Nevăzutele, dureroasele perne ? !

1973

RESURECȚIE

La miezul nopții — o colorată procesiune :
Oameni cu lumînări tremurătoare,
Bătrâni fără somn,
Își caută morții, vii pentr-o clipă,
Sau propriul suflet
Întors din uitare ?
Ce stranie, ce fericită sărbătoare,
A-ntoarcerii din somn la veghe,
Din muțenie la cîntec,
Din plînsul fără lacrimi
La stropii care gîlgîie-n izvoare.

Ce bine e cînd poți să plîngi
În voie, ne-ndemnat de nimeni,
Precum în clipa nașterii să plîngi,
La căpățîiul învierii tale,
Să nu-ți mai amintești de răstigniri
Și spinii toți și rănile, ca roua,
Să ți le ștergi în joacă de pe frunte,
Piroanele din palme să îți fie
Flori de mălin, stîlpări ametoitoare,
Să te înalți în propria-ți credință
Dînd lespede de minciunii laoparte,
Dușmanii, cînd te vîd, să-și plece fruntea.
Ce stranie, ce fericită sărbătoare !

1973

COPILUL CĂRUNT

Verdele speriat, îngălbenit,
Al plopilor sfioși de primăvară
Cu melancolie m-a rănit
Poate pentru ultima oară.

Nu știu dacă la toamnă
Mai pot în suflet s-ascund
Plopii ce încă îndeamnă
Copilul din mine, cărunț.

1973

RĂSCRUCE

Drumuri de țară. Troițe. Răscruci
Te-ntîmpină cînd vii și cînd te duci
În satul din copilărie
Ce-ntoarce capul de bătrîn mirat
Că nu te-a mai văzut, nu te mai știe.
Pe cine cauți ? Unde ai umblat ?
Cu el odată plîng în urma ta
Hristoșii răstigniți, de tinichea,
Cu lacrimi de rugină roșii
Ce cad pe flori uscate, pe vechile piroane.
A treia oară n-au cîntat cocoșii,
De ce te-ai lepădat și tu, Ioane ?
Cine mă strigă ? Cine reînvie ?
E numai satul din copilărie...

1973

AMURG

Cînd aripile lunii mă duc din nou în sat,
Apusul moare — bou înjunghiat,
Cu ochii-ntorși o clipă îndărăt...
Nu pot să-l văd, nu vreau să-l văd !
E unul singur soarele ? Sînt mulți ?
Aș recunoaște poate-n agonie
Vițelul ce-l pășteam umblind desculț
În depărtata mea copilărie...

1972

PEISAJ

Noaptea, între Marea Japoniei
Și muntele de diamant mă joc ;
Fulgerele ancorează insulele
Cu funii de foc.
Printre păianjenii lor
Sînt aievea sau par
Bătrîn navigator
Cu fața de sînge și var ?
O, noapte înaltă, cum doare
Privirea cînd mi-o înspini,
Tîrziu, în stelele clare,
În jadul pădurii de pini !

1972

NINSORI

Pe cîmpul ideilor
În preziua mieilor
Nins-a nins și-a tot colins
Cerul de-ntristări aprins :
Întristarea lunii pline
Ce se-ascunde după mine
Să n-o prindă, să n-o-nghețe
Viforoasa frumusețe ;
Întristarea de luceafăr
Furișat în ochi să-l apăr
De reci sori colindători
Ce pîndesc printre ninsori ;

Întristarea de copil
Ca un zvicnet în april
Nu cumva să joace mieii
Primii-n pajiștea ideii ;
Întristarea grea, cărunță,
Nici nu trece, nici se-nfruntă,
Că va fi neaua să-i fie
Doliu alb, de cuunție...
Veniți miei, zăpezi veniți,
Arde-mi-ți ca pe husiți
Pentru dreapta mea credință
De copil în suferință !

1972

TIRZIU

Un gând de ferigi negre, de rădăcini, m-abate
În lumea de confuzii, de vrejuri ghem, de vițe.
Mă-ntîmpină pădurea cu zboruri colorate.
Largi, numai bolți și arcuri suind din veverițe.

Vreau să-i șoptesc o vorbă de ea împrumutată
Cînd ochi în ochi, izvoru-și zicea copilărie,
Dar bolțile-n ecouri s-alungă dintr-o dată,
Prin scorburi înțelesul ascuns nu reînvie...

1970

CASA DIN BISTRA

Lui Ion Vlasiu

În loc de pomi, grădina-ți de stejari,
Numai neliniște, susur înalt —
Statui viitoare, cu umbrele mari,
Privesc de pe tărîmul celălalt.

Jur împrejur, șirul străbunilor
Străjuie, cioplit, la hotar.
Cu ei vorbim în limba alunilor
Tîlc de pădure, grai selenar.

De ce-ai pus în poartă stihiile,
Zmeii răniți, însetați de război ?
Aici nu mai răsar ciocîrliile
Decît amintind pe copiii din noi.

1970

NOAPTE ALBĂ

Cum micșorează timpul din amintire totul :
Mult mai scăzută casa părinților,
Catedrala dudului în care-mi lovesc fruntea de bolți,
Fîntîna fără balaur, fără povești,
Prin ochiul căreia nu mai văd miezul pămîntului,
Fîntîna setei de toate zilele,
De toate nopțile cu buze arse,
Cuibul rîndunicii sub streășină
Atins fără să-mi sece mîna,
Spinarea dealurilor deșelată

Cîndva de urieși în lupte crunte
Azi îmi îmbie șeaua de asin,
Hățîșul luncii-ntreșut cu taine
Desmoștenit de plopî neliniștiți,
De apriga ispită cătărată
A cuibului de păsări rotind în deznădejde,
Șerpîi uciși în zori, încă zvîcnind
Cu soarele ce moare în amurg
Și pînda nevăstuicii să nu fure
Laptele vacii, mana mea cerească...
Toate, ce mici, ce depărtate !
Oprită mi-e întoarcerea în toate...
Sub pragul casei, numai greerii, greerii
Măresc neliniștea nopții din mine,
Albă, ce nu poate, nu știe dormi,
Noaptea fără trecut, ce vine, tot vine...

1970

PEISAJ INTIM

Terase logodite cu piersici și cu vii —
Sublime trepte
Spre ceru-nchipuirilor tîrzii,
Neîmplinite, neînțelepte,
Îmbătrînitele copilării.

Urc an cu an și tot nu mai ajung
O clipă doar
Să mușc cu foamea lacomă, de prunc,
Sînul și dulce și amar
Al certitudinilor ce le-alung.

1970

INTERIOR VECHI

A murit pendula din perete,
Limba ruginită scapă-n gol.
Ostenite clipe dau ocol,
Păsări nevăzute, stoluri bete.

Cifre — ore dulci și ore-amare —
Caută un înțeles tîrziu,
Dar să numere azi nu mai știu.
Timpul doarme printre minutare.

Nici copii nu sînt care le strică
Pacea nemișcării, pacea rea.
Sfinții toți nici ei nu pot vedea
Din icoanele ce plîng pe sticlă.

1970

MARTIRIU DE TOAMNĂ

Săgețile cocorilor plecînd
Se-nfig în trupul cald, aerian,
Al nopților de vară, refugiate-n gînd,
Martiriu-al sfintului Sebastian.

Sîngeră timpul răzvrătit și blînd
Din stropi făcîndu-și lanțuri și zăbrele
Ca lupii dinspre iarnă-adulmecînd
Să își rănească nările în ele.

1969

PLOAIA

Plouă invers, din pământ în cer,
Neliniștită ploaie de humă.
Nici prigoarele n-o mai cer,
Nici câmpul — mare verde în spumă.

Plouă tragic ori plouă în glumă ?

Pe sforile lungi — de cer, de pământ —
Se cațără gândul și vița de vie.
Auzi-le creșterea, tremurînd
Ca noi, de friguri, în copilărie !

1969

IARAȘI COPIL

Cucule, timp care cîntă,
Zilele ia-mi-le, dă-mi-le,
Sparge-le liniștea strîmtă,
Coaja de clipe și vămile.

Numără pulsul, aprinde-mi-l,
Al inimii, nesupus ceasului,
Fură-mă iarăși copil,
Rob al chemărilor pasului !

1967

GRĂDINI SUSPENDATE

Numai din amintire
Mai cheamă uneori
Un clopoțel subțire
Ca speriat, în zori,

Un glas dintr-o colindă
În care noi credeam,
Încît putea s-aprindă
Și florile din geam,

Ciudate flori de gheață,
Tăioase reverii
Ce plîng cînd le dezgheață
Mari ochii de copii,

Grădini prea depărtate
Între pămînt și vis
Pe care-am pus lăcate
Și somnul le-a închis.

1966

LA MARGINEA MĂRII

În fața mării, toți devenim copii :
Călărim caii valurilor, imaginari,
Herghelii în galopuri pe loc, năvălaşe,
Stăm de vorbă cu firele de nisip sidefii
Imitînd filosofii elini

Descoperiți prin ruinele cetăților pontice
În chip statuar,
Jucăm mingea soarelui încă din zori
De la ora șase.

În fața mării, toți devenim copii...
Noi care-i biruim furtunile-n larguri
Cu flote întregi de cetăți plutitoare,
Care-i coborîm și urcăm adîncile praguri
Nesărutate de soare,
Scriindu-i poeme pe albe faleze
Cu strofele-blocuri în linii sublime
Ce știu să vibreze
Crescute în cer de la mare-adîncime,
Noi, în fața mării, copii...

Ne uimesc însoritele spații,
Cercurile orizontului
Ce-alungă noaptea și-nsingurarea.
Nu degeaba spun învățații
Că leagănul lumii e marea.
În fața ei, toți devenim copii...

Singurul dor, lin cîntat, de-a muri,
L-am lăsat statuii nemuritoare-a poetului.
Pe noi, cu liniștea și neliniștea ei,
Fremătători,
Spre veșnicia mișcării ne-ndrumă
Marea-poem, marea de zbucium în zori,
Tivită cu fulgere albe de spumă.

1962

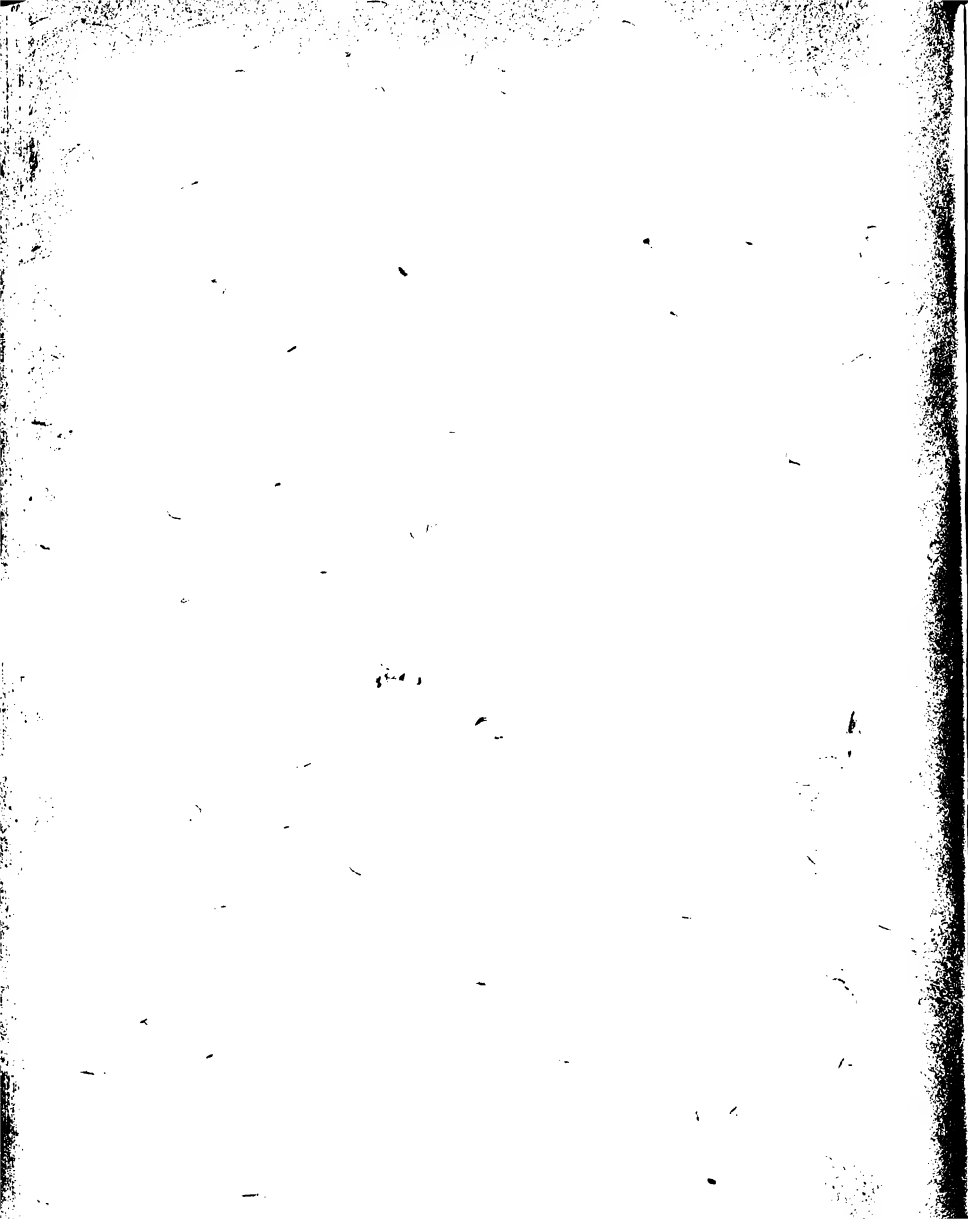
AZI-NOAPTE

Azi-noapte, sărutînd brumele,
Pădurea s-a aprins la faţă.
Umblă frunzele prin văzduh ca nebunele
Şi zborul numai spre pămînt îl învaţă.

Soarele mai pierde-n văzduh cîte-o amintire de jar,
Vîntul nu ştiu ce discurs vrea să ţină.
În tristeţea căderii, se bucură doar
Sperietătoarea-n zdrenţe, din grădină.

1958

THALASSA

ITHACA

Lui Aurel Martin

Ce tristă deziluzie Ithaca !
O insulă cit barca lui Ulisse ?
A eşuat în mare, ori în cer ?
Palatele de nuntă sînt ucise ?
Morţi, peţitorii îndurare cer ?
S-au veştejit de-atîta aşteptare
Şi ochii de azur ai Penelopii ?
Ce caut eu aici ? Pe cine oare ?
Se răzvrătesc în mine toţi ciclopii ?
Sînt orb ca ei ? M-a pedepsit lumina
Ascunsă-n apa mărilor adînci ?
Credinţa, necredinţa-mi este vină ?
Cine mă strigă-n noapte, de sub stînci ?
La care ţărm sălbatic al nădejdi
Să mă îndrept pe trunchiul de copac ?
Pindesc de-afară negrele primejdii ?
Ori toate-n mine înSORITE zac ?

1979

ARHEOLOGIE

Ce alfabet straniu înveți
De pe foștii pereți
Înfloriți în crini uriași
Ca niște urme cosmice de pași !
Ți-e sufletul ars de volute
Printre coloanele căzute ?
Și fruntea o friză
Înmărmurită sub briză ?
Cine te pîndește atît de abil
În metope și peristil ?
Ești tu căutatul în chip statuar
Ucis prea tîrziu de barbar ?
Cine credea că nu reînvii
Din frontoane și reverii ?
Gîdele timpului, preacumsăcadele,
Ți-a-întăritat cavalcadele ?
Caii de marmură cine-i strunește
Cu atîta nădejde ?
Tu ești gigantul rănit
Cu sîngele în asfințit ?
Ori zeul soarelui, călare,
Galopînd nebun peste mare ?

1979

OROLOGIU

E greu să mai știi
Ce crug e de vină :
Sînt ore pustii,
Sînt ore-grădină.

Sub cer interzis
Ce nu-ngenunchiază :
Sînt ore de vis,
Sînt ore de groază.

Ce straniu decor
Și lege nenfrîntă :
Sînt ore ce mor,
Sînt ore ce cîntă.

Ca zimbrii ce-pasc
În cîmp de narcise :
Sînt ore ce nasc,
Sînt ore ucise.

Pe frunte mi-au pus
Un semn ce-ntîrzie
Și ora de-apus
Și ora-vecie...

1979

ÎN MINE, ULISE...

Încep să vorbească statui
Cu voce de dinamită ?
Vrea timpul să mă tragă-n viltorile lui ?
Sirenele mărilor de ce se agită ?
Cum să-mi astup urechile iar ?
Cum să nu văd ce se-ntîmplă ?
Prea multă cenușe se-alege din jar ?
Prea multe fulgere-n tîmplă ?

De ce nestatornicul țărnam
Mă ispitește cu brațe fecioare ?
De visuri corabia-mi sfărnam ?
În mine reînvie ori moare ?
Vrea iarăși un trup cerșetor
Să mă tîrască la nuntă ?
Mai sînt oare lumii, mai sînt Penelopei dator
Cînd ele în mine se-nfruntă ?

1979

ȘERPI CU CLOPOȚEI

Sînt mult prea multe întrebări ucise
De șerpilor care colcăie în vise
Îmbrățișați pe lujerul plătînd
Al pomului ce n-a mai crescut pînă la gînd.
De ce nu-l tai din rădăcini să-mi fie
Viața o livadă cu fruntea în trezie ?
Cum de nu calc năpîrca de neguri reci pe cap
De colții în călcîiul cunoașterii să scap ?
Ori e-o poveste sumbră edenul, ce se pierde
În zarea calcinată, doar printre gene verde ?
Nu-i de lumini poiana ? Cuvîntul nu-i de har ?
În magma de confuzii stă farmecul primar ?
Mă năpădesc cu gînduri cei vechi și cu-ntrebări
Sînt sufocat de-aroma ce crește din mirări.
O iau de la-nceputuri și-ntreb : trezia ce-i ?
Cînd dorm, pornește nunta de șerpi cu clopoței...

1979

CINTEC

A venit, tu nici nu știi,
Toamna smulgerii de-acasă.
Suferințele târzii
Ard sub frunte, mă apasă.

Unde-acum să mă mai duc
Peste albul cîmp al brumii ?
Cînt în mine, singur-cuc,
Toate cîntecele lumii.

Care o mai fi al tău ?
Care-al meu ? Care-al acelei
Ce-și apleacă peste hău
Ochii în căderea stelei ?

Nimeni nu-i. Nici eu nu sînt.
Fulgi, silabe, frunze, jocuri,
Întru care mă-nmormînt
Ca să-nviu din zece locuri...

1978

CRATER

Cai negri, cai roșii, cai albi,
Cu buzele-n spume de sînge,
Trag carul cu sufletul morților.
Sînt eu căruțașul ? Ori șuierul surd

Ce biciuie noaptea, ce răzvrătește
Umbrele-acestea aduse de spate
E numai sufletul meu singuratic ?

1978

TIPARE

E război în noi ? E pace ?
Plîns ori cîntec ? Veacul nu-i
Păr de lup ori carapace
Peste sufletul oricui.

Cine-nvie ? Cine zace ?
Anotimpul cade șui
În grădinile buimace
Sub lămpașe de gutui.

O neliniște rapace
Urcă singele-n statui.
Timpul urlă. Timpul tace.
Noi tipare sîntem lui.

1978

PEDEAPSA

Ca pe Tantal mă pedepsiră zeii
Din taina cărora v-am dat la toți
Amarul fruct de gheață al Ideii,
Hrănind pe cei cu fruntea în nepoți,

Să mă căznesc în apa luminată
Fără să pot un strop măcar să-i sorb,
Să simt la tîmple cum încep să bată,
Ca în țărîină cîrja unui orb,

Nu crengile visate, povîrnite
De fructe mari, pulsînd ca inimi vii,
Ci numai rădăcina ce-mi trimite
Ciudatele neliniști și solii

De-a sta mereu în fața celor care
Își caută un trup solar în noi,
Cu ochii înflorînd într-o mirare,
Cu umbra cît un munte înapoi...

1978

SPÎNZURATUL

La marginea lumii, și mai departe,
La cumpăna nopților, și mai aproape,
La marginea timpului, și mai departe,
La cumpăna stelelor, și mai aproape,
Văd un om spînzurat de-o firavă rază.
Bătînd din pleoape
Între viață și moarte
Cu propriul trup cădelnițează.

Cine ești om ciudat, în rece lumină-nzăuat,
De la marginea lumii, și mai departe,
De la marginea timpului, și mai departe ?
Oare tu m-ai strigat ? Oare eu te-am strigat
Peste-ntunericul de ne desparte ?

Nu ești tu care plingi ? Nu sînt eu care strig
La cumpăna nopților, și mai aproape,
La cumpăna stelelor, și mai aproape ?
Tremur în mine de singur, de frig,
Zăpezi nevăzute stau să mă-ngroape...

Cine ești ? Nu sînt eu ! De ce tremuri ? Nu știu !
La marginea lumii, la marginea timpului, stele
Bat cuie de raze în negrul sicriu
Cioplit din albe nopțile mele.

1978

POPAS

Pe raza unui singur orez
Urc ca păianjenul în soare,
Mă desprimăvărez
De tot ce mă doare,

De-armuri și poveri
Purtate milenii în spate
De la care tot sper
Un strop de singurătate,

Un ceas de popas
După crîncena luptă,
Să văd cît suiș a rămas
Din calea neîntreruptă.

Armurile însă mă țin
Lipite de suflet întruna,
Ca pe-un ostatec străin
Cu pavăză luna.

Toate poverile-mi sînt
Și deznădejdea și scutul
De-a nu mă trezi doar mormînt
În care vîiește trecutul.

1977

SONET

Mă cercetezi în somn, mă cercetezi
Cu transparente brațe de meduză,
Cînd toate minutarele te-acuză
Că treci pe lîngă timp și nici nu-l vezi.

Ești un trimis al morții, ori ești muză ?
Din mări apari ? Din albele livezi ?
Cînd mușcă lacom foc din frunze verzi
Plîngi oare-ntr-adevăr, ori te amuză ?

Cine ești tu de mă uimești așa
Ca un luceafăr speriat pe boltă
Cînd împrejur nu mai adie-o stea ?

Ciudată arătare, mă revoltă
De spui la toți că ești viața mea,
O floare-a privegherilor, învoltă.

1977

MIDÉN ÁGAN

Midén ágan ! Toate au o măsură !
Mă dojenește Apollo
Trezit o clipă din delficul templu.
Da, îi răspund, numai pe tine te-ndură
Timpul de marmoră, prăbușit chiar acolo
De unde eu încep să-l contemplan,
Numai pe tine cel fără făptură
Timpul de marmoră ușor te-ndură.

Midén ágan, toate au o măsură,
Toate calcă înțelepțește,
Potrivindu-și ciudat, vinovat,
Copilul — pașii în somn,
Templul — metopele-n somn,
Tinărul — dragostea-n ură,
Țărîna — iarba ce cîntă și crește,
Luptătorul — rănilor ce l-au tatuat,
Toate merg măsurat,
Numai frumosul le dezsmărginește,
El, zeul soarelui, cel
Ascuns în fața copilului,
În metope,
În dragostea pururi neliniștită,
În firul de iarbă,
În rănilor schimbate-n armură,
Numai prin el scăpăm de ispită,
Numai prin el
Midén ágan, toate au o măsură !

1977

TEMPLUL DINAFARA

Nici o milă n-are
Ziua translucidă,
Mă zidește-n soare —
O cariatidă
Sufletul meu pare.

Ah, și ce povară
Tămăduitoare
Templul dinafară !
Marmoră ce doare
Cînd mă împresoară...

Patimi și capricii,
Sînge tînăr suie
Pînă-n frontispicii
Înălțînd statuie
Dinafara fricii.

Cînd ambiții vane
Așchii-zile rup
Împlîntînd piroane
Aerului-trup
Oasele-s coloane
Prin care irup...

1975

MELANCOLIE

De unde te hrănești, melancolie,
Trist felinar ce-mi priveghezi în prag ?
Din ce n-a fost și-ar fi putut să fie ?
Din tot ce-a fost și nu-mi mai este drag ?

Ești ca un cîmp uscat, de colilie,
Ce ia din raza rece-a lunii foc,
În care ard de viu, rîvnind — vai mie ! —
Cu propria-mi cenușe să mă joc.

1975

O MARMORĂ RĂNITĂ

Cînd zilnic calc hotarul ruinelor celebre
De care timpul geme și lutul e în febre

Mă simt din nou oșteanul întors din lupte greu,
O marmoră rănită, cu chipul lui Tirteu.

Nu eu am fost acela ce-alcătuind peâne
Am înfruntat potopul săgeților dușmane ?

Din vorbe și din stropii de singe, n-am făcut
Pentru gîndire coifuri și pentru piepturi scut ?

Cum ar putea să uite cetățile rivale ?
Prin cîntec le-am fost fiul de luptă, nu de jale,

Prin cîntec le-am fost zidul de apărare și
Cimentul viu în marmori spre-a nu se prăbuși.

Pe la amiaza luptei, m-am plîns vreodată oare
Că buzele-s crăpate și cîntecul mă doare ?

Nici în amurg, nici noaptea tîrziu și nici în zori
Cînd soarele-i o rană cu ochii-ntrebători

Nu m-am uitat la moarte, nu i-am cerut de milă
Sub tîmpla fulgerată și inima fragilă.

Numai Cetatea poate să-mi vindece din răni
Și cîntecul de veacuri nedrămuit la vămi,

Numai înțelepciunea cetăților și corul
Ce crește de sub pietre mai pur decît izvorul

În care-mi spăl obrazul de sînge ca să vin
La ceasul biruinței, de plîns și de festin.

1975

SÎNT PĂMÎNTUL

Sînt pămîntul ars în care ară
Ploile adînci de primăvară,
Dureroase, binefăcătoare
Ca o disperată-mbrățișare.
Căutați-mă, ai mei, în muguri,
Hohotînd, în lacrimi mari de struguri,
Fulgerat de secerile-spice
Gata luna nouă s-o despice

Și să-mpartă duminatul sfînt
Celor ce ne-așteaptă sub pămînt,
Visurile lor să știu că dor
Inspicate-n mine-ntrebător.
Păsări dacă vin, cu aripi frînte,
Fă-te cuib și creangă, tu, pămînte,
Aer luminos care învie
Bulgării în zbor de ciocîrlie
Și tăcerea multă de sub gîli
Stele care cîntă-n ciocîrliei.
Căutați-mă în febra frunții
Cînd dolmanul nopții-mbracă munții,
Somnul ca o bufniță cînd vine
Să vegheze spaimele din mine,
Osteniți păstori la stîni să fiți
De năluci și urși îngăduiți.
Către ziuă smulși din timpul orb,
Beți din roua stelelor ce-și sorb
Din păduri suflarea de pe urmă
Cînd și pietrele tăcerea-și curmă,
Prinse-n hora veche-a lui Orfeu,
Șchiopătînd, în care joc și eu.
Căutați-mă-n amiaza mare
Fiu al nedormitelor cuptoare,
Vultur sur cu aripi de pămînt,
Clonț de-oțel în carnea mea scurmînd.
Căutați-mă mai după-amiază
Lîngă ființa mării veșnic trează,
Lan de floarea soarelui, ca oști
În care străbunii ți-i cunoști,
Mori și reînvii, te-nalți și cazi
Timpul lor să fie pururi azi.
Căutați-mă întotdeauna
În lumina ce-o rodește luna.
Chipul mumei, seara, cînd mă doare
Sînt plecată salce călătoare

Căutînd ca orbul sub pămînt
Pe la toate gropile-ntrebînd,
Maica mea cea tînă ră să vadă
Că e altfel drumul ca-n baladă.

Printre fulgere, în mine ară
Ploile adînci, de primăvară...

1975

STEJARI

Stejari în lanuri —
Voievozi printre oști,
Trezorierii marilor elanuri
În care, chinuit, te recunoști
Cel Tînăr, cel Viteaz, cel Bun, cel Drept,
Nebiruitul în vreo bătălie...
Vă strîng înfrigurat la piept,
Stejari ce-mi semănați cîndva și mie.

1975

PE CER DE LEBEDE

În amintirea Mariane Dumitrescu

Pe cer de lebede ce zboară
Și pe pămînt de frunze reci
Cînd nu-nfloresc a doua oară
Livezile prin care treci ;

Pe cerul tău zidit cu gânduri
Și pe pământul tău de somn
Cînd singur tu te mai îngînduri
De rana soarelui enorm ;

La umbra timpului, prea lungă,
Ce prinde rădăcini tirzii
Prin care sînge trist alungă
Un ultim zvicnet de copii ;

Cu buzele arzînd de toamnă,
Cu ochi de stele-nlăcrimați
Cînd nici un frate nu te-ndeamnă,
Cînd numai arborii ți-s frați,

Să fugi departe de ținutul
Cu care oamenii-s intimi,
Însingurat să-ți dai sărutul
De albe ultime-nălțimi.

Mult mai tîrziu, în primăvară,
Cînd urcă turmele cu miei,
Luceferi tineri cînd coboară
Jucînd cu fulgere pe stei,

Atunci, să mai încerci o dată,
Ascunși în tine, primii pași,
Iar rădăcinile de piatră
Să le întorci către urmași !

1975

PARNAS

Sînt chinuit ca trunchiul bătrînului măslin
De-atîta nendurare de soare apolin.

De spini e și cununa de lauri cînd mă joc
Punîndu-mi-o pe fruntea de gheață și de foc.

Nimic nu se clintește în jurul meu, nimic
Nu cere rădăcină și nu cutează-n spic.

E ca și cum o mare a fost uitat de mult
Să mai respire-n valuri, să fulgere-n tumult.

E ca și cînd eu însumi uitat pe-un antic țărîm
Cu stîncile-n nisipul tăcerilor mă sfărîm.

De ce nu vine umbra să dea dimensiuni
Fireștilor contraste dintrû-nceput de lumi ?

De ce nu vine timpul să-mbrățișeze iar
În mîine oceanul de jos cu cel stelar ?

E-atîta nendurare că dacă strig nu isc
Decît, supuși, asinii Preablîndului Francisc,

Aceste animale pe care munții-i sui
Umanizînd legende și îmblînzînd statui.

1975

THALASSA

Din toate părțile mă inconjoară
Thalassa, Thalassa,
Marea neliniște.
Cămașa-i de plumb
Pe suflet ușoară
De bună voie o-mbrac.
Ea-mi este leagănul, casa,
Thalassa, Thalassa,
Ablastra, depărtata iniște
În care, copil, încă-mi place să zac,
Thalassa văzută,
Thalassa cea nevăzută,
Thalassa.
De unde tot vine ? Până când s-o suport,
Boarea de stele, Thalassa ?
Suflarea din urmă a ceasului mort
Vălurindu-și mătasa
Numai Thalassa mi-o dă,
Numai Thalassa, Thalassa,
Cu dragostea de înviere...
Cine mă strigă ? Cine mă cere ?
Cui să închin preafrumoasa
Lună de miere, lună de fiere
Cu care mă-mbie Thalassa ?

1975

ACTEON

Sînt cerbul fugărit prin păduri
În puritatea zăpezilor, caldă.
Patul poienelor se-ascunde de mine.
Adorm pe spini, adorm pe lame de criță,
Devorat de cîinii memoriei.
Alba, trupeșă, mincinoasa zeiță,
Ce veșnic se scaldă
În apa ruginie de sînge,
Mereu mă pîndește, mereu mă întoarce
La amintirea veche ce nu mai știe plînge,
La calmul oglinzilor amăgitoare
În care rătăcesc cu capu-n jos...

Am vrut să citesc în izvoare,
În rănile munților —
Izvoarele împotrivă-mi s-au întors.

1974

TĂGADA

Mustește lutul a tăgadă. Doare
Amestecul de ceață și de soare.
Mugurii iar deschid răni în tulpini,
De sîngele lor nervii mi-s plini.
Nu e nici cîntec decis, nici tăcere.
Noaptea mă strigă. Ziua mă cere.
Lupul din iarnă încă e-n mine,
Tremură pofta caldei jivine.

Prea fragezi mieii din simțuri nu pot
Să-și limpezească umedul bot.
Nu știu să fiu o cumpănă dreaptă
Între ce-am fost și ce m-așteaptă.
Privesc în jur. Nu-i nimeni. Tresar.
Cresc deditei din cuvinte, amar.
Nu pot să tac. Nu pot să strig
Cu fruntea încinsă-n broboane. Mi-e frig.
Mă cheamă cei duși să-mi spună șoptit
Că drumul întoarcerii în pământ a fugit
Șarpe viclean cu solzi de zăpadă,
Toți să se mire, nimeni să-l vadă.

1973

NOAPTE

Dă-i voie, noapte, gândului să crească
Asemeni plantelor la ecuator
Cu-o poftă disperată lucid, nepămîntească,
Mereu în risipire și numai lui dator,

Lui, devorîndu-mi fruntea, lui orbitul
De simțurile unui leu flămînd
Care pîndește-n mine infinitul,
Tot ce e trup din trupu-i devorînd.

1973

NOAPTE CU PRIVIGHETORI

Harnicele stele cîntătoare
Toată noaptea suferă
De insomnie.
De te-ajung în somn — și somnul doare,
De-ai murit de mult
Te reînvie
Harnicele stele cîntătoare.
Într-o noapte grea, pătimitoare,
Prin grădina mea, din nou pustie,
Le-am zărit scăldîndu-se-n izvoare
Preșchimbîndu-le în apă vie,
Harnicele stele cîntătoare.
Le-am rugat cu lacrimi
Să-ntîrzie
Ca să-mi spăl în roua sunătoare
Ochii arși de-atîta insomnie.

1973

SUNET

Noaptea de-i bună
Ziua mă doare
Umbra de lună
Iscoditoare,
Tigrul ce-adastă
Să îmi răpună
Liniștea castă,
Calma furtună.

Ziua de-i bună
Noaptea mă doare
Marea cunună,
Umbra de soare,
Prea conturată
Viața ce-și sună
Numai o dată
Fruntea în lună.

1972

PREA TREAZ

Și ninge iar. Și singur mă desfăt
Cu leneșă beție de omăt.

Se clatină tot cerul de potop.
În alba lui viltoare mă îngrop.

Sorb neodihna vîntului lichid.
În pivnița pădurilor mă-nchid.

Sînt numai frunte. Trupul nu-l mai am.
Îl cresc în fulgi. Pe codri îl destram.

Prea treaz. Prea drept. Aceasta-i boala mea.
Acum în straturi limpezi voi cădea

Ca din noianuri, cald, să mă-ntrupez
Zidit de viu în marile zăpezi.

1971

SECOL

Mă strigă timpu-n tainicul nucleu,
Oriunde devenirilor li-e foame,
Oriunde plînge lipsa lui Proteu,
Zile și nopți să nu se mai destrame
Le string în negre herghelii cu greu
Cînd sînt doar fulgerări de cozi și coame
Peste podișul secolului meu,
Le-ntorc la chinga primă din nucleu,
La infinitul care mușcă-n rame.

Și paznic în cămașa primejdiei sînt eu...

1970

CORABIE

Înșurubată în nadir
Corabia icnind plutește
Asemeni lotcilor subțiri
Întoarse, triste, fără pește

Din largul apelor prea reci
Secătuite de mișcare
Pe care doar olarii greci
Le-au zugrăvit plîngînd, se pare,

Sub ochiul de ciclop enorm
Al soarelui ce cade-n ape
Să se întoarcă fără somn
De cumpăna din noi aproape,

Uciful zilnic Polifem,
Reînvialul, delirantul,
Prin care noi supraveghem
Şi lumea noastră şi neantul.

1970

PÎNDA

Atîl de rău mi-e şi atîl de bine
De soarele care pîndeşte-n mine,
De lava otrăvită la amiază
Ce pînă-n miezul nopţii, adînc, iradiază
Împrespătînd suflarea şi singele în zori,
Ori biciuînd cu spinii luminii, sfidători,
Lava pămîntului, lava căderii,
Duhul tăcutei antimaterii,
Cuibărit în nevăzutul nucleu
Pe care se reazimă sufletul meu.

1970

BALADA CERBULUI NEBUN

Era nebun. Era poet. Era tilhar
Cerbul fără stea-n frunte,
Domn peste păduri, peste hotar,
Peste spaimele mari,
Peste grijile zilei mărunte.

Îi ştiau de frică cirezile,
Femeile frumoase, copiii pădurari.
În coarnele lui, vezi-le,
Nu se-anunţau livezile,
Ci două ramuri frînte de stejari.

Îl ocoleau, în silă, ciutele
Pe despotul năuc, lunar,
Peste cărări de amurg, neştiutele,
Învifora tot muntele
Cu mugetul izbit, tentacular.

A trebuit să vină noaptea iar
Să tragem, fără milă, în nălucă,
Să izbăvim ţinutul de amar.
Cum nu eram flămînzi, l-am pus pe jar,
Am pregătît docarele de ducă...

El lingă munţi ardea, păgîn altar...

1970

NEL MEZZO DEL CAMIN...

Beau din cupa zilei tale, toamnă,
Vinul prea devreme limpezit,
Vîrsta ce refuză şi îndeamnă
Să golesc celarul pînă-n asfinţit.

Las'să cadă frunza, cîtă mai şopteşte,
De amar, cu nucii, certe-se gutui !
Noi, retraşi în suflet, nu prea tinereşte,
Să vorbim de anii ce-au fugit, destui.

Unii se pierdură-n versuri, mai nebunii,
Alții, mai de stincă, i-am făcut ostași :
Prea puțin iubirii se-nchină unii,
Însă toți, pe ruguri, ars-au pătimiși.

Buhnea-nțelepciunii pavază să fie,
Sus pe umăr șadă, ea, cu ochi de foc !
Cînd de nu-știu-unde voi primi solie,
Să m-ajute, seara, să pornesc din loc...

Dacă veacul-fulger semn mi-a scris pe frunte,
Șteargă cicatricea cu aripa ei !
Să lăsăm acasă grijile mărunte
Să mocnească-n vatra-ncinsă de idei.

Poate iar ne-ntoarcem, gîrbovi de zăpadă...
Pasărea, pe umăr, va dormi visînd —
Ochii ei de laser doar mai pot să vadă
Drumul care-ncepe și sfîrșește-n gînd...

1970

ARMURĂ

Vulturi cu gînduri mă bat,
Gînduri cu vulturi m-alungă.
E ceasul ciudat, înzăuat.
De două ori ziua-i mai lungă.

Foșnet de zale de fier
Umbra streină șoptește.
Nu vreau, fără lupte, să pier
De nevăzutele clește.

În cine să dau, să împlint
Paloșul verii, nenfrîntul,
Dacă lovind în pămînt
Tace ca mine pămîntul ?

Nici o nădejde nu am
Rănilor tîmplei deschise,
Dac-au fugit de pe ram
Păsări brumate de vise...

Unde să caut, să strig
Umbra mea caldă din vară ?
Zalele-acestea de frig
Pînă în singe-mi pogoară.

Mă va întoarce mai viu
Și în iubire și-n ură
Numai surîsul ce-l știu
Soare răsfrînt în armură ?

1970

RANA

Ca Peter Schlemil umbră nu mai am,
Ca el, se pare, voi găsi-o-n moarte,
Cînd dincolo de soarele din geam
Voi răscoli lumina mai departe,

Voi scrijela neantul c-un suris,
Voi liniști pămîntul c-o idee,
Spunîndu-mi, cînd va fi de plîns, de rîs,
Că n-o să-mi ia nici timpul ce-o să-mi dee

Această scufundare-n univers,
Voita rătăcire printre stele,
De boarea lor pe fruntea arsă șters,
Rănit din nou, nemîngîiat ca ele...

1970

RISIPIRI

Nu risipirea din foi
Arse, tomnatic, mormane,
Cu fumul mîhnit, de noroi,
Cu false iluzii profane ;

Numai aceea, de har,
Ca o logodnă de-a pururi
Cu tot ce nu are hotar
Dar veacului scrie contururi,

Cu tot ce numim risipiri
Ori sfîntă uitare de sine,
Prin semenii tăi să respiri,
Privirile lor să te-nspine,

Acolo doar unde nu mori
Și nu ești călcat în picioare
Plutind cu polenul de sori
Pe aspre păduri milenare.

1970

ORA INTREBĂRILOR

De ce numai florilor caste
În zori botezate de-april
Le dăm tresăririle noastre
De fraged suris de copil ?

De ce nu ne arde văpaia
Din pomi sufocați de culori
Cînd bate nebun gheonoaia
În trunchiul tău, toamnă, sonor ?

De unde-și ia aripi izvorul
Suind amețit în azur
Pe calea-nsemnată cu dorul
Pămîntului fără contur ?

De ce ne-amăgește și cucul
La ceasul de dragoste cald,
Oracol ce-nvăluie rugul
Din codrii cu ochi de smarald ?

La care din hanuri să fie
Prelungul, din urmă, popas
În noaptea de cîntec pustie
Cu vinul în cupe rămas ?

De ce nu ești, suflete, piatră,
Să crești la răspîntii statui,
Iar seara, întors lingă vatră,
Povești minerale să spui ?

Pe unde s-ajunge la tine,
Comoară pierdută în noi,

Ascunsă sub șapte dulbine,
Rănită cu șapte altoi ?

1967

DINCOLO DE CINTEC

Ce soare cuminte
Cu toamna ne-nvață :
La față aprinde
La frunte îngheață.

Din frunze cocoșii
Te strigă să-i vezi :
La creastă sînt roșii
La pene sînt verzi.

Cînd apa mai cere
Zăgazuri în vad
De-atîta tăcere
Nici stele nu cad.

Plăpînde ocazii
Sînt plopîi-n colind,
Păgîni numai brazii
Făclii nu aprind.

Fantastici pilaștri
Cresc munții acum
Spre lume albaștri,
Spre moarte, de fum.

1967

CASA

Neliniştea mării e-a mea,
Încaer delfini cu meduzele,
Prin noaptea lichidă
Mai caut o stea
Ce-mi arde privirea şi buzele.

Adulmec rechinii luminii
Adincul să nu-mi pustiască.
Pe urmele lor,
Rup plasa de forme şi linii
A tragicei mărilor mască.

Adinc, unde astrele dorm,
Iar stropul cît muntele-apasă
Filtrez amintirea
De murmur enorm
Şi-n ea mă închid ca-ntr-o casă.

1967

NOAPTE CU GREIER

Peste scrişnet de tramvaie
Cintă liniştea un greier
Din firezul care taie
Stelele apuse-n creier.

Nervii istoviţi vibrează
Însetaţi de rădăcină,

Pe cînd luna, stea de pază,
Plînge rouă pe grădină.

Flori-ventuze, insomnie,
Reci, se ofîlesc la cîntul
Greierului ce învie
Zidurile și pămîntul.

1967

CUVINTELE

Pîinea țării trece și prin mîinile mele,
Prin palmele cu degete fără inele,
Ce scrijelează cuvintele sîngerînd,
Ca părinții, din veacuri, cu plugu-n pămînt.
Mă ard cuvintele adeseori
Ca boabele grîului
Strînse-n pumni de semănători
Înfiorați de viața ascunsă în miez,
Mocnită, nerăbdătoare
Să se legene înspicată-n amiezi.
Gîndurile mă ard ca pîinea coaptă,
Luată în brațe fierbinte,
Flămînd mîngîiată în șoaptă
De abur învăluit —
Și tremur de parc-aș fi pus mina pe cuțit.
Nu știi să mă joc, nu pot să mă joc,
Fiecare grăunte are miezul de foc.

1965

OCHII

Fragilul zid
De care se lovește-ntunericul
Liliac buimăcit.
Prin ei
Mă prinde lumea imensă
În mrejele-i ametoare,
Prin ochi
Mă revărs înafară,
Cascadă-amuțită
De-atita mirare.
Cînd închid unul,
Totul se clatină,
Chiar muntii se mută din loc.
Cînd închid și celălalt,
Simt petalele pleoapelor,
O ghilotină de platină
Peste priviri.

Visați deschiși în limpezi lacuri,
Ochii mei,
În care joacă lumile-nstelate
De lucruri și nemărginiri !
Chiar și în somn cînd mă cobor,
V-aș vrea
Arzînd și pipăind înfrigurat,
Ca reflectoare,
Convoiul umbrelor rătăcitor.

Iar de va fi-ntr-o zi,
Cum firea cere,
În ceasul care totuși o să vină,

Să străluciți ca stelele-n cădere,
Să vă topiți de propria lumină !

1964

INTOTDEAUNA

Intotdeauna mai rămîn :
Un colț de suflet, un colț de țară,
Bolta unui stejar bătrîn,
O zi părelnică, de-azur, fugară,
Doi ochi ce ți-au furat cu ei privirea,
O casă-n care ți-ai zidit un vis,
Neliniștea ce vine, ciudat, de nicăirea,
Prietenii, un vers încă nescris,
Atâtea ascunzișuri calde
În care să te cauți tăcut, înfrigurat,
Și gândurile aspre ca-n ghețuri să te scalde,
Reînălțînd în tine statura de bărbat...

1963

LA VÎRSTA POETULUI

Lui Labiș

La vîrsta poetului
Nici nu se poate muri.
Anii lui și-au făcut aureolă din visuri.

Vechea-ntrebare, cu craniul în mină,
„A fi sau a nu fi“
A rămas ca trena unei comete
Pierdută între două abisuri.

Deznădejdea, stol de gloanțe rătăcitor,
Izbind într-al inimii scut,
Caută răni care dor,
Dar ricoșează-n trecut.

Poetul e trimis din viitor...

1963

PACEA PLOILOR

Cu gheare de pisică,
Vîntul îi sfîșie cerului mătasea veche.
S-a ghemuit ziua, e mică,
Tobeale ploilor îmi bat în ureche.

Visez flori și cîntece — focuri
Ale zilelor mele.
Ce mă tot plîngeți, scocuri ?
Ce-mi tot faceți cu ochiul, stele ?

Ca-n anii adolescenței îmi place,
Sus pe trifoiul din șură,
Cărți o mie, în pace,
Să le citesc cu sufletul la gură.

1958

NUMELE

Numele meu în univers
E ca o furnică
Ce cade din mers
Și iar se ridică...

1956

ARS POETICA

Eu muzelor nu le voi duce trena
În mers împleticit și demodat,
Nici nu-i voi scrie versuri lui Mecena,
Nici ode nu știu cărui împărat.

De veacuri lungi iobagii semănară
Cu bob de aur un pământ străin.
Sint glasul lor acum când liber ară
Cu cinci brăzdare plugu-n adâncimi.

De veacuri lungi izvoarele bogate
Sub blănuri reci, de gheață, au dormit.
De ce să mint că-n versuri nu-mi răzbate
Șuvoiul lor ca aurul topit ?

De veacuri lungi stropite-au fost cu sînge
Aceste foi pe care scriem noi.
Fiorul lor precum un braț mă strînge
Dacă încerc un pas doar înapoi.

De veacuri lungi...
Dar azi cînd bate ora
În turnul visurilor de demult,
Eu prind în ritmuri pulsul tuturor
Și ca pe-o inimă de foc l-ascult.

1954

ANOTIMP INCERT

LA MARGINEA DINSPRE APUS

La marginea dinspre apus a vieții
Nimic nu mai rămîne un mister ?
Ca de pe-un munte, micșorat vezi totul,
Iar muntele parcă-l zărești din cer ?

Ești tu în umbrele ce se frămîntă
Pe-ntinderea ecranului imens ?
De ce nu strigi ? De ce le lași să tacă
Dînd-și tăcerii noastre un alt sens ?

Sub măștile ce le purtăm pe față
E viu ori putred sîngele întreg ?
Mișcarea însăși e-o eternitate ?
Numai copiii jocu-l înțeleg ?

Mătasa broaștei ori oțel ne-mbracă
Plăpîndul trup ce-a fost al tinereții ?
Răspunsul la-ntrebări e jocul nostru
La marginea dinspre apus a vieții ?

1979

AȘTEPTARE

Dimineța-i aproape. Noaptea nu-i prea departe.
Ne-ntoarcem din somn ori din moarte ?
Din pământ, ori din lună ?
Singuri ? Împreună ?
Ne-ntoarcem din rîvnitul paradis
Despodobiți de vis ?
Tu ai vrut-o, eu am vrut-o
Împărăția lui Pluto ?
De-ai fi Persefona, să vii
În primăverile liliachii,
Chiar dacă toamna mă lași
Cu sufletul singur, cu obrajii trași,
Chiar dac-ar fi să te aștept
Într-un chiparos înțelept,
Într-o bufniță neadormită
Printre flori de pirită,
Într-un cuc speriat
Nici în pădure, nici în sat,
Chiar dac-ar fi de n-ar mai fi
Între cutremurul nopții și zi,
Ci tirziu în amiază
Cînd toate umbrele scînteiază...
Pînă cînd să-mi tot sfîrm
Așteptarea de țărîm,
Marea aceasta confuză
Cu surîsul perfid de meduză ?

1979

ECOU

M-a întrebat un cuc călător,
Un fel de haiduc al cucilor,
Dacă vreau să trăiesc ori să mor ?

Lasă-mă-n pace ! i-am zis,
Pasăre cu nume proscris,
Orologiu decis, indecis.

Dacă ți-aș spune pe șleau
Că pînă la toamnă mai vreau
Rouă de stele să beau ?

Nebunule ! mi-ai striga,
Întreabă-ți iubita de vrea, de nu vrea
Să plece cu tine pe-o stea.

Dac-aș șopti mai ușor
Că numai la iarnă mi-e dor
Să fiu sub pămînt călător ?

Din nou m-ai certa că-s smintit,
Cu capul în infinit,
De nimeni chemat, de nimeni iubit.

Lasă-mă-n pace ! îți strig,
Nici nu mi-e cald, nici nu mi-e frig,
Cad, singerez, mă ridic...

Dar cucul mă-ntreabă din nou
Cu glas îngînat de ecou
Ca un verde halou...

1979

RUGĂ DE VARĂ

Lumina foșnește ca genele tale
Cu adumbriri vegetale.
Nici o taină nu-mi lasă,
Nici o mireasă...
Sînt rugul ce arde invers
Cu creștetul în univers
Aureola-i prinzînd
Rădăcini sub pămînt.
Mările toate-s acum
Pajiști de fum,
Iarbă cosită și spice
Jertfă spre zei să ridice.
Cu ele și noi
Fugim înapoară.
Primiți-ne, zei, înapoi
Cenușa solară !

1979

TRISTEȚE

O poezie de dragoste nu mai știu scrie ?
Fulgi sufocați cad pe hirtie...

Mă uit înapoi — luminoasele umbre...
În față — trupuri tinere au început să adumbre...

Stelele. Zîmbetul. Ochii. Uimirile.
Florile. Tremurul. Dezamăgirile...

Prea mult te-am îmbrățișat doar pe tine
Timp care arzi, renunțare ce vine ?

Sint un stup de senzații cu fagurii goi ?
Albinele nu se mai întorc, pentru noi ?

Și, iată, toată lumea îmi cere
Melancolie de miere !...

1979

ILUZIE

În cîntecul unei ape de munte
Ți-am deslușit chipul...

Era o vară prea limpede
Ca să poată dura...

1979

PORTRET

Chipul tău cioplit în alabastru
Pare-un zeu uitat din altă zi
Sub un cer mai mult decît albastru,
Sub un veac ce singur se trezi.

De mă uit la el, din nou cioplește
Dalta oțelitelor priviri
Și mă văd certat dumnezeiește
Cînd cu ochii-n ochii mei te miri.

Cine te-a chemat să-mi dai prisosul
De mîhniri, de cîntec, de tăceri ?
De sub luna frunții arde osul...
Cînd te strig, nu vii de nicăieri...

1979

DEALUL LUPILOR

Dealul lupilor urlă
Peste orașul de piatră.
Limba în formă de turlă.
O mie de clopote latră.

Sperie greerii, sperie stelele
Care furnică pe boltă
Își rup lanțurile și inelele
Stoluri de păsări în neagră revoltă.

Cum de Zeița-l îndură
Lîngă-nțeleptul ei templu ?
Mă leagănă valuri de ură,
Nu mai pot să-l contemplu.

Dacă-l arunc, se revarsă
Marea de urletul lui ?
Mi-e inima arsă
Mușcată de lupi nesătui.

Vrea, hămesit, să mă-nhațe,
Să-mi fie templu și vatră ?
Îmi gilgâie-n brațe
Puterile lui Sfarmă-Piatră.

1979

DRAGOSTE DE IULIE

E timpul fulgerelor mari
Crăpînd catapeteasma lunii
Și frunți bătrîne de stejari
Ce fug în flăcări ca nebunii ;

E timp de grîne, de pîrjol,
De secetă, de ploi cu soare,
Cînd trupul îți rămîne gol
Și sufletul abia răsare ;

E tot ce uiți, e tot ce-nveți
Scriind în propria-ți cenușe
Cu ghiociei și cu scaieți,
Cu umbra celuiilalt, din ușe...

1978

TÎRZIU

Cîntec. Fulger. Strugur. Rană.
Nu mai cheamă nici un gînd
Pătimirea pămînteană,
Lanțurile sîngerînd.

Nici că plîng, nici că mă bucur,
Rob al ceasului tîrziu.
Rană. Fulger. Cîntec. Strugur.
Nu mai știu să mor, să-nviu...

1978

ERA O SANIE

Era o sanie pe vremuri.
O veche sanie. Și-acum ?
La focu-ncins din lemnul ei
Tu tremuri,
De parcă fulgii albi
Sînt sori de scrum.
Era o sanie pe vremuri...

Cine se joacă ? Cine spune cum
S-au rătăcit ninsorile în cer ?
Sînt omul de zăpadă cînd mă-ndrum
O răsuflare caldă să-ți mai cer ?
Tu tremuri
Lîngă sania de fum..

1978

CĂDEREA DIN ICOANE

Ai coborît din icoane. Toate-au rămas goale, pustii.
Magdalenele le-au alungat pe Marii.
Păcătoasele sfinte, cu părul pîn'la călcîi,
M-au învrednicit pe mine mai întîi,
Prin tine, îngere,
Ca picioarele să nu le mai sîngere,
Să le trec în brațe puntea ispitelor,
Să le zic neprihănitelor,
Să mă prostern, să mă închin,
Să le sorb de pe buze ultimul strop de venin...

Dar cum să le trec puntea, cînd sub ea
Pindește balaurul, ispita mea,
Cu o mie de capete
Ce-ar vrea, fiecare, cîte-o sfîntă să capete,
Cu priviri de încinse piroane ? !
Alungă-le, îngere, înapoi în icoane !

1978

FA-MĂ FRUMOS !

Sărută-mă. Fă-mă frumos. Sînt bătrîn și urît.
De unde să-mi iau înapoi timpul ucis ? De la tine !
Ești numai neliniști de muguri, încît
Văd alba furtună cum vine.

E mîngiere ? E uragan ? Sărută-mă iar,
Fă-mă frumos, să-l alung pe Ilie Prorocul
Cînd trece cu caii de fulgere doar
Ca să ne sperie pînda și jocul.

Sînt bătrîn și urît fără tine. Un cer
Scuturat de mistere, ca o tăgadă.
Sărută-mă. Fă-mă frumos. Pentru ultima oară ți-o cer
Înainte ca noaptea să cadă...

1978

RĂMII

E încă scurtă umbra că e vară,
E încă scurtă umbra că-i amiază,
Curînd va fi prelungă, fugind de noi, cînd iară
Pîndește ceasul galben al toamnei, timpul treaz,
Cînd seara prea mîhnită pe cataligi coboară
Punîndu-ne o mască de ceară pe obraz.

Rămii acum cît umbra nu crește selenară,
Cît soarele se scaldă, copil ca noi, în iaz,
Rămii, să fim noi singuri, tăcerea să ne doară,
Cuvîntul să ne pară un rătăcit barcăz,
Rămii, să nu te cheme vicleana stea de seară,
O lacrimă pe fața veciei să nu cazi...

1973

NATURĂ MOARTĂ

Flori albe, de fosfor, în cana de lut,
Noptile mele de veghe, de taină,
Pentru sfîrșit ori pentru-nceput
Ard în cuvintele care se-ngaimă ! ?

De unde respiră, din ce rădăcini
Miresmele-acestor flori carnivore ?
Voi, triste iubite, de suflet v-anin,
Să-mi dați sărutarea să mă devore.

Jar de polen rătăcitor
Peste uimirea lumii firească,
De-o fi să mă caute somnul în zori
Numai cenușa să mi-o găsească.

1973

PĂDURE RĂSTURNATĂ

De ce să te mai caut unde nu-i
O liniște de cioburi de statui,
De șesuri și de ziduri în paragini,
De vechi hrisoave-nmărmurite-n pagini ?
Prea ostenite genele se fac
Pădure răsturnată în ochiul unui lac
Cu ascunzișuri calme din care nu mai vine
Nici un răspuns de foc până la mine...

1973

APRIL

Un țipăt de flori galbene se-ntinde
Ca brațul răsucit al unui ram
Peste iubiri plâpînde, suferinde,
De care altădată noi amindoi boleam.

Un ți păt ne izbește în pupile
De suflet dilatate, de dorinți,
Atît de sacre poate și-atît de inutile,
Atît de reci și totuși prea fierbinți.

Ne regăsim, ne pierdem în alba înviere ?
Ne strigă cine oare ? La cine să răspunzi ?
De gît ne prinde ramul și ne cere
Să ne privim în ochii extatici și profunzi.

Dintr-un adînc de mare ieșim la suprafață
Să respirăm, să nu murim de tot ?
Vezi, ispitit pămîntul ne învață
Ce numai amintirile mai pot...

1973

DOINA

Firul ierbii, gēană verde,
Ceasul dragostei mă pierde
Că se numără-n secunde
Și pe nume nu-mi răspunde,
Zace tainic, prins în turn,
Prea înalt, prea taciturn,
Depărtat de-amiaza verii
Cînd știai tu să te sperii
Și de umbra șoaptei mele
Și de boarea dinspre stele
Și de calda-nfrigurare
A șopîrlelor solare
Care ne foiau prin vine
Speriate doar de tine...

1971

POIANA

Cărările din vară s-au încins
Cu insomnia din zăpezi și doare
Sărutul ce desparte acum, ca bradul nins
Cu brațele întinse flămînd, tremurătoare.

Iarba cu flori păstrează-n căpițele de fin
Nuntirea noastră caldă ce tremură și-i trează
Ca ursul ce se teme de moarte, că-i bătrîn,
Și singur, din tot neamul ursuz, nu hibernează.

Spre primăvară poate veni-voi să te cer
Zăpezilor mîhnite, cu duhul în pîraie
Și vulturului nostru iar răstignit pe cer
Și ghiocelor ce-n ghețuri taie.

Dacă lipsești, să știi că tot aștept,
Acolo, lîngă fruntea stejarului socratic,
Unde-am ținut o vară întreagă strîns la piept
Puiul pădurii, trist și nebunatic.

1971

GUTUI

Și-au aprins gutuile în pom
Felinarele pîlpîitoare —
La lumina lor vedea-ne-vom
Fețele încinse de paloare ?

Toamna asta prea grăbită-n ploi
Iar ne fură strugurii, măcieșii,
Ne surprinde, ca în vară, goi,
Noi dezmoșteniții, noi aleșii.

În sărut nu-s struguri, nu-s gutui,
Numai clara mea singurătate —
O fantomă caldă ce-o încui
Sub pecetea gurii înghețate.

1971

SURIS

Zăpezi tăcute zboară prin cuvinte
Topite-ncet de amintirea ta.
Vulcanul iar tresare ? E fierbinte ?
În lava lui mereu mă voi scălda

Pînă în ziua cînd voi fi ghețarul
Fără zvicniri, pietrificat, precum
Îndrăgostitul din Pompei — amarul
Suris ce te mai caută sub scrum...

1971

CUMPANA

Toamna și iarna se înfruntă
Pe tîmpla muntelui, cărunță.

Respiră foc, respiră gheață,
De vechi și noi iluzii ne dezvăță.
Rugina dă în alb, dă în lumină,
Nici ea nu mai unește, ci dezbină.
Pe unde să te caut, să exiști,
În ochii frunzelor imens de triști ?
Te văd în goliciunea minerală
Răstălmăcită-n noi ca o răscoală...

1970

IUNIE

Rob al nopții, astăzi mult prea strîmtă,
De miresme inundat, înfrînt,
Teiul casa mi-o binecuvîntă
Izgonindu-mă de pe pămînt.

Undeva, mai sus de ciocîrlie,
Arsă-n rugul cîntecului ei,
Inima cînd moare, cînd învie,
Limpezită-n lacrimi mari, de tei.

1970

ÎNTREBARE DE IARNĂ

Copaci de sticlă, fanteziști,
Copaci de-o noapte, înghețați,

Cînd tu ești ori nu ești
Și brațe mari în vînturi zbați,
Copaci statornici, descărnați,
Ca dup-o dragoste de triști,
De ce pe nume mă strigați ! ?

1970

CATRENE

I

Se zbugiumă timpul — vădov bătrîn —
Cu capul pe perna nopților mele,
Cu vipera gîndului hrănită la sîn,
Punîndu-i în degete veninoase inele.

II

Regina nopții nu mă lasă să dorm,
Floarea de lună, floarea de humă,
Cu brațele ei de tăceri mă sugrumă,
Cu plînsul din mine, enorm.

1970

CÎND TE AȘTEPT

Cînd te aștept se arcuieste-n mine
Sfioasă pînda crudelor jivine
Ce-ascultă doar de legea veche :
Să-și afle în primejdii, în desfătări, pereche...
De cade-o frunză, pasul de răsună,
Mă-nfiorez ca sunetul în strună,

Cu ochii dilatați, de leoparzi,
În rugul brațelor să văd cum arzi.
Mereu nu vii... Absentă, jucăușă,
Aștepti să crească flacăra-n cenușă
Și pînda simțurilor să se curme...
Vor sta alături, sacre, două urne.

1970

NISIP

Trîntit în nisip
Sînt vietate marină
Fără cuvînt, fără chip,
Speriat în lumină.

Greu ne tîrîm
Unul spre altul :
Neliniștitul, lumescul tîrîm,
Și selenarul, înaltul.

Ceasul rîvnit, mult prea rîvnit,
N-o să mai vie.
Peste nisipuri, cu albu-i cuțit,
Pescărușul nû știu ce scrie...

1970

JOC PĂDURATIC

Singele munților, spărgînd vinele,
Ne-a astupat cărările, dulbinele.

Veghează ochi galbeni în roci, în poveste,
În solzii brazilor împrăștiati pe creste,
În spaimile noastre din care răsare
Soarele peșterilor cuaternare,
Însomnoratul, neadormitul,
Răscolind în noi începutul, sfârșitul...

1970

COMETA

Te-ai desprins din cerul meu — cometă
Despicînd lumea în două.
Pulberea ta încearcă, repetă
Să mă-nvăluie-n dragoste nouă.

Respir ca înecat. E primăvară ?
Răspund vîrtejului că va să viu.
Dar nici o stea nu știe să răsară.
De ce-s atît de singur în mine ? E tirziu ?

1969

ANOTIMP INCERT

Ziua trecută prin noapte,
Noaptea trecută prin zi.
Fructele încă nu-s coapte.
Verdele galben va fi.

Somnul cernut prin trezie,
Veghea cernută prin somn..
Limpede ceas o să vie
Dacă la tine mă-ntorn ?

Limpede ceas ori uitare ?
Timp înțeles ori mirări ?
Sîntem la vîrsta ce doare
De muguri prea mulți, de-ntrebări...

1969

CARUSEL

Nebuloasă primară,
Caruselul zboară; tot zboară,
Cu mine, cu tine,
Planete ce încă rîvnesc
Aripi depline,
Cu noi amîndoi
Prin luminile stelelor roi,
În goana vicleană
Din nenduplecatul blestem
Prin care pămîntul ne cheamă,
Prin care cădem, tot cădem...

1968

DUPĂ CULES

Oasele ni le-amăgim cu soare
În după-amiaza de cules de vie.
Dinspre păduri, din poiene stelare
O boare cosmică adie.

La picioarele zilei : satul și apa.
În cimitirul bătrîn : copiii scutură prune.
Miine în zori vom culca vișele roșii în groapa
Caldă ca un sărut. Du-ne, adu-ne,

Ceas al nădejdlor, tinăr, ce bate
În mai, cînd îndoielile-s toate ucise,
Cu brațe verzi de lujeri, cățărare,
Să aiurăm de seve și de vise.

1967

FEBRĂ ÎN MUNȚI

Înghesuit din patru frunți de munți
De-al brazilor statornic și rece întuneric,
Cu blana lor țepoasă, arici stelar, înfrunți
Flămînde boturi în aduimec sferic.

Ai vrea să bei izvorul ce gîlgîie sub pas,
Ai vrea pe umăr buhnea să-ți stea, a-nțelepciune,
Dar nici o licărire de apă n-a rămas,
Nici pasărea de fosfor un gînd măcar nu spune.

Ești varniță mocnită în care plîng și fierb
Oasele tale frînte, de piatră detunată,
Cînd prin amurgul rece din ochi apune-un cerb,
Și luna, ciută albă, pe urma lui s-arată.

1967

DE OCHII LUPILOR

Lasă-ți umărul stîng, umărul drept,
Fără aripi, să-i pot mîngîia
Seara cînd rezemat de lună aștept
Stranie apariția ta.

Sălbăticiuni, uimirile te-adastă
Ascunse încă — nu mai pregeta.
Pune degetul în rana din coastă,
E dovedită-n stîncă fruntea mea.

O zare numai cetini ți se-așterne,
Văzduhul arde-n candelă rășini
Poieni rîvnite, ireale perne
La rădăcini te cheamă să te-nchini.

De ochii lupilor, mocniți, nu-ți pese,
Numai în stele, vezi, să nu te-nspini —
Jivinile în mine sînt alese,
Le-adorm cu zmeură și cu lumini.

Teme-te doar de prima întrebare
- A frunzelor cînd le trezești din vis,
De apele cu-oglinzi amețitoare
Ce ți le-mbie muntele învins.

1967

TERȚINELE LUNII

Nici seara cînd mă cheamă munții nu-mi
Rămîi statornică, ciudată lună,
Ciclopici ochi întors spre alte lumi.

Cămașa codrilor pe mine sună
A nuntă sau a moarte nencetat
Cînd fruntea mea din piscuri se adună,

Iar tu, pe-a cărei navă grăbesc halucinat,
Te-ascunzi, să cad în goluri, stea nebună,
Rătăcitor pe Marea Furtunilor chemat.

1966

JOCUL FETELOR DIN CĂPILNA

Căpîlna e un ulcior smălțuit,
Tezaurul de foc al olarilor :
Din fiecare cană s-a ivit
Trunchiul fetelor,
Gitul viorii și-al lăutarilor.

Aureola verii
S-a prefăcut în comănac de paie
Pe fruntea lor feciorelnic arzînd,
Viile Tîrnavei
Cu ele în șir se-ncovoiaie,
De struguri, cînd bat pasul de pămînt.

Pe dealuri, fata. Dragul ei, pe șes,
Cu plopii o așteaptă-n larg să vie.
El își cunoaște dorul după mers ;
Cînd calcă ea, gîndești că scrie.
Și pergamentul luncii-i tipărit
Cu pași nemuritori, de poezie...

1965

VINĂTOARE ALBĂ

Cristalizată liniștea-n zăpadă
Ne chinuie pe rug de flăcări stranii,
C-un gînd — o creangă ruptă a frunții — faci să cadă
Împărății, fantasme în zbor, cum cad fazanii
Prin codrii-acum de sticlă, repetînd
Iluzia întregului pămînt.

Abia simțit doar, somnul adînc te viscolește,
Ecoul se îneacă-n omăt schelălăind.
În moarte temporară zac urșii, bătrînește,
Sub munții cu sigilii de argint.
Doar cerbii, numai cerbii, nepotoliți ca mirii,
Duc bolțile pe frunte și mugetul trezirii.

1965

RUGUL

M-ai sărutat cu teamă
La optsprezece ani..
Acum e timpul dublu
De patimi mari, ce cheamă
Să mă înalți pe rugul
De foc, ca pe dușmani.

1964

ACUM

Acum e timpul cel mai înțelept
Cînd sînt grăbit, dar pot să mai aștept,
Cînd fulgerele verii dorm în mine
Pietrificate, fostele lavine,
Cînd nu mă-mpiedic de nimic mărunț,
Știind pe mine însumi să mă-nfrunt.
Acum mi-e încă pasul cumpănit
Între distanțe mici și infinit,
Între iubiri de-o clipă, sau eterne,
Cînd nu mai plîng de focul lor în perne,
Adolescent și ars de întrebări
Pe care le dezleg într-adevăr.
Acum e timpul cel mai înțelept
Cînd sînt grăbit, dar pot să mai aștept...

1964

CIUDATUL FLUTURE

Un flutur mi-a venit în casă,
Un cap de mort intrat pe geam
C-o gingăsie de mireasă,
Ucisă, palidă mireasă
De căre eu, altfel, uitam.

Ce vreți, voi, inimi răvășite
De cruntul chin al îndoiieli,
Iubiri de flăcări, netrăite,
Voi, înecatelor Ofelii,
Spre mine cine vă trimite ?

Pe aripi, fluturele are
Stele de aur și de sînge,
Podoabe reci, tulburătoare,
Și ochi ciudați ce nu pot plînge,
Izvoare neajunsê-n soare.

Mireasa parcă vrea să-mi spună
Un cîntec vechi, nemaicîntat.
Îmi șade-n palmă ca pe lună
Și mute aripile-i bat.
Doar vîntul melopei înstrună.

La miezul nopții, ca-ntr-un vis,
Ce inimi stinse au trimis
Să vină spre lumina mea
În care te-nvelesc, iubire,
Această-ndoliată stea
De netrăită amintire ?

1962

REMEMBER

Zăpada îmi înăbușe fereasta
Și ară vîntul prin văzduh pustiu..
Odată, tot pe-o noapte de gînduri reci, ca asta,
Odată, într-o noapte cu stele lipsă, știu,

M-ai dus cu tine peste sahara de zăpadă
Să-ți scutur clopoțeli din rîsul tineresc.
Erau cu noi doar lupii ieșiți la drum să vadă,
Ca mii de semafoare de ochi ce strălucesc,

Erau cu noi doar anii, tot nenfricați ca lupii,
Tulburător de tineri, vreo douăzeci abia.
Zăpada își scosese, în dansuri stranii, stupii
S-adune alb văzduhul în faguri reci de nea.

Ningea... Ningea... Pădurii i se albise creasta.
Doar rîsul tău și lupii. Mi-aduc aminte. Știu.
Zăpada îmi înăbușe fereasta
Și ară vîntul prin văzduh pustiu...

1962

SCRISOARE DE IARNĂ

Sufletu-mi era trimis departe...
Și fulguia lumină înghețată, fulguia...
O, ce frumos și-apropiat de moarte
Durerea mea cu iarna cununată

Pe crucea bucuriei capu-și înclina !
Te-am sărutat tăcut și nalt pe frunte
Cum își sărută steaua lui un munte.
Dar pe zăpada gândurilor reci
Scrisese nu știu cine că-o să pleci...

1949

CÎNTEC DE CAPRIOARA

Am iubit sălbăticiunea din pădure,
Dar năluca ei m-a părăsit,
Am rămas cu gândul ostenit
Cățărat de piscurile sure.

Sună cetina a jale, sună,
Codri-umbre-n jurul meu s-adună
Și coboară noaptea peste creste :
Totul, bradule, a fost poveste...

1948

MATER

ICOANA

Cînd, copil, urcam Dealul Crucii
După care se ascundeau încă șapte hotare,
Șapte dealuri ca șapte răstigniri
Pe crucea ta, soare,
Șapte văi ca șapte leagăne nencăpătoare,
Acolo în dreapta, sub tufele mari de mălin
Străbunicul îmi arăta casele scufundate
Ale fostului sat-țintirim
De care fugim, tot fugim, tot fugim...

— Sub tufa de-acolo doarme și muma ! zicea bătrînul,
Fie-i țărîna ușoară !

Ca într-o icoană, cămașa verde-nflorită
I-acoperea sinul
De mumă-fecioară.

Rupeam o creangă și-o puneam în poartă,
Ochii străbunei de veghe să fie,
Moartea să nu mai ducă-n ispită
Muma cea tină, pe-atunci încă vie,
Să n-o scape seara-n fîntînă
Ca pe-un ulcior fără toartă...

Astăzi cărunt, cine de mînă mă poartă
Pe ulițele fostului sat-țintirim
De care fugim, tot fugim, tot fugim ?

1979

LEAGĂN

Leagănă-mă leagăn drag
Populat doar cu himere,
Atîrnînd la uşă-n prag,
Trist morfeu care mă cere.

Leagănă-mă dud bătrîn
Năpădit de ciori fantastice
Care-n suflet îmi rămin
Priveghind să mă adaste.

Leagănă-mă braţ uscat
Al acelei duse mume
Pe sub prunii trişti din sat
Unde n-am nici trup, nici nume.

1978

INTREBĂRI

Eşti tu ori crucea ta ce stă pe deal ?
De ce-ntinzi braţe albe, fără sînge ?
De ce mă chemi de veacuri în Ardeal ?
De ce m-ai învăţat să nu ştiu plînge ?

Unde-ți ascunzi, ca riul subteran,
Cîntările ce ne-au crescut ? Și unde
Întîiul tău fecior, înalt, bălan,
De sine însuși, ca un mort, s-ascunde ?

Cînd îmi vei cere sîngele-napoi ?
Cînd îmi vei da un semn de înflorire ?
Ești tu sau numai vîntul printre noi ?
Cine să plîngă ? Cine să se mire ?

O frunză ești ? O stea ? Un galben fir
De iarbă arsă, botezat de brumă ?
E casa noastră-ntregul cimitir ?
Răspunde-mi : oare pot să-ți mai zic Mumă ?

1978

SOMNUL BUNICII

Ca soarele murind în heleșteu —
Un ochi al altei lumi, mereu agil —
Cu tine pleacă tot trecutul meu
Și visul că voi rămînea copil...

De-o fi să rătăcesc curînd și eu,
Tu drumul fără-ntoarceri spune-mi-l,
Ca să mă țin pe urma ta mereu
În somnul de livadă în april,

Să ne ghicească toți cei duși cu greu
În lacrima ce sună ca un tril,
În zîmbetul ca rînjetul de leu
Uitat în pragul casei vechi, umil...

O, numai drumul ăsta spune-mi-l !

1978

NOIEMBRIE

Lună de naștere, lună de moarte.
Cerul — stropită năframă
Cu stele ce vin de departe.
Din ochii tăi, mamă ?
De unde vin oare
Stelele întrebătoare ?

Surorile-acestea mîhnite
Mă caută parcă-s străine.
Cin'le trimite ?
Mă caută, cine ?
Ce să le spun cînd s-așează
Pe fruntea mea albă de groază ?

De le-ai trimis să mă cheme,
Lacrimi s-or face, amare,
Plînsete fără blesteme,
Mari stalactite de sare,
Plopi împietriți lingă groapă,
Stropi care sapă, tot sapă...

1978

OLEANDRII

Cînd intru-n curtea veche, nu mai vin
Să-mi iasă înainte nici mama, nici bunicul.
Am rătăcit cumva în țintirim ?
De fac un pas, m-așteaptă pustiu și nimieul ?

Hei, unde ești, bunico, de ce mă lași s-aștept
La porțile cioplite din lemn și din uitare ?
Dacă-mi răsare tata, pare că strîng la piept
Bătrînul nuc ce mișcă mari crengi de disperare.

Nici soră-mea nu iese, nici frații nu mai știu
De pașii mei ce-au rătăcit aiurea,
Că mă trezesc plîngînd într-un tîrziu
Ca un stejar ce și-a pierdut pădurea.

Cum ai putea, trecut, să mai învii
Din liniștea podită cu hîmă de cenușă ?
Să mă ascund cumva-n acești copii
Ce mă privesc cu ochi de stele-n ușa ?

Ce să le spun ? De unde sînt ? Al cui ?
În care veac voi fi plecat de-acasă ?
Prin curte bate-un vînt al nimănui
Și capul să-l întorc nu mă mai lasă.

Hai, dați cu pietre, rideți, voi puiandri,
Să mă trezesc că ochii voștri taie
În carnea mea ca frunza acestor oleandri
Sădiți cînd încă mama mă legăna-n cîrpaie.

Hai, spuneți un cuvînt, să știu că iar
Îmi regăsesc năluca fierbinte din prunde,
Că n-am umblat prin lume în zadar
Și nu-i pustie curtea, doar mi se pare mie.

Copiii tac ca morții. Copiii rîd și vin
Să dea cu pietre-n apa pîriului ce trece
La poarta-n care plînge, cărunt, un orb strein
Ce nu-și mai vede steaua-nflorind pe bolta rece.

1977

PLEIADE

Tot mai departe, tot mai greu te-aud
Din stelele călătorite-n sud,

Mari, coborîte pînă lingă frunte,
Ca bufnița pe tîmplele cărunte ;

Din marea ce se-ntoarce prin răscoliri confuze
Cu lanuri plutitoare de meduze

Răstălmăcind într-o lumină nouă
Pămîntul trist ce ne cîntase nouă ;

Din frunzele de mirt care apun
În fața busuiocului străbun

Amețitor, în suflet, ca piperul
Cules din flori-luceferi pe tot cerul ;

Din munții ruginiți, cînd albi, cînd roșii,
Pe care-mi crește plînsul chiparoșii

Asemeni unui templu vechi ce are
Doar negrele coloane în picioare ;

Din mutele corăbii căzute nu știu cînd
În noaptea mărilor, mereu luptînd

Într-un război ce nu se mai termină
Să le întoarcă steagul în lumină ;

Te caut în adîncuri, sînt trist pescuitor
De lacrimi mari de perle, ce mă dor,

Cutreier tot tărîmul tăcerilor rămas
Pînă-mi țîșnește sîngele pe nas ;

Un foc, o umbră, un colins de stea
Ar vrea să mi te dea și iar te ia,

Să arzi printre Pleiadele din sud,
Pe unde numai plînsul din mine ți-l aud.

1977

DE TOAMNĂ

Amiaza rece, însorită însă,
Cu crengi ca umerii încovoiați,
Asemeni mamei tinăra și plînsă
Mă cheamă lîngă vatra din Carpați

Să-mi spună iar povestea care-ncepe
Lîngă izvorul ce se schimbă-n rîu,
În mînjii zvîrcoliți încă în iepe,
În jarul cald al bobului de griu,

În rădăcini, în tot ce germinează
Ca luminat de cei de sub pământ,
Topiți în duhul brumei la amiază,
Cu frunți de mari gutui în noi căzînd,

Povestea țării pururi curgătoare
Ce n-o pot auzi sub alte zări,
Care mă-ngheață, care mă dogoare,
Schimbîndu-mi toate venele-n cărări...

1977

NUMAI SURISUL

Cu oătă jale
Din amintire tot vin
Clopotele duminicale,
Fumul cald, aromitor, de cămin.
Numai mama nu ajungea,
Tînăr cocor răzlețit din străini,
Să-ncapă și ea
În șirul solemn
Al satului care urca
Dealul bisericii.
Mama tînără creștea întotdeauna copii,
Își vedea chipul doar în apele tulburi
Stoarse din cămășuțele lor.
Nu știa satul de ce cresc izvoarele
Tulburate-n fîntîni,
De ce seacă noaptea, renăscînd doar în zori.
Lacrimile ei, curate ca soarele,
Săpau pe sub dealuri,

Izvorînd în fîntîni.
Numai ochii noştri ştiau să le fie
Oglindă clară, nevindecată,
Numai sărutul fierbinte pe asprele miini
Arse mereu de leşie
Şi de focul din vatră.

1975

AMIAZĂ

Ţărani pe cîmp : copilăria mea,
Pămînt de soare şi de pălămidă,
De fulgere, de joc de rîndunea,
O zi şi îngheţată şi toridă.

Ţărani pe cîmp : e tata ori sînt eu ?
Doar mama nu mai ştie să se-arate.
Ea, între noi, e pod de curcubeu.
Eu, între ei, o împăcare poate...

1975

LIVADA DIN MARAMUREŞ

Nu-i vesel cimitirul. E-o livadă
Crescînd din fruntea de zăpezi ascunse
A celor care nu mai pot să vadă
Nici rădăcinile

Ce le prelungesc, uscate, vinele,
Nici brațele din crengi ce, surd, tot bat
La porțile cioplite din nevăzutul sat
Mutat aici. Nici ochii ce iscodesc în flori
Tăcuți, dogoritori,
Nici buzele ce spun cu frunze verzi
Povestea mea și-a ta care te pierzi
Și nu mai știi cărarea înapoi
Pe unde altădată priveam pierduți noi doi
Livada ce ne ține în brațe și ne minte
Că totul e cum fost-a c-o vară înainte...
De care pom să scutur să-mi vorbești ?
Nu-i vesel cimitirul. E-o livadă,
În umbra căreia, de rățăcești,
Vin la Florii cu facle să te vadă.

1975

MAMĂ LINĂ

Mamă Lină, mamă Lină,
Numele tău ca pe-o rugăciune-l îngîn.
Toți cîți mai sînt ți se-nchină.
Toți se alină
Cu cîntecul acesta de leagăn, bătrîn :
Mamă Lină, mamă Lină.

Pe rana sufletului numai tu mi-ai rămas
Funigel, vindecare deplină,
Tu, ultimul acasă popas
În amintirea care suspină :
Mamă Lină, mamă Lină...

1974

PĂNADE

Dealuri din țara poveștilor,
Piini rumene, uriașe,
Să țină de foame în veac.
Aerul — în topit pentru cămașe,
Satului cîndva de șerbi,
Cămașa nădejzii
Îmbrăcat direct peste nervi.
Între dealuri — răsucită frînghie —
Ulița Popii.
De ea suspendată, ca un hamac, .
Casa bătrînă, sortită mie,
Cu veghetorii neliniștii, plopilor.
Trecătorule,
Dacă te-apropii,
Să n-atingi satul acesta c-o floare :
Cămașa de aer, pe rănile vechi,
Tăiate pînă la os,
Încă doare !
Ori numai eu
Mai plătesc tristeților vama,
Lunatec, cînd vin
Și-l îmbrățișez dureros
Ca pe-o ie de în
Țesută în copilărie de mama ? !

1973

TATA LICU

Tata Licu ! Tata Licu !

Un nume dezmiardat ca din baladă,
Un nume învățat dintr-un colind,
Numele tău, copilăria mea,
Ce scrii acum cu degete-nghețate
Ca pe-o tăbliță veche pe bulgării ce cad
Amestecați cu lacrimi de zăpadă :
Tata Licu, Tata Licu !

1973

RĂDĂCINA

Acolo, în cimitirul din sat,
Mai am o rădăcină.
Totul mi-a dat, totul mi-a luat
Soarele negru, fruntea de abur a mamei
De care copilăria încă se-anină.
Sînt și bătrîn prin ea, sînt și copil,
Trăiesc din amintiri, mă joc cu sete
Pe drumul acesta fragil
Al întoarcerii
La țara cît un leagăn,
La umbrele zidite în perete.
Acolo, să nu te sperii,
Cînd vei fi chemată, inima mea,
Pe la amurgul verii,

Spre ziua de toamnă a nașterii,
La ceasul ce doare,
Fiindu-mi în codrul cel vechi,
Subpămîntean,
O rădăcină povestitoare.

1973

RANĂ

Privirea mi-e rănită într-o floare
Din primăvară multă care doare,
O floare, o iluzie deșartă,
Crescută din adîncuri ce nu iartă,
Din rădăcini de piatră și de sînge,
Din ochi ce nu au lacrimi, nu știu plînge,
Nu îndrăznesc în zori să se mai mire
Cînd florile beau cerul din potire,
Din ochii dragi ai mamei care sînt
Două imense lacuri sub pămînt
Privindu-mă cu periscop de floare
În primăvara multă care doare.

1973

CIMPIE

Iar cumpenele mă apleacă
Să beau izvoarele bătrîne,
Să mă întreb cu teamă dacă
Pămîntul mai respiră-n grîne ?

Pământul semănat cu dorul
Și lacrima de bucurie
Din care mi-au umplut ulciorul
Cei duși, cei care-or să mai vie
Cu pasul doar de lună plină
Și cu sărut de ape-amare
Să ne-nțîlnim la rădăcină
Și să ne despărțim la soare.

1973

BOCET

Soțul meu cu ochi de nuci,
Tu te duci, unde te duci ?
Tu la noapte und'te culci ?
La umbră de busuioc
Unde n-ai dormit deloc,
Arde umbra ca de foc !
Sub răzor de tămîiță
Unde-i vechea noastră viță,
Te leagă moartea-n cosită !
Soțul meu cu casă nouă
Tu de ce n-ai făcut două
Nici să ningă, nici să plouă ?
Una ție, una mie,
Să fim dor și cununie,
Lacrimile să te-nvie...

1973

ACASA

Ogoarele-s arate ca sufletul și pline
De grijile seminții statornicite-n mine
Cu toamna, cea de-a doua natură, ce mă lasă
Explorator prin lume să fiu mereu acasă,
Aici, unde pădurea de-o veșnicie știe
Să ne sporească fruntea cu-a ei statornicie
Și inima asprită de-o sete pămîntească
Știu vițele de vie cu lacrimi s-o-ndulcească,
Unde prea firavi pașii dintii, de-odinioară,
Acum c-un deal și-o vale cît țara se măsoară,
Unde-amîndoi bunicii, cu satul drag de-o seamă,
La nunta lor ciudată, de platină, mă cheamă,
Să stau, spunînd eu singur, prea clar, în fruntea mesii,
Dacă mai știu, cîntarea și plînsul miresii...

Cum mă priviți, voi, mirii mirării, amîndoi,
Îmi pare, sau aievea-i ? Sînt mai bătrîn ca voi...

1971

ȘTIU BINE

De mult n-am fost acasă cu colindul,
La neamuri, prin noroaie, prin zăpezi,
Eu, resemnat în dor și suferindul
De gîndul să nu cad, să-ngenunchez

La rădăcina ce mereu mă-ntoarce
În satul cătărat pe dealuri, sus,
Unde, știu bine, torc bătrîne Parce
Și firul e aproape-ntreg pe fus.

1971

VEDENIE

Pasc vitele în cimitir,
Le cheamă străbunicul parcă
Trezit sub verde coviltir
Peste otăvile subțiri
Din amintire să le-ntoarcă.

Stă răzimat de crucea lui
Și numără, în gând, vițeii
Cei negri, ai pământului,
Bivolii veșnic nesătui
Mocnind în ei ca fariseii.

Tot socotește cel bătrîn,
În felul său de-odinioară,
De-ajung căpițele de fîn
Cirezilor acestea, pîn'
Vă renvia la primăvară.

El știe bine c-o să-l cheme
La judecată, în poiene,
Popor de flori, sălbatic cimbru,
Bivoli cu frunțile de zimbru
Și miei călătorind departe...

...Pe el, păstorul fără moarte.

1970

METOPĂ

In memoria lui Ladea

Toate-n țară-i seamănă.
Din metope chipul suie.
Tu ai vrut-o geământă
Cu lupoaica din statuie.

Aspră în tandrețea ei
De lumină minerală
Ea ni-i leagăn de idei,
Cutezanță în sfială.

De-i pierdută pentru vii
Dincolo de praguri sumbre,
Chiar cărunți sîntem copii
Ai acestei sfinte umbre.

1970

PASĂREA DE FOC ȘI DE CENUȘA

Lacrimile nopții plîng pe geam,
Fruntea stelelor e-acum broboane ;
Nici un semn din cîte așteptam,
Numai îndoieli și șoaapte vane.

Drumuri fără-ntoarceri toate le-am
Străbătut — privirile sint stane,
Ca s-aud acum cîntînd pe ram :
Cînd mă vei uita și tu, Ioane ?

Nopți, strănopți, o să te-aștept în ușă,
Pasăre de foc și de cenușă !

1970

CEAȚĂ PE LUNCILE TOAMNEI

Ceață pe luncile toamnei,
Ultima suflare a morților dragi ;
Ceață caldă, lîină pregătită de tors,
Cu care-ți învălui sufletul
Ca pe un copil în scutece,
Păstor, lîngă oi, sub steaua polară,
Cărturar tremurînd de soarta cuvintelor ;
Ceață de funigiei și de clopote,
De semințe așezate sub glie,
Somn legănat al pădurilor
Ce-și acoperă rădăcinile
Ca un bolnăv de febră picioarele reci ;
Respirația brazilor ce se trag către creste

Să vadă de sus întoarcerea turmelor ;
Ceață de struguri striviți în căzi
De picioare fecioare, de neliniștea teascului ;
Ceață de aripi, de țipete,
De răstignită Cale Lactee
Prin care bijbiie cocoare tîrzii,
Solemne, sălbatice, giștele verii,
Întreagă oastea cîntătoare-a pădurii ;
Ceață pe luncile toamnei,
Ultima suflare a morților dragi...

1970

DEDIȚEI

Bătrînii se duc primăvara
Împiedicați de pragul înalt
De unde începe seara
Tărîmul celălalt.

Își aduc poate-aminte
De fragezii ani de copii
Cînd maștera gheață-i fierbinte
Și-n toate mai poți să-ntîrzii.

De ce vă jucați de-a plecarea,
Voi, firav surîs, deditei ?
Cunoașteți, nentoarsă, prea bine cărarea
Și totuși vă țineți pe urmele ei...

1970

PĂDURE

Mai mult popor e dedesupt
Decît se vede în lumină,
Pădure-ntr-un ținut abrupt
Și fără nici o rădăcină,
Doar crengi trimise-adînc în noi
Deasupra frunții să se vadă
Numai miresme în șuvoi,
Numai vilvoare sub zăpadă.

1967

TOAMNĂ CU BRÎNDUȘI

Ultimele păsări
Brîndușile
Ciugulind semințe de rouă
Și-au umflat
Gușile
De-o vibrație nouă :
Răsfirat, limpezit, luminat
E cîntecul
De dincolo al mamei
Și-al tuturor morților
Ce nu l-au cîntat.

1967

INTOARCERE PE ACEEAȘI VALE

Dealurile noastre par morminte misterioase.
Cine doarme sub ele ?
Peste liniștea lor — zvîrcoliri de coase,
Gîlgiri de seve, fulgerări de stele.
Apa, gușter speriat, fuge la vale
Sub moliciunea sălciilor neschimbate la chip,
Morile macină timp și grăunțe, agale,
Pindite de calmele liniști de mîl și nisip.
Prin lunci, ca haiducii, umblă copii
După cuiburi de păsări ascunse în bercuri.
La Pânade soarele filtrează în vii
Lumina fragedă, îmbrățișată-n butoaie de cercuri.
Coloane uriașe reazimă cerul, mai sus de Cetatea de Baltă,
Și-alungă viespii stelelor reci cu focul și fumul,
Neamuri, trei, prin părțile noastre fac nunți laolaltă,
Păstrîndu-și, ca florile aspre, parfumul.
Aici gîndurile pămîntului se-ndeamnă încă
Spre largul ce fuge, pe cîmp, pînă-n zare.
Numai groapa de trei coți a mamei e tot mai adîncă
Și fratele cel mic tot mai mare.
Pe-aici te-am pierdut, inima mea,
Încă demult, prin acest petec de țară,
În spic, în strugure, în rîndunea,
În dragostea ca nucile cu cămașa amară.

1958

MAMEI, DINCOLO

S-a aprins iarba pe mormînt — flacără verde în tină —
Și tu iar întîrzii, pînă cînd ?
De ce tot ascuți ce descîntă salcia lină
Prin negrele ei rădăcini, sub pămînt ?

Te-ai întîlnit pe cărare cu buna și-i povestești de copii ?
Poate ea ne-a uitat, poate nu ne mai știe pe nume.
Ori neamurile te-au chemat la cules de vii
Și stai, cum e datina, pînă-n soare apune ?

Mă gîndesc uneori că-i fi prea ostenită,
Cîți desagi ai cărat, cîți feciori ai crescut.
Blestemată fii, vrăjitoare-răchită,
Că-i dai umbră mamei nu la lumină, ci-n întunericul mut !

Aș porni să te caut, dar pe unde s-apuc ?
Șerpîi cărărilor fug în pămînt, la orice mișcare.
Nu știu de ce mi-a spus un nuc
Că ești la scos cînepă, că vine Tîrnava mare.

Acolo-am găsit numai ape tulburi și reci,
Un mîl vîscos adormit pe nisipuri.
— Dragul meu, pe cine tot strigi, după cine tot pleci ?
Parcă ți-am auzit vocea-n feluritele chipuri.

Priveam... Și numai gîndurile mele spre țintirim
Tăiaui, în zbor chinuit, lumina sticloasă...
...Aștept să scrie tata să venim
Că într-o seară albastră te-ai reîntors acasă...

1958

LEAGĂNUL SICRIU

Acest sicriu în care, fără grai,
Te mai privesc, se-aseamănă prea bine
Cu leagănul în care legănai,
Pe rînd, vreo încă șapte după mine.

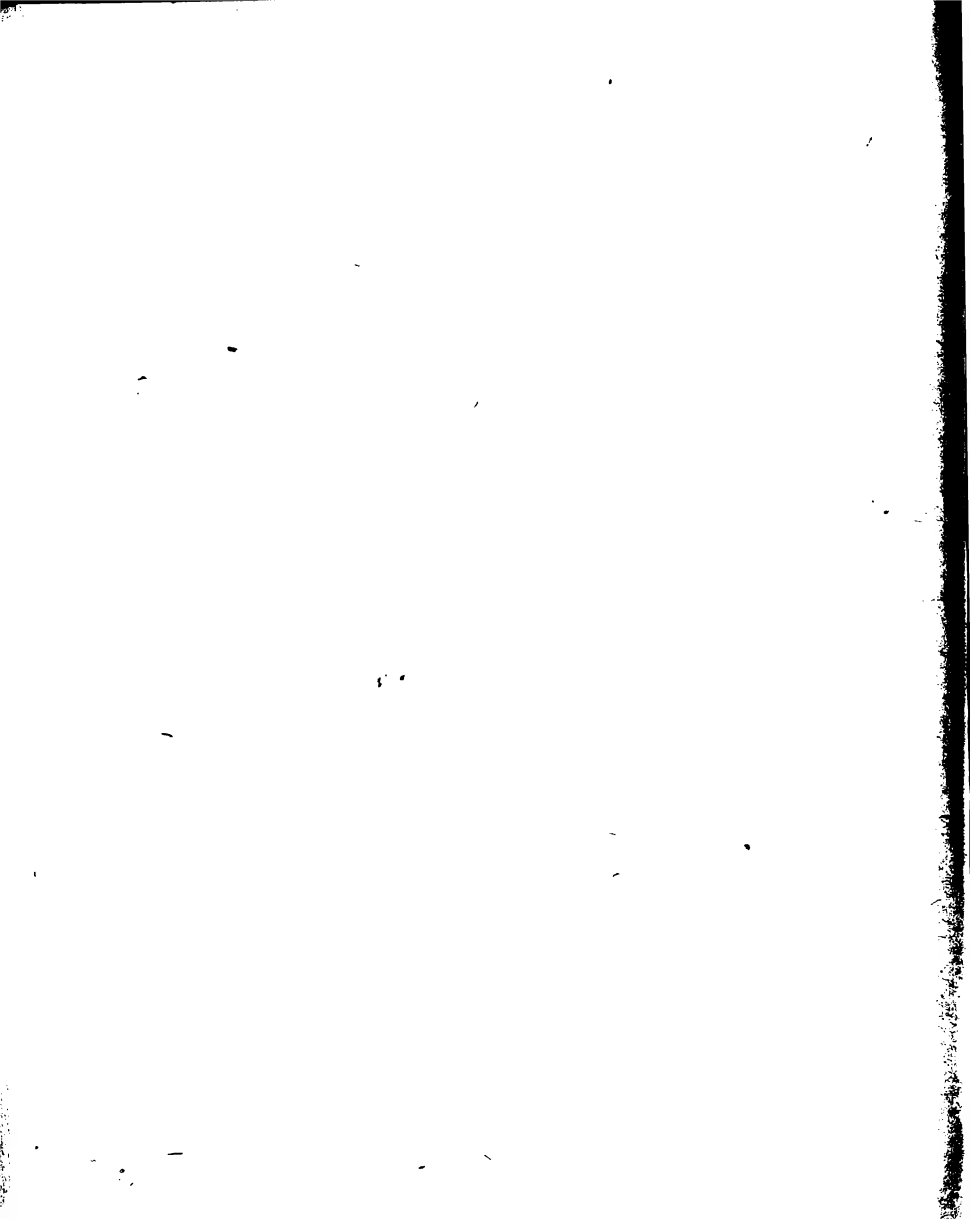
Era un leagăn cu tălpici de lemn
Legat cu brîu de lînă pe deasupra.
Mai știi : bunicul îi dădea îndemn
Și murmură ca pentru sine : „Hupa !“

Aceste aspre mîini ce ne-au lăut,
Ce-au hărnicit și secera și sapa,
Acum eu, cel mai mare, le sărut,
Acum cînd încă nu le-nghite groapa.

Tăcută-i lacrima cu care spun
Cuvîntul ce-mi rămîne legămînt,
Azi, cînd pîriul glasului tău bun
Și-ascunde limpezimea sub pămînt.

1953

TERRA MATER

PĂDUREA DE MILENII

Nu-i de cuvinte țara. Doar idei
Cristalizează miezul și ritmurile ei.

Dac-o privești în ochi, e chiar oglindă
A timpului ce nu știe să mintă.

Nu scriem azi trecutul. El ne scrie
În pietre de cetăți, de-o veșnicie.

Nici viitorul nu-i un firav vis
Cînd cu sudori și singe l-am decis.

Se îndoieste bietul scrib de noi ?
Nu ne-a citit pe frunte destinul de eroi ?

Cu-o frunză de ne-atinge cineva
Pădurea de milenii ar suna.

O auziți ? Ce limpede ! Ce vastă !
E țara însăși, conștiința noastră.

1979

FRUNTE

Pe frunte, țara mi-a brăzdat
Rîurile ei. De-aceea, atîta crisper,
Atîta neliniște sacră...
În ochi mi-a sădit uriașele flori
Carnivore, cu petale de stele
Să pot privi în ape ca zeii,
Nici o umbră
Să nu-și săgeteze otrava.
Cine-a zis că mă tem de furtuni ?
Le due subsuoară ca pe-un burduf
De oftări, de vînturi năpraznice
Închise-ntr-o piele de capră.
Nimeni nu-mi poate lua
Nimic înapoi.
Numai țărîna ce-mi arde fruntea,
Numai rîurile care-o brăzdează...

1979

IMI CAUT NUMELE

Prin Munții de Apus îmi caut numele
Ca pe o lostrită ce m-a izbit cu coada
De stînci detunate,
De marginea lunii ce sîngeră.

Unde te-ascunzi, numele meu ?

1979

A DOUA INSCRIPȚIE

Cîntecele țării mi-s dragi numai dacă
Seamănă cu soldații bătrîni,
Cu genele pline de praf, cînd se-ntorc din război,
Dar mai ales cu cei tineri cînd pleacă
Și nu știu de se mai întorc înapoi...

1978

UN VIS

Un vis cu scutul de aramă,
Un dor ce greu poți să-l înduri,
La Alba-Iulia mă cheamă
Ca tulnicul peste păduri,

S-adun din răstignirea toată,
Din sfărîmarea os cu os,
Pe cei nenfrinți, sfințiți pe roată,
Pe cei ce-n mine s-au întors

Cu clopotele mîntuirii
Bătute-n dungă de Mihai,
Cu cîntecul ce-a dat Unirii
Cel mai frumos din lume grai.

Acolo vreau acum să crească,
Solemn, în turnul de la porți,
Chemarea veșnică, frățească,
Pentru cei vii, pentru cei morți :

Să ne unim numai cu Țara
Precum un rîu cu matca lui
Ducîndu-i tinăra povara
De gînduri ce rodesc statui !

1978

CUVINTUL

Cuvîntul tău, cuvîntul țării mele,
La cumpăna istoriei l-aud,
Ca pe-o nflorire limpede de stele
Pulsînd imens pe mările din sud,

Dincolo de rachetele ce-așteaptă
Să le sfișie-n colții de rechini,
Cuvîntul tău cu fruntea înțeleaptă
Și tîmpla ca o creangă de măsline,

Un pod peste prăpăstiile vrerii
De-a face și din stele guri de tun,
De-a hăcui-n orgolii și imperii
Pămîntul ca o coadă de păun,

Cuvîntul tău, o aripă ce bate
În larg sfidînd mocnitele furtuni
Ce te pîndesc, rînjind, umanitate,
Ca un arici în tine să te-aduni,

Un scut de platină scînteietoare
De cinste, de curaj, de adevăr,
Un ochi ce-așază omul lingă soare
Și-i rotunjește visul ca un măr.

1978

ALEGERE

Alegerea-i făcută pe de-a pururi :
pentru furtuni,
pentru azururi...

Alegerea e una : numai țara,
un fir de iarbă
de mi-ar fi povara...

Un vîrf de munte de-aș căra în spate,
n-o să-ngenunchi
la drumul jumătate...

Alegerea nu-i somnul, ci trezia :
chiar dincolo de moarte,
România !

1978

ZEU OCROTITOR STEJARUL

Acolo sus, unde pădurea
Zidește liniștea de-aldată,
Unde se reazimă lumina
Pe frunțile ascunse-n piatră,

Unde ecoul tot mai strigă
Porunci de-o clipă, salvatoare,
Ca păsările mari de noapte
Pe zidul frînt, ce-n noi mai doare,

Acolo, m-am întors o seară
În leagănul ce m-a născut,
Din ziduri reci făcîndu-mi pernă
Și din paloarea lunii scut,

Veghind astfel la clipa rară
Cînd zeii-aruncă zarul sortîi
Și sufletele vin din vulturi
Să-și numere în pietre morții,

Acolo, fost-am cel din urmă
Oștean cu sîngele ca jarul
Ce ne-a făcut altar cetatea
Și zeu ocrotitor stejarul ?

1977

ȚEPELE LUI VLAD

Din ce-și taie Vlad,
Dracul și îngerul,
Țepele lui
Mai temute ca iadul ?

Din razele lunii
În care cad
Singuri dușmanii, pornindu-și sîngerul,
Cînd cutează să-i treacă Dunării vadul,
Din razele lunii, prințul noptatic
Și-a făcut aliatul.

Din paiele grinelor
Iarăși mai taie
Țepe-aurite
Pentru toți birfitorii în laie,
Toate lăcustele-n valuri
Și corbii clevetitori
Numai țepe de aur
Ascuțite de soare în zori.

Doar pentru-ai săi, pentru boiari
Bunăoară,
Vlad a ținut să sacrifice
Brazii, cioplindu-i în pari,
Paltinii-n pari,
Codrii înalți de stejari,
Numai țepușe și pari,
Să nu se plîngă trădătorii de țară
Că nu i-a-nălțat
Preacinstitul Vlad
Voievodul,
Dracul și îngerul,
Să-i vadă pe tronuri norodul.

Și-a fost într-o-aceea să-l pomenească
Nu numai Țara Românească.

1977

PE ARGEȘ ÎN JOS

O, Ană, ca maica Maria,
De ce i-ai sfîințit ctitoria
Cu trupu-n alean învâscutul,
Cu pruncul din el, nenăscutul ?

Au n-a fost cumva să răsară
Prin brațele tale-n afară,
În turlele care-amenință
Superbe-ntr-a lor umilintă,
Pe domnul ce doarme-n neștire
Cu capul pe mănăstire ?
Au nu ții în pălmi, să nu cadă,
Pe cel îngropat în baladă,
În somn petrecîndu-și stăpînii
Cu lacrima rece-a fîntînii ?
Mărire doar ție, mărire,
Ană cu trupul subțire,
Ce dai veșniciilor scutul
Cu pruncul din el, nenăscutul !

1977

TOACA DE LA PUTNA

La ceasul oboselii pămîntului, îi vezi
Cum se-ngrijesc călugări de toacă să n-adoarmă,
De pare că oștenii ar fi printre livezi,
Cărunți de așteptare, cu frunți proptite-n armă,

De pare că el însuși, măritul Ștefan-Domn,
Dă sarica de piatră pustie la o parte
Ca speriat că l-a fost prins un somn
Vrăjmașilor să-l vindă-n amurg cu-a doua moarte.

Răspunde-n toacă pulsul tot mai zvicnit, mai viu,
Al inimii tăcute ce-i singerează-n zare
Și smulge mari piroane de noapte din sicriu
Să-mbrace iar lumina-n odăjdii cîntătoare,

Să mai răsune iarăși cuvîntul lui de bronz
În satele, la pieptul Moldovei, ca o salbă,
Semn bun că preacinstitul biruitor s-a-ntors
În scaunul Sucevei de la Cetatea-Albă.

Chiar aerul ce-l muști, nu-l mai respiri,
Ți-l împrumută Vodă ca pe-un odor de preț
Din codrii ce-nfloresc de mănăstiri,
Din cerul zugrăvit la Voroneț...

1977

DOAMNA STANCA SCRIE

Doamne, cui mă lași
Singură, pustie ?
Sus la Făgăraș
Ard ca o făclie.
Chiar din ziua nunții
Dorul tău m-apasă.
Treci odată munții,
Fă-ți Ardealul casă !

1977

MAMA TEODOSIA, O CALUGARIȚĂ CĂRUNȚĂ

În ziua facerii, nici n-am știut
Că trupul meu e leagănul de piatră
Al munților schimbați de tine-n scut,
De mîna ta ca barda, ce ne-arată
Că pruncii toți care se nasc și cresc
Au leagăn bun pămîntul românesc.
O, iartă-mi, Tată, dac-a fost, păcatul
Și mai ales că nu mai pot din nou
Ca tînăra pădure legănatul
Acuma cînd Mihai e doar ecou...

1977

CTITORUL

Epitaf pentru Ioan Inochentie Micu

Ca de pe cruce gîndu-mi pogoară
La omul fără mormînt,
Cel care-a ars pentru țară
Ca o biserică-n vînt...
Unde să-l caut ? Astăzi i-e nimb
Cerul istoriei toate.
Capul lui — clopot în timp
Se-aude cum bate
Prin munți fără somn, prin albele sate,
În trupul țării se-aude cum bate,
Tot bate, tot bate...

1977

EFIGIE

Nu doar cu anii, mașterii, viclenii,
Ne măsurăm durata de-nceput,
Nici chiar cu secole și cu milenii
Scrise pe fruntea noastră ca pe scut,
Ci mai ales cu conștiința clară
Că dacii și-au ascuns curaju-n noi —
O uriașă, aprigă comoară,
Din care-și cer o parte înapoi,
Și că romanii, măsurîndu-și drumul
Pînă la moarte, iar l-au potrivit
Să nu se-mpleticească precum fumul
Și praful de copite la zenit,
Ci sufletului nostru, ca o rană
Din care-nmugurește nou altoi,
Să-i dea cadența lui daco-romană,
Urmată zilnic, controlată-n noi,
Pe care chiar tăgăduind-o unii
Nu scriu mileniiilor un alt sens.
Curajul nostru-i fiul rațiunii
Scăldat într-un izvor curat, imens.

1977

IANCU NU INCAPE ÎN STATUI

El n-a încăput, nu-ncape în statui !
Să-l căutăm la rădăcini de fag,
Adînc, în pădurile lui
Ce-l ocrotesc ca pe-un prieten drag

De joacă,
De revoltă,
De luptă și de moarte,
La rădăcinile strămoșilor goruni
Trimise pînă-n trunchiurile noastre
Și-n rămurișul pruncilor, departe,
Cu frunți mîntuitoare de tribuni !

De-l întîlnim prin cronici, ca prin păduri pătrunse
De soarele ciudat, subpămîntean,
Privirea ni se umple de cîntece, de frunze,
De-o fluieră ce singură se-ngîină
Prin munții storși de aur, de alean.
Nu vă mirați că totul ne pare o poveste
Trăită-n altă viață,
A cărei poartă numai cu visul o descui,
Căci lăncu pentru noi a fost și este
Cel care nu încape în statui !

1977

BALADA LUI CIPARIU

Din satul cățărat pe dealuri de-argilă
Ca pe-o lună mîncată pe jumătate
De ploi,
Am pornit, într-o vreme fragilă,
Pe urmele tale pietrificate
În sufletul copiilor din noi.

Din toate nopțile ce le-ai vegheat
Cu ochi topiți în focul
Scripturilor române,
Eu te-am găsit în noaptea de margine de sat
La locul-nenorocul,
La ceasul-frînge-pasul,
Cînd te-au ajuns din urmă cătanele bătrîne,
Acei sutași imperiali, orbiți
De grija poruncită de sus de-a nu rămîne
Cumva cu capu-ntreg pe umeri,
Neprinși, neciopîrțiți,
Toți capii Revoluției române.

Așteptîndu-te ling-un pod umblător,
Doar maica apă și maica pădure
Te-au ascuns sub platoșa lor,
Nu i-au lăsat să te fure.

Ci fost-a fost o noapte de tăiere
A pruncilor mai dragi ca viața ta,
Vreo patruzeci de mii,
Ascunși în cărți, la ceas de-njunghiere,
Cînd fiecare filă te striga
Din incunabulele încă vii,
De pare că-ți băteau în trup piroane
Și auzai doar tu țipînd că ard
Și tablele cerate
Și florile de manuscris persane
Ce le-ai cărat atîtea nopți în spate
Călare pe asini, ca-n fuga la Egipt,
Pînă la Blajul tău, din Țarigrad.

Din toate nopțile ce le-ai vegheat,
Eu numai noaptea asta o am adus în sat
Ca s-o împart la morți și vii,
Să nu te simți cumva făr' de copii...

1977

Cerul pe deal e numai aromă
 De povești și de tei :
 Din inimă te salut, mică Romă,
 A părinților părinților mei !
 Iată, la tine,
 Din Bucovina se grăbește alumnul,
 Să-și plece genunchii, să se închine
 La vatra sufletească
 A lui Arune Pumnul.
 Cu limbă de moarte, dascălul meu
 Numai acestea îmi zise :
 Să-mi răcoresc fruntea în curcubeu
 Și ochii în vechi manuscrise.
 Caut, cetate, aicea la tine,
 Ca Mureșanu sub muri gânditori,
 Nu doar cadențele limbii latine,
 Nici limpezimile ei genuine,
 Ci-nvălmășeala de neguri și sori,
 Duhul furtunilor dacice, care
 Numai acuma spicul și-au copt
 În sfintele firi vizionare
 Ce le-ai adunat ca un zeu pe Cîmpie
 La 1848...
 Știu, ai dascăli mari de lătinie,
 Dar vechile, umbroasele povești,
 Ce-mi nestatornicesc mereu hotarul,
 S-ar zice că aici le știe
 Ca un *magister magnum* măgărarul,
 Decanul șurii la Mitropolie.
 Pe el vreau să-l gădesc. Apoi voi ști
 Din valurile apei curgătoare
 Să-i limpezesc amicului F. I.
 Cum poate-ncepe-un *Carmen Saeculare*.

Ce an rodit în suflet ! Tainic an,
Acesta care-avea să-mi fie nume,
Din înțeleptul gând al lui Vulcan !
Cutremurat, smerit, plec cu alean
Pe urma curcubeului în lume...

1977

CINTĂREȚUL ARDEALULUI

Amintirii lui Emil Isac

Fierbinte, te ține la sîn
Ca pe-un copil speriat
Ardealul bătrîn ?

E dulce acest legănat
Nu de copil, de bărbat,
Amar e acest legănat ?

Cînd ți-e urît cîteodată,
Te uiți la fîntîna părinților
Cu de aur găleată ?

Acolo-n adîncuri, tîvită
C-o spumă subțire de sînge,
O viață, a ta, mai palpită ?

Sau cu privirea dezgheți
Din noaptea fîntînii robite
Un cer înstelat de vieți ?

Străbunii de umăr te prind ?
Ori numai tresari cînd se-adună
Copiii de moți în colind ?

Cu luptele-ți numără anii
Cînd ți se-apleacă pe groapă
În frunze de sînge castanii ?

Ești tu, ori e Clujul bătrîn
Cel care-n noapte tresare
Cînd trece-o căruță cu fîn ?

1977

O. LACRIMA CARE-A-NSTELAT OGORUL

In Lancrămul lui Blaga

În seara grea, cu filfiiri de fum
Înecăcios, **nepămîntesc**,
Te caut **prin** raiul copilăriei
Și nu te găsesc.
Pentru tine-nfloreste acum
Veșnicia născută la sat ?
Te uiți la ea ca la un cer invers
Pe care cu-ntrebări l-ai cercetat
Pînă la margine de univers,
Dezmărginindu-i vechile hotare
De semnul ultîm, ce căzu în gol,
Doar cu tăcerea ta ca o cîntare,
Cu steaua gîndului de discobol.
Ca un podmol de lut, mormîntul cald
Mă-mbie să ascult cîntînd

De pe tărîmul celălalt
Un rîu de stele-ascunse sub pămînt.
Dar eu aud semînteles cum curg —
Un Mureş ce altădată nu era
Un lan de spice-ntoarse din amurg
În jarul care-i biruînta ta
De-a le ghici cum îşi sporesc izvorul
La rădăcina Patriei şi cum
Prin ele tu rămii fremătătorul
Ogor al începutului străbun,
O lacrimă care-a-nstelat ogorul...

1977

DIMINEAȚA, PE TÎRNAVA-MICĂ

În liniştea de început de lume
A zorilor uimiţi, întrebători,
Las paşii ca doi mînji să mă îndrume
Spre pragul părintescului pridvor.

De la-nălţimea lui iscoditoare
Ca un amvon zidit în noi, stelar,
Văd cum se zbate apa la izvoare,
Cum din pădure şi-a făcut pieptar.

Mă prinde-n joc lumina, preacurată,
Sub munţi de sare să mă văd cărunţ
Şi-n turla brazilor de la Sovata
O tinereţe veşnică să-nfrunt.

Noi am pornit cu rîul laolaltă,
Ori el e doar o fugă din alt an ?

Cetățile-s de dealuri și de baltă
Cum ne-au rămas din veacul lui Ștefani.

Cetățile-s de flăcări pină-n stele
Cu frunți înfrîngurate, ca de reni,
Zidite-acum, crescînd și noi cu ele
De la Sîngeorz mai jos, la Tîrnăveni.

Cetățile-s cu umeri de pîdgorii
Ca vechii daci care le-au pus temei,
De nu mai par nici mici, nici iluzorii
Tîrnavele de vin de la Jidvei.

Cetățile-s cu tîmple gînditoare,
Cu parapetei statornici, de curaj.
În preajma lor acum nu ne mai doare
Cîmpia Libertății de la Blaj.

În liniștea de început de lume
A zorilor uimiți, întrebători,
Las pașii ca doi mînji să mă îndrume
Spre pragul părintescului pridvor.

1977

CETAȚI FĂRĂ SOMN

Tulburător de înalte, aud spicele pietrelor,
Cetățile-acestea rămase-n picioare
Prin munți fără somn.
Adie în noi sufletul vetrelor
Reînviată, dogoritoare,

Sub ochii mirați ai timpului
Ca un astru enorm.
Din martiriul acestui pământ
Răsar biruințele, ctitorii Țării,
Și stropii de sînge
Ca focul în candelă-arzînd
Sub icoana Neatîrnării.
Cetăți fără somn eroii ne sînt,
Zilei ce vine aprigul scut,
Caldă, fără cocleala din bronzuri,
Vecia :
Numai prin ei s-a născut,
Numai prin ei s-a știut ctitori
Nemuritoare, în noi, România.

1977

ORACOL

Întreb oracolul de am
În față zilele destule
Să pot descoperi, ca neam,
Acele vechi și noi formule

De-a birui în lupte drepte
Dușmanii ce mi-ar vrea sfîrșitul,
Să tai orgoliul lor în trepte
Pe care suie infinitul.

Zadarnic însă-aștept răspuns
De la vreo Pithie amețită,
Demult trecutul mi-a răspuns
Cu gîndul lui ca o ispită

Că numai pietrele din noi,
Nemuritoare ca lumina,
Pot birui într-un război
Pe cel ce-atinge rădăcina,

Că doar oțelul din cuvînt
Pulsează nevăzut rachete
Spre spațiul totdeauna sfînt
Al legămintelor secrete

Cu aerul care-l sorbim,
Cu leagănul din amintire,
Cu lutul Patriei sublim,
Cu fruntea-nscrisă-n omenire.

1976

SECERIȘ

Oștirea grînelor m-a năpădit,
Galbene umbre, vieți de-altădată.
Oare cu ce le-am trezit
Decît cu fruntea îngîndurată ?

De v-atingeți de mine răspunde în voi
Durerea spicelor coapte
Care își cer înapoi
Fruntea secerată de lună-ntr-o noapte.

Le-auziți cum suspină de dor
Preacinstitele vieți, apărîndu-ne țara ?
A mia oară în noi dacă mor
Roditoare ne este povara.

1975

RITM

Ritm mioritic : munte-vale, vale-deal.
În leagănul străbunului Ardeal
Iar mă întorc. Iar mor. Iar reînvie.
Devreme poate ? Poate prea târziu ?
Nici o lumină șchioapă-n ezitare,
Cu cît din munte muntele răsare,
Cu cît din vale valea se alungă
Și nu mai bate clopotul în dungă.
S-a spînzurat de funii clopotarul ?
Din inimă îmi crește, ferm, hotarul
Nestrămutat, ca munții tineri, vii
Care îmi sînt părinți dar și copii,
Ca văile — imense catedrale —
În care-am îngropat un timp de jale,
Ca dealurile mari cu care știu
Să stau de vorbă noaptea mai târziu,
Cînd îmi răspund cu glasurile lor
Bătrînii mei uciși. De ei mi-e dor ?
S-adună os cu os, sfărmat sub roată
Sub fluiera nebună, fermecată ?
Sînt eu, ori a crescut altcineva,
În leagănul mutat sub fruntea mea ?

1975

ANNO DOMINI 1848

Anotimp sfidător,
Caldă izbucnire de frunți.
Nici o noapte n-ar fi putut tăinui
Atîția sori gînditori

Răstigniți pe munți.
Numai noaptea acestui pământ,
Numai ea, mumă căruntă,
Fără lacrimi plîngînd,
Mireasă fără nuntă,
Cu fruntea încinsă de spini,
Cu buze crăpate
De dor de surori,
De jale de frate,
Numai ea putea să învie
Atîta credință în libertate,
Atîta tristețe în bărbăție.
Fără flacăra acelor frunți, noi ce eram ?
Un nume-azvîrlit în groapa comună
La cimitirul uitaților,
Prin munți, o fluieră nebună,
O țară-n risipirea fraților.
Numai prin ei
Cei răstigniți întru idei,
Sori gînditori
Din neamul răzvrătit de sori,
Numai prin ei poți, fruntea mea,
Să fii miruită
Cu lacrimi de stea.

1973

SORA SOARELUI

Nici o floare n-a avut rădăcinile
Stropite cu atîta sînge
Ca tine,
Floarea soarelui,

Sora soarelui,
Țară,
Ca tine ce n-ai știut plînge
Decît cu lacrimă de foc și pară.
Fiece lacrimă — un lac,
Inima ta — o mare amară.
Veac după veac
La sînul tău
În loc de lapte am supt lacrimi
Care oțlesc rădăcinile
În adîncul lor cînd pogoară.
Dă-ne, soare,-napoi
Din două mii de ani
Cel puțin jumătate,
Ca privind o dată cu noi
La timpul furat,
La zilele și nopțile noastre prădate,
Să ne vezi înaintea
Cu o mie de ani
În solara, visata Cetate !

1973

ȚARA, DIN DEPĂRTARE

Din depărtare, mi-ai devenit frunte,
Din depărtare, mi-ai devenit lacrimă,
Frunte îngîndurată,
Lacrimă clară,
Mai mult decît frunte,
Mai mult decît lacrimă —
Steaua Polară.

Mă țin după tine ca magii
S-ajung lângă ieslea de stincă —
Leagănul bunilor mei,
Pruncii cu plete de codri
Ce se-nchinău lui Zamolxe,
Mă țin după tine ca magii,
Mumă-Steă, neistovită de veghe,
Nestimpărată de dor
Încovoiată de-a pururi
Pe leagănul meu călător.

În el, ca-ntr-o Arcă a lui Noe,
Cu sufletul am încărcat
Pietre din munții tăi, drept perne,
Stropi din râurile tale merinde,
O frunză de tei, o frunză de nuc
Ca aripi de-ntoarcere,
Un fluier de fag, un fluier de os
Să te pot doini, să te pot întreba,
Pe firul lor de Ariadnă
Să mă întorc la tine pe jos,
Mumă-Steă.

1973

VARĂ ÎN BUCOVINA

Caii obcinelor line
Sorb izvoarele-n nechez ?
Codrii vin să se închine,
Vin pe munți călări și-i vezi
Bătînd frunți diamantine,
Selenarele bolți verzi,

La zidirile prealpine
De tăcere și de crez.
Clopote stîrnesc în mine
Veacuri sfînte și eres ?
Tăinuitele dulbine,
Luminoasele zăpezi ?
Mă înmormîntez în tine,
Vară, să mă înviezi !

1973

DATINI

E o naștere de-a doua
Plînsul. Lacrimile dor.
Pe obraji îngheață roua
Ochilor de luptător.

Pe la prag, pe la fereste,
Urlă lupii în colind
Și vifornițele-aceste
De istorie m-aprind.

Cap-de-lupul, steagul dacic,
S-a întors din bătălii
Cu un cîntec mult prea tragic
Învățîndu-i pe copii.

Cine-ar mai fugi de moarte ?
Plugul rîsului împlînt
În zăpezi și-acolo arde
Să răsară griu și vînt.

Din toți munții, la Tîrnave,
Dorul vieții crește crîng
Cu albinele bolnave
Care-n mine fug și plîng...

1972

CÎMPIA TURZII

Aici rîdea din umbră perfidia
Cînd capul lui Mihai, căzînd bolid,
Cu plug imens, de foc, ara cîmpia
Și-o semăna cu gînd neodihnit,

Același, ce și fiul lui Scorilo
Cu capul retezat îl mai gîndea :
O țară ce vrăjmașii inutil o
Tot îngropau de vie, precînd ea

Nu era țara de pămînt, de stîncă,
De holde și de miere și de vin,
Ci inima din noi, cea mai adîncă,
Un bob de grîu prin care nemurim

Atîtea nopți, tăieri, înfrîngerii dure,
Inviforate frunțile de vis
Ce-au preschimbat ideile-n pădure
Hrănindu-le cu sînge neucis.

1971

MOISEI

*Inscripție la monumentul ridicat
de Vida Géza*

Țăranii cu fețe de lemn
Sînt numai credință și-ndemn,
De unde sîngeră soarele
Și le retează picioarele,
La veghea tăcută, ce arde
De mai departe de moarte,
La pavăza țării și-a casei,
La ochii miresei, frumoasei,
La cumpăna veacului, sus,
Credință în Iza și Mara,
Îndemn să le legene seara
Aleanul baladelor Pinții,
În hore cu solzi ca arginții,
Ei, crainici de vremi viitoare,
Uciși dar rămași în picioare,
Mutîndu-și suflarea în stei
Cu zeghea pădurii pe ei.

1970

LA HISTRIA

În pietre, în lacrimarii uscate,
S-au cuibărit veacurile toate.
Răsufletul mării, în cetatea moartă,
A pus pecetii pe nordica poartă.

Zadarnic bat, degeaba strig,
E numai istorie și frig,
Numai amfore sparte, cu buze subțiri
Sărutate de amintiri,
Numai capiteluri, coloane frînte, bătrini înțelepți
Al căror cuvînt zadarnic l-aștepți
Cu urechea lipită de golul ușii —
În agora văzduhului se sfădesc pescărușii.
Cetatea ucisă de mare
În noi, cîteodată, ca din vis mai tresare,
Cu tristeți pontice, cu însoriri eline,
Cu cavalerul trac,
Biruiitorul balaurului
Ce-ntoarce ochii, din moarte, spre mine.

1968

TERRA DACIAE

O treaptă de pămînt, o treaptă de piatră
Și-am ajuns la piroșfera veacurilor, la muma Vatră.
Ea ne-a ocrotit sufletul la sîn
În leagănul cîmpiei, doînit de ape,
Sub streășina muntelui cu creștet stăpîn,
De singurătatea lui Zamolxe aproape.
Încă de mici am rîs de moarte, am tras în nori cu săgeți
Potolind setea dușmanilor cu singe și-otravă.
După agerimea fierului ne-au spus daco-geți,
După strălucirea aurului ne-au adulmecat ca o fiară
bolnavă.

Loviți, am izbit totdeauna în piept
Coborînd din stîncă fulgerul drept.
De teama să nu înviem
Ne-au risipit cetățile, ne-au ucis altarele,
Toate frumusețile, ca-ntr-un blestem,
Ni le-au schilodit. Și-am rămas doar cu soarele.
Din el ne-am croit poteci în pădure, în munte,
Am podidit cu lacrimi și spice cîmpia,
Lîngă vetre mărunte
Am logodit timpul cu statornicia.
Dacă te uiți bine-apoi
În pietre, nemuritori, sîntem noi, numai noi.

1968

TABULA TRAIANA

Cu pașii lui Apollodor
Ai trecut peste ape
Cînd pămîntul acesta nu te iubea,
Cînd numai cu săgeți ți-era dator,
Cînd numai morminte rivnea să-ți sape.

Traian, polul sud al pămîntului meu,
Rămas la vedere în soare,
Fără noptatecul rege și zeu,
Fără Decebal, polul nord,
Noi am fi azi o sferă gînditoare !

1968

DECEBALUS PER SCORILO

Pe actul de naștere — vie pecetea,
Foamea de ființă, aprigă setea,
Decebal fiul scoborîtor
Din Scorilo muntele,
Scorilo pădurea,
Scorilo regele ogor,
Decebal fiul,
Decebal ultimul,
Decebal soarele răzvrătitor.

Nu te mira, sîngele meu !
Din retezatele-i vine,
Rîul roșu s-a întors înapoi
Pînă la tine.

Nu te cutremura, creștetul meu !
Și-n tine s-a-ntors
Decapitatul,
Spaimă Romei de marmură,
Capul lui păduros.

N-auzi cum cîntă
Un fluier de fag
Un fluier de piatră,
Un fluier de os ? ! ●

1968

TERRA MATER

•
Mumă de piatră,
Cîntec de piatră,
Noi îți dăm răsufierea
Desferecată
Din munți, din marea
Neliniștită
Ca o iubită.

Cu ochi de lacuri
Adînci ne citești
Gînduri și steaguri
Arse din veacuri
De febrele lutului,
Nepămîntești.

Lumea îți caută
Semnul pe frunte
Scriș întru laudă
Lui Kogaion-munte,
Olimpul dacilor, iluminatul,
Mirele tău,
Pavăza fiilor tăi,
Tatăl nostru, bărbatul.

Mumă țară,
Cîntec, tăcere,
Inimile noastre te inconjoară
Ca stelele la înviere...

1968

INSCRIȚIE

De febră, de neliniște nouă,
Am deschis Istoriei cartea —
Drumuri fără-ntoarcere sînt două :
Libertatea și moartea !

1968

DELTA

Sărut cel mai tînăr pămînt
Ce încă se naște
Din soare, din mare, din vînt,
Din sfintele scoicilor moaște,

Și unde, luminează, te-ncomi
Cu verdea foșnire de trestii,
Din dulcii și-amarii rizomi
Ai destrămării aceștii,

Din ochii mirifici ce-apun
La pragul de lut al minunii
Sub zări cu uimiri de păun
Rotînd peste facerea lumii.

1967

PRIMUL LEAGĂN

Fără tine, pământul meu,
Primul meu leagăn — veghe toridă —
Lucrurile nu mai au dimensiuni și culori,
Fluturi bolnav din crisalidă,
În aceeași oră poți să te naști și să mori.
Fără cerul fluid al apelor tale
Țările toate-ar rămîne
Departate, prea sus,
Spirala cărărilor n-ar crește-n spații
Alte spirale,
Iar soarele, ca Ioan decapitatul,
Perpetuu ar singera în apus.

1967

LA UN CASTEL MEDIEVAL

Și toată noaptea n-am putut dormi
Lin spînzurat de stele căzătoare,
Viu totuși în căzniții zori de zi
Cînd zidurile arse de sudoare
Cu fruntea mea care se-ngălbeni
Primeau botezul firavului soare.

Din ziduri cineva părea că moare
A doua oară, sau a mia oară,
Și eu ardeam tăcută luminare
La căpătîiul lui de-odinioară
Cu triști obraji săpați de apa tare
A lacrimilor reci, fără mirare.

Și i-am vegheat pe-ai mei din nou să moară,
Bătrînii istoviți și-aici în ziduri
Cu cărămizi din singe închegate,
Cu ochii-n cărămizi, mușcați de riduri,
Tăcuții robi ai veacurilor toate
Cutremurați, ca mine-acum, de friguri,
Ochi, numai ochi, pupile dilatate...

1965

ELEGIE

Lui G. Călinescu

Brățele ideilor
Le-ai adîncit în astre
Și rădăcinile în piroșferă,
Iluminînd cu aripile vaste,
De fulger, literele noastre
Într-un statornic început de eră.
Încovoiat pe cărți,
C-un plug de platină
Le-ai răscolit lumina ce rămîne
Ca o pădure-a vrajei
Ce-n noi nu se mai clatină
Sub soarele scripturilor române.
Și geniul și grijile mărunte
Le-ai contopit în raza
Luceafărului-frate
Apropiat cu tinde de fiecare frunte
Și așezat pe vatra
De palme, mari, crăpate.
Cînd bărbătesc le-ai strîns, înfrigurat
De arșița încrederii, frățească,

În fiecare deget
Un fluier ți-ai crestat
Noi cîntece grăbind să înflorească.
Un înțelept cu zîmbet de copil,
O aprigă furtună de candoare,
Șuvoi de-ozon într-un văzduh fertil
Deasupra-acestei țări nemuritoare.

1965

RĂDĂCINILE

*„...Toate păsările dorm,
Numai una n-are somn...”*
(Cîntec vechi)

Și iarăși satul
Mă strigă : Ion !
Stau îndoit : e el ori nu e el ?
După glas e om,
După deschiderea brațelor — pom.

Omule-pomule, vocea ta nu mă minte,
Crește în mine, n-apune.
Trimite-ți păsările din cuvinte,
Să mă poarte cu ele prin lume,
Păsările vrăjite altădată de somn,
Dintre care doar una
Mă cheamă prin grădină : Ion !
Cercînd să se facă, asemenea-mie, om.

Omule-pomule,
Nu pregeta, nu te sfii,

Toate-ale tale zi-mi-le !
Unde-s tristeți ? Și unde-s bucurii ?
După înălțimea crengilor,
Adânci, îți cunosc rădăcinile !

1963

ȘARPELE FANTASTIC

Nici un popor din lume nu te are
Atît de enigmatic răsucit,
Crescut pîn'la privirea-ntrebătoare,
Umanizat, potrivnic tiparelor din mit.

Laocoon din surda încordare
Prin tine crunt destin a îndoit
La Pontica, neliniștita mare,
În zîmbetu-ți amar și înșorit.

Numai în țara dinspre Miazănoapte
Ivit, ascuns milenii, iar ivit,
Țăranii-ți mai îmbie și-astăzi lapte
Sub pragul casei strămoșești, din blid.

Le-ai aduci noroc și liniște, se spune...
Tu, chip fantastic, sinuos cuțit,
Le-ai dat sau le-ai furat înțelepciune,
Că-n marmur, ca pe zei, te-au nemurit ?

1963

VLAICU

...Și la nunta sa
În genunea-albastră
N-a căzut o stea.
Pentru-întîia oară
În balada noastră
Însuși el cădea,
Cădea omul-stea...

1963

RĂSĂRIT INTERIOR

Trăiește-ascuns în noi, în fiecare,
Un ceas al răsăritului de soare,
În care ochii ni-i spălăm și fața
Ca-n apa cerului un munte orb
De fulgere jucat în hora lor,
Ca-n apa mării, cerul, dimineața —
Un ceas de răsărit interior.

El are pașii visului, cînd vine,
Deși respiră flăcări ca vulcanii,
Și lava clipelor ți-o toarnă-n vine
Îngîndurat iluminîndu-ți anii.

E ceasul grav ce cîntă și ce arde
Cu bărbăția care-ți calcă-n prag.
Și-n lupta aspră, dusă pîn' la moarte,
Te învelește-n soare ca-ntr-un steag.

Cu el, spre tine lumea-i revărsată,
O, sens al vieții noastre, Viitor !
Văzut întreg, acum, întâia dată,
Ca muntele ce de lumini se-mbată
La ceas de răsărit interior.

1962

FINTINI ȘI STELE

Lui Ion Agârbiceanu

Trăiesc și-această zi, cînd se înclină
Cumpăna vieții-n chip hotărîtor.
Un braț încearcă-n noaptea fintinilor lumină,
Un braț e printre stele, mai sus, în viitor.

Fintinile-amintirii — ce stranie oglindă
În care mă privesc cu capu-n jos !
Ca nu cumva cocleala pe ape să se prindă
Le tulbur și oglinda țîșnește-armonios.

Ce văd în ochiu-acesta de cer cît tot Ardealul,
Din profunzimea cărui cu buze arse sorb ?
Bătrîna Fefelegă tăcută-și duce calul,
Calul trecutului, bătrîn și orb.

Vai, ce de aur, Doamne, am tot cărat la alții !
Cu drumurile-acelea planeta-nconjuram.
Ci drept am stat ca munții, temuții și înalții,
Pe care nîciodată nu ni i-au pus la ham.

De ne-au strivit pe roată — din orice strop de sînge
O flacăra -mpletită-n nădejdi a fluturat.
Și n-avea Fefelegă nici lacrimi pentr-a plînge —
În piatră, nu-n țărînă, copiii și-a-ngropat.

Ca un copac stau zilnic sub cumpeni ce se-nclină.
De aspra lor povară și umerii mă dor.
Un braț încearcă-n noaptea fintînilor lumină,
Un braț e printre stele, mai sus, în viitor.

1962

RESPONSABILUL CU FERICIREA

Ostașul de rînd al partidului mi se spune,
Și mi-i drag să aud.
Sînt responsabil cu fericirea
După prevederile din statut.
Șipotul acesta cu apă vioară,
Al fericirii,
Spre care se grăbesc atîtea cărări,
Inima mea ca o sită-l strecoară,
Să nu vie mîl din adînc
Și unde amare din depărtări.

Cînd plec dimineța de-acasă mă-ntreabă
Copilul cel mic : ce-i aduc ?
Mai în serios, mai în glumă, răspund :
— Un oraș nou, dacă vrei, într-o roabă,
O locomotivă „Diesel“ într-un papuc !
Și el rîde, clătînat de bucurie,
Cu capul de aur, ca toamna un nuc.
Fericirea e și în rîsul copiilor
Cum e nesfîrșirea cîmpiei,
Belșugul pămîntului,
Lumina munților mari
În joaca sonoră a ciocîrliilor...

Seara, cînd mă întorc tîrziu,
Toate
Drumurile umblate
Vin după mine,
Și nu-s puține :
Drumuri late ca fluviile, între două orașe,
Lungi, între două catarge ale furnalelor,
Grăbite, peste cîmp, între două sate mărunte,
Toate cite le-am căutat și cite mă căutară...
În țara mea,
Care poartă pe frunte
Cununa Carpaților,
Fericirea nu-i o pasăre rară
Coborîtă din cer,
Cu pene ce se spulberă-n vînturi
Și pier.
Zarea-i boltită ca o amiază de vară...
Poporul vrea, o dată cu inima mea,
El croiește aripile fericirii,
Și după-nălțimea lui le măsoară.

Singur,
Aș fi fost stropul de apă din mare
Zvîrlit pe uscat,
Din stingerea căruia
Ar fi rămas doar o pată de sare
Ca o lacrimă zvîntată pe obrazul crăpat.

Dar eu cutreier oceanul...
La amiază, ori seara,
În visare cobor,
Precum mi-i rostul și firea.
Privesc în inimă ca-n adîncul oceanului.
Cînd fericirea ta

Este să faci să sporească
Fericirea tuturor,
Nu-i prea ușor
Să fii responsabil cu fericirea !

1960

LIA

Lia descoperă pământul în voie,
Zidește lumi noi, la fiecă pas ;
Îi ciugulesc din palme păsările rămase în arca lui Noe
Cu cioc de mărgean, cu penet de atlas.

Toate vorbesc pe limba ei, toate o ascultă.
Bunicul, girbovit și bătrîn,
O dăruie cu-nțelepciune multă,
Cu vorbe ce trec și de-a pururi rămîn.

Întrebările vin și se duc — albine —
Descărcându-și polenul sub frunte, lin.
Din știubeiele pline
Dă tuturor miere, niciodată venin.

O sui pe umăr să culeagă stele,
Vrea să-i prind greierul ce cîntă sub prag.
În crîngul nădejdlor mele
Își joacă iezii risului drag.

1958

CAII DE FOC

Mi-e foame de vânturi și de plesne de ploi,
De gustul lor dulce-amar, știut de demult, de departe.
Ah, și soarele acela ca vinul cel vechi de la noi
Să-l simt că mă arde !

Oglinzile plugurilor, cinci, să-și trimită faru-n adînc,
Trezîți, să mișune disperați somnii pămîntului : popîndăii.
Și eu să cînt, să asud, să fiu vesel și de nimic să mă plîng,
Cînd își asmute furtuna spre mine dulăii.

Seara să m-adoarmă nu prea tîrziu
Murmurul stelelor pe care cerul în hăuri le plînge,
La al treilea cîntat de cocoși în picioare să fiu,
Primele raze curate să-mi lunece-n sînge.

Galopînd peste cîmpuri, caii mei cu coame vîlvoi
Să oprească din drum frumoasele fete pornite departe.
Ah, și soarele-acela ca vinul cel vechi de la noi
Să-l simt că mă arde !

1958

TÎRG DE ȚARĂ

Zeul Mercur face negoț în provincie
Cu țărani de pe la noi.
Studiul capetelor de expresie
Ca sub penița unui Da Vinci e,
Soarele sărută arama umerilor goi.
Boii își rumegă așteptarea domoală,
Amintirea cîmpului înrourat,
Cînd și cînd mai nechează cai de smoală,
Steampurile copitelor bat.
Pe lingă mînji foiește marea mulțime,
Le cearcă mersul, zveltetea de cerbi.
Numai de bivoli nu-ntreabă nime,
Diavoli domestici, în care visuri preistorice fierb.
Guiță porcii ca pricolicii,
Visînd bobotaia, singerosul cuțit.
Zborul albastru al rîndunicii
Scrie zigzaguri în infinit.
Tristețea bătrînelor vaci privirea ți-o-nmoaie
În amurgul bănuir al viteilor cu picioare subțiri.
Ce le pasă flăcăilor cu drăgălășenii greoaie
Rotiți, peste chiotul fetelor, la ringhișpir !
Vălmășala crește, se clatină... O, tîrg de țară,
Știut de copil, așteptat zile-n rînd.
Dați, prieteni, adălmașul, că-i seară,
Și vechile-aduceri aminte nu se mai vînd !

1958

LA FINTINILE DARURILOR

PRIMII ȘCOLARI

Motto :

*„Lingă toate acestea neîncurmată
școală de obște va fi tuturor, de
toată vîrsta, de cetanie, de cînta-
re și scrisoare, nici o plată de la
ucenici așteptîndu-să“...*

(Diploma de deschidere a școlilor
din Blaj, 1754)

În dimineța aceea de octombrie
Și soarele avea emoții parcă :
Neguri împleticite,
Balauri răscoliți din somn,
Cercau din cale să-l întoarcă.
Dar voi, ca Sfîntul Gheorghe pe cal,
Vă țineți după el
Rătăcind prin Ardeal.
Voi, strînși în tîndrele prea lungi,
Sfioși copii bătrîni,
Sfirșeați sub cerul bolților zidite
Un drum bătut pe jos de săptămîni.
Ce drum !
Copac culcat pe tot Ardealul,
Cu brațe și pe Mureș și pe Olt,
În munții sărăciilor de aur,
Pe Crișuri iuți și negre de mînie
Și pe Tîrnavele cu cer involt.
Zăvoii nopților vă tot lătrau
În mers pe lingă sumbrele castele,
Scăpau bătrîne buhne glas de cobe...
Dar apele cîntau cu voi
Și munții murmurau în ele.

Ce drum !
Tăcerea pietrei înflorea,
Toiagul se schimba în fluier viu.
Izvoarele țărinii
Vă îmbiau aromele lor aspre
Ce doar în carnea poamelor se-nscriu.
...Și vă zăresc ajunși sub zidul proaspăt
Ca piinea scoasă din cuptorul țării.
Magiștrii-n față, deșertînd desagi
Din darurile Romei renviate,
Par înșiși demiurgii luminării
Ce stau de vorbă cu copiii
Puzderiei de sate de iobagi...

GENERAȚIA NOASTRA

Motto :

*"Țineți cu poporul toți, ca să nu
rătăciți".*

(Simion Bărnuțiu)

Și noi am coborît din căruța cu fin.
Vă mai aduceți aminte, Ioane și Petre ?
Blajul părea un sat mai bătrîn
Care-și amesteca noroiul cu pietre.
Sufletele noastre amiroseau a griul din snopi,
Ochii citeau alți ochi cu atîta sfială.
Ne întrebam mereu : de ce sînt o mie de popi
Și numai o singură catedrală ?
Cărțile ne tulburau universul sărac
Cu istorii străvechi care-n statui reînvie.
Adormeam seara cîte doi pe același străjac,
Înflorind visuri ca penele păunului de la Mitropolie.
Într-o zi ne-a trezit învîlmășeala surdă de cai și de soldați.

Nălucile trenurilor se tirau către fronturi, departe.
Sub soarele negru-al plecărilor, ardeau ochii celor plecați
Să-mprăștiie moarte, să se culce în moarte.
Am văzut lazarete în sălile noastre de curs.
Săpam adăposturi în Grădina botanică.
Adolescența iluziilor se zbătea în brațe de urs
Cu buze năclăite de-o sărutare satanică.
O, toamnă a luminilor, cât de greu ai venit !
Miezul trezit al cuvintelor își plesnea castanele coapte.
Un cîntec deplin, tineresc, ne-a trecut prin inimi — bolid —
La hotarul acela tăcut dintre ziuă și noapte.
Abia atunci ne-am dus, ca la un foc în zori,
La Piatra Libertății,
Să ne încălzim sufletele trezite.
Am îmbrățișat teiul lui Eminescu
Și ne simțeam cu toții datori
Să sfidăm stelele
Prin ochii celor mai frumoase iubite.
Cărțile vechi miroseau a praf. Ne sfătuiam cu
Revolta poezilor din care știam versuri o mie.
Priveam îmbrățișarea Tîrnavelor
De sus, de la Crucea lui Iancu.
La societăți literare:
Încăieram ideile pe cimpul tău, Poezie !
O sută de pietre albe, pînă la noi,
Însemnau drumul revoluției de ani o sută...
Gaudeamus cîntam sub stejarul
Înfiorat de vînturi calde și noi.
Răcoarea voastră, Fîntîni ale darurilor,
Era jumătate băută !

AZI, PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

Motto :

*„Dar noi, pătrunși la suflet de
sfînta libertate...”*

(Andrei Mureșeanu)

Vatră amintirii noastre de jăratec totdeauna,
Stea-poiană de țărînă,
Privegheată de stejarul care-a sărutat furtuna
Anului ce-a fost pe fruntea veșniciei să rămînă.
Duc la buze tremuratur fir de iarbă ce te soarbe,
Șipot de lumină lină, veșnic visurilor frate.
Unde-s, răstignind mulțimea, lanțurile mute, oarbe,
Pătimate, ruginite, scuturate ?
Plopilor, sfredeliți în soare, ei fac semne printre primii.
Cu statuile asemeni celui care-a fost odată
Crăișorul, braț de fulger, munților și iobăgimii,
Iancu cu toiagul-fluier, inimi despicînd, de piatră.
Plopilor doar, neliniștiții, înclinați se sfătuiesc cu
Dealul larg ca fruntea arsă de ideile-cicloane
Din care-a supt Bălcescu
Munții visurilor țării cu-nfrățiri republicane.
Apele sărută umbra celor patruzeci de mii de
Piepturi clocotite-n setea ceasului iluminării,
Zbuciumate în cuvîntul lui Bărnuz și iar averse,
Glasuri fluturînd cu barba lui Cipariu-n dunga zării.
Duc la buze tremuratur fir de iarbă și se-apeacă
Frîni genunchii lîngă Piatra Libertății ce domnește.
Țara largă, împrejururi, schimbă tundra ei săracă
Uriașă, școala noastră, învățată românește.

1958

ȚARA

Tărîm al luminilor pure,
Mireasă cu pletele verzi, de pădure;
Cenușăreasă veacuri la rînd,
Căutată de Făt-Frumosul flămînd,
Fecior de prin părțile mele cu struguri și vinuri,
Răstignit pe copaci, scuturat de febră și chinuri,
Cu fruntea-ncununată de geniu,
Biciuit un mileniu, răzvrătit un mileniu.
În bucuria iubirii, ce totul inundă,
Mi-aduc aminte, v-am jucat la nuntă
Și-am rămas bolnav de cea mai curată beție :
Să fac pietrele să joace,
Să umplu ulcioarele inimilor cu apă vie...

Țara mea, muma mea, lumina mea,
Munții sufletului se închină ție !

1958

IN AUGUST

Stau rotunjite toate, de foc și de țărînă.
E oare veșnicia sau trecerea se-ngîină ?
Din aurul miriștei, din palmi, din amîndouă,
Stă jumătatea lunii, pe masă, pîine nouă.
Și ochii ca de astre ai pruncilor te-mbie
Să tai, fierbinte încă, felie de felie.
Dă pepenii, tăcuții, dă fagurii de miere,
Să potolim și foamea mîhnirilor stinghere.

Calm sărutînd o dată cu bucuria pură
Miresele acestea de piersici dulci, pe gură.
Ce-i dacă plînge via cu lacrimile clare,
Topînd întunecimea pămîntului în soare !
Pom încărcat cum cerul de rodiile stele,
Luați, mîncăți, acesta e trupul țării mele !

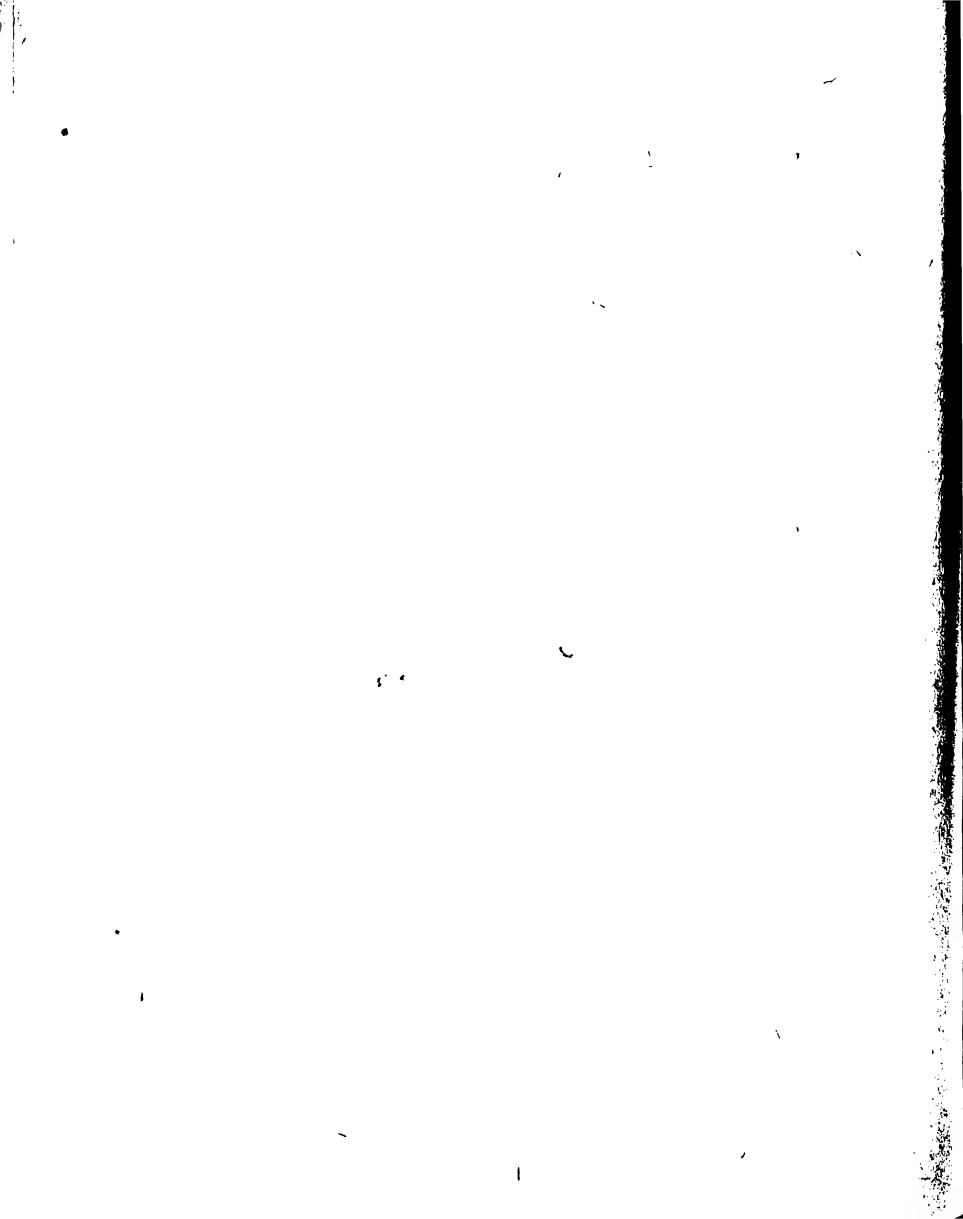
1957

TABLOU FINAL

Cad sapele în carnea brazdei, greu,
Gem boii-n jug, dureră-n oameni geme.
Se-nalță plopî de rugi la Dumnezeu
Cu brațe și cu frunze de blesteme.

1947

HUMANITAS

APOLOG

Motto :

*„...eu nu cer norocul, dar cer să mă înveți
Ca viața-mi preț să aibă și moartea-mi s-aibă preț...”*

Eminescu

Nu flăcările ce-mi mocneau în sînge
Ca poftele vulcanilor prea tineri
Mă-mpinseră pe drumul ce stîrnește
În orice om orgoliul nemuririi.
Nu ramura aceasta vestejită
De dafin, care-ncărunțește fruntea,
Mi-a fost făclie-n drumul singeros
Dintre Copilărie și Infern...

Încă din leagăn, sugrumînd cei doi
Balauri înzăuați cu solzi de stele,
Am învățat credința de pe urmă :
Dacă există, zeii s-au născut
Doar ca să pedepsească-n noi dorința
De-a fi mai liberi decît orice zeu,
Supuși doar demiurgilor ce-nalță
Un cosmos răzvrătit bătînd din aripi,
De-a hoinări prin taințele lumii
Și prin adîncul nostru zvîrcolit,
De-a birui și lumea și neantul

Care pîndește-n noi precum o fiară
Cu ochi de trandafiri însîngerati...
Nu poți să fii un rob predestinat
Cu numele Heracles, pus la munci
De regi perfizi care se-ascund sub măști
Ca niște morți care surid în aur,
Arhonți cu frunțile îmbrobonate
De reci sudori ce aburesc ca luna
Galben-verzuie, palidă, spăimoasă,
Ciobită de idei, otrăvitoare...

Cu gîndu-acesta m-am întors în mine
Din fața zeilor încăierati
Ca vulturii flămînzi pe trupul meu,
Din crîncenul hățiș de prevestiri
Șoptite de Oracolul din Delfi.

Că mi-am ucis vlăstarii e-o minciună
Pe care chiar zeița nebuniei,
Mania, o turnă pe gîtul lumii.
Cum să țe-atingi de singura speranță
Că nu te-ndoaie timpul ca pe-un fir
De iarbă, sub povara unei gîze ?
Cum poți să uiți sublimul adevăr
Că ochii de copii învie timpul
Înmărmurit în albe sarcofage ?
Nu teama asta o-nrăi pe Hera ?
Nu-i risipise tocmai ea pe cer,
Să dea un foșnet cald și viu acelei
Superbe rătăcirii de Căi Lactee
Țîșnind din sînul ei încă din clipa
Cînd eu, copil, am cutezat s-ating
Cu bot de ied izvoarele de lapte ?
Chiar de-aș fi fost cu mintea rătăcită,
N-aș fi putut să-mi reazim nemurirea
Pe umerii copiilor uciși !
La fel cum nu mi-am omorît maestrul

Ce m-a-nvățat, încă de mic, cîntarea.
Colegii lui pizmași pîndiră clipa
Cînd m-am plecat într-un genunchi să-i leg
Sandaua, să nu-i lunece-n abisuri.
O clipă cînd păstorul era beat
De cîntecul ce îmblînzea și șerpîi,
Ce aprindea uimirile în ape
Oprite-n loc ca țapii speriați.
O clipă-n care gîlgîi-n cuțit
Cu sîngele și cîntecul din urmă.
Nu pot mărturisi această crimă
De-a împlînta jungherul pe la spate,
De-a ridica un braț precum un ștreang
Deasupra frunților îngîndurate...

Nu mă apasă morțile, s-alerg
La zei după iertări și expiere.
De unde flori cînd frunzele-s de săbii ? !
În alții n-am lovit decît orgoliul
Crescut pe suflet ca o scoarță sură.
Un get rănit în lupte m-a învățat
Înțelepciunea țării lui mănoase :
Să-ți faci săgeți din razele de lună
Și să ucizi în tine superbia !
Dac-aș avea de plîns, aș plînge doar,
Amarnic, tinerețea mea supusă
La caznele de-a mă-nzestra cu arme
Întoarse către pieptul meu rănit...

Nu, n-am fugit de timp ca de-un altar
Pe care ard doar pofte vinovate,
Cercînd să mă-nvelesc în fumul alb
Al preacuratelor apoteoze.
Nici dragostea nu m-a mușcat prea des
Cu jarul stelelor pîndind în suflet,
Încît să simt o sete de fîntîni
Adînci precum neliniștea din mine.

Legende sînt amăgiri de aur
Din vinul lor un singur adevăr
Am închinat, cu-o poftă nebunească :
Acela de-a mă dovedi cel drept,
Nenduplecat și crîncen în dreptate !

De-am supărat tot cerul, de-am lovit
Și-n frații mei nedrepti, nu-nseamnă oare
Că s-a întors durerea ca ecoul
Din carnea lor în sufletul meu aprig ?
Nu m-a durut pe mine mai întîi
Toți mugurii acestui cancer tînăr
Crescuți la subsuoara omenirii ?

Nici arcul, nici săgețile ce-avui
De la Apollo nu mă liniștiră.
Ba chiar cobeau pe la urechi, ca harpii,
De șerpi părea, și nu din zale de-aur
Cămașa ce mi-o dăte zeul șchiop,
Hefaistos, prea iscusit în toate.
Și peplosul Atenei îmi ținea
Ca un pieptar de gheață nevăzută.
Poseidon de-o fi trimis și el
Să-mi iasă înainte caii mării
Cu lupi s-au întîlnit și-i devorară...

Atît de singur am rămas încît
Păream o stea căzută-n mări streine.
Și doar în clipa-aceea înțelesei
Că iar din mări răsar și nu din trupul
Scăldat în aurore mincinoase,
Că nu sînt fiul ce-l născu Alcmena
Dintr-un păcat cu Zeus, coborît
Să-și facă singur, pe pămînt, dreptate.
Eu semizeul ? Eu actor smintit
În tragedia scrisă la-ntîmplare ?

Uşor puteam să trec în cer, să rid
De-acolo ca de-o farsă singeroasă.
De rămíneam un jalnic simbriaş
Al forţei oarbe, vă striveam în pumni
Nădejdlile, ca-n joaca de copii
Cu ouăle de păsări, pistruiate.
Cum m-aş fi-ntors din morţi, de-atítea ori,
Să schimb puterea pe íntelepciune ?
De nu eram ca voi, aş fi-mbrăcat
Cămaşa otrăvită a lui Nessus ?

Datornic soarelui, îi port în vine,
Tristeţea de-a ívinge totdeauna,
Neistovita sete de-a lupta
Cu mine ínsumi — leul biruit,
Biruator al morţii şi-al cruzimii,
Muşcat de gura monştrilor băloşi
Ori dăruiţi cu colţi de diamante,
Cu coarne rămuroase de luceferi,
Cu pene de oţel ce-aprind pămíntul,
Cu solzi ca măřile în legănare,
Monştri frumoşi, ori mai uríţi ca Moartea
Íncolăcită-n şerpi pe trupul híd
Al cerberilor ce-l slujesc pe Hades,
Al hidrelor care-i păzesc pe-arhonţi,
Al tuturor lighioanelor ce rímă,
Ori se tîrăsc, ori muşcă surízínd.
Dar mai presus, sînt cel ránit de gíndul
Că singura pedeapsă de pe lume
Nu-s muncile căznite, repetate,
Ínciaierul cu fiare, cu himere,
Cí setea de-a-i cunoaşte Labirintul,
Cărările care se-ntorc în noi
Precum un ríu de sînge la izvoare...

1978

NALUCA

Din munte-n munte, mă simțeam bătrîn,
Un om de piatră arsă, rătăcit
Prin țara verde a lui Pan, păstorul.
El se credea mai tîpăr ca Adonis
De nu-și văzuse coarnele de țap ?
În joacă-mi trase una cu copita :
— Dacă-aș avea un trup frumos ca tine,
N-aș mai pîndi sălbăticit izvorul
În care nimfe goale se răsfață.
M-ar căuta, în plină zi, cu gîndul
De-a le prăsi noi zei, în locul celor
Îmbătrîniți, ursuzi, niște satiri
În asfințire, trist amurg de pofte...

Vorbea frumos, nimic de zis. Pădurea
Îi preschimba cuvintele în frunze.
Amirosea a cîntece de nai,
A lună nouă care taie gîtul
Naivelor dorinți de-mperechere.
Știam că vine ora diafană
A coborîrii nimfelor în ape,
Ora trezirii viforului slut
Prin care zeul Pan ajunge țap,
Doar țap cutremurat de febra nunții.
Cînd s-a retras din fața mea pădurea
Ca marea-ngenuncheată în reflux,
Văzui o căprioară ce venea
Dinspre pămînt, ori dinspre cer, nu știu,
Un dafin umblător, cu crengi de stele...

Înmărmurise Pan. Știa prea bine
Că trece crainicul care-o anunță
Pe Artemisa, cînd pornea spre munți.

Fecioara-aceasta stearpă nu-i plăcea
Bătrînului șoltic. Il prigonise.
Era sălbatică și fără milă
Cu orice poftă ce-nflorea pămîntul.
— Vezi, zise iar, îi place să se plimbe
Cu patru căprioare înhămate.
Dar crainicul cu coarnele de-azur
E-o bestie, nu un herald la zei !
Ne răvășește cîmpul, ne dezgroapă
Semînțele, lăsîndu-le să moară,
Taie poteci de spaimă prin păduri.
Desferecă puterile din pietre
Și le prăvale herghelii pe șesuri.
Iar nimfele vegherii mi-au șoptit
Că sus pe muntele hieratic are
Altar ascuns, pe care sînt jertfite
Doar trupuri omenеști. O plată grea
Acestei apariții de cometă,
Acestei reci Iluzii ce ucide.

Cuvintele de grindini mă treziră
Din somnul munților trecuți cu pasul.
Iar îmi curgeau prin vine fluvii largi
Spre marea ghemuită-adînc în mine.
Vezi, îmi zisei, ce lume de fantasmе !
O căprioară strălucind ca noaptea
Cu toate constelațiile bolții,
O frumusețe pură, cînd te uiți,
O îngîinare-a nopților cu ziua,
E-n stare să strivească sub copite
Bobul de grîu, atît de greu adus
De sub pămîntul orb de Persefona,
Să ia în coarne suflete de om
De parcă ar glumi cu funigiei.
Cînd n-o cunoști, ce lume de Iluzii !
Poemul cel mai sfînt e un altar
Stropit din plin cu sînge omenesc.

Cum aş putea rămîne surd la glasul
Ce curge dintr-un nai al deznădejzii ?
Cum să urmez religia cedării
Hrănită cu iluzii vinovate,
Cu fascinația acestui monstru
Numit doar din greșeală Căprioară ?
Această jertfă nu mai vreau s-o fac,
Chiar dacă-n locul coarnelor de aur
Mi-ar crește, ca lui Pan, schimonosite,
Podoabele de țap în zarea frunții
Și cu copite-ar fi să mă încalț !

Pe urma monstrului superb pornii
Cu tolba de săgeți nerăbdătoare
Să se împlinte-n carnea de luceafăr
A iasmei care, surizînd, ucide.
Un an întreg am alergat pe munți
Unde miroase-a fulgeré și unde
Zăpezile nu mai erau capcane
În care poți să prinzi năluca lunii.
O alintau troienele, tăindu-mi
Doar mie răsufierea înghețată...

Într-un tîrziu, mi-am amintit că este
O protejată-a zeilor, o tîrfă
Ce le-ntrupa splendid destrăbălarea.
De-aceea-și atîrnase după gît
Un colier de astre ce spunea :
„Taiget mă închinase Artemisei“.
Mai limpede îmi apăru povestea
Pleiadei ne-ntrecută-n frumusețe
Ce s-a-ncurcat în dragoste cu Zeus
Schimbînd pămîntul într-un pat stelar.
Povești ca astea îmi țineau de somn,
Să nu mă schimb într-un copac de gheață...

Doar după-un an întreg de alergare,
În care semănam și eu Nălucii,
O săgetai cu drag ca pe-o iubită
În clipa când cercă să treacă riul,
Amețitor, al primăverii lumii.
Și apa înflori în sloi de singe...
Nălucă sîngerînd ? Mă speriai
De-atîta iscusință și în moarte !
Mai bine s-o înviu ! mi-am zis, mai bine
S-o pedepsesc cu viața ! Și îndată
Doar c-un surîs o vindecai de rana
Atît de dulce a miniei mele.
O încărcai în spate, s-o arăt
Țăranilor, să-și facă ei dreptatea :
Pentru măslini, un ram de corn de aur,
Iar pentru grîne, un alt ram de corn !
Pentru nesomnul tuturor, vegherea
Aprinsă-n astrele din ochii ei !

Pe urmele Iluziei creștea
Pustiul care-l lasă frumusețea
Sălbatică, cerînd de-a pururi jertfe
Numai să placă sfintelor tradiții...
Dar cînd era să mă aprind din nou,
Să mă întorc pe munte, să-i acuz
Minunea călătore, ucigașă,
Și de pe Stîncă Sacră s-o arunc
Ca un spartan copilul său schilod,
Văzui deodată-n față pe Apolo
Și pe-Artemisa, gemenii din Delos.
Speram că ei îmi vor spori curajul
De-a mă lupta cu oastea de năluci
Ascunse-n vicleșugul Căprioarei,
Cu toate iasmele nepămîntești,
Cu toți vrăjmașii plaiului solar.
Dar n-apucaî să le urez noroc

Că și săriră amîndoi la hartă
Ca unui Pan destrăbălat cerîndu-mi
Să nu m-ating de-acest herald divin...

Nici nu-ncepuse bine cearta noastră
Că, dintr-un singur zvicnet, preafrumoasa
Porni spre munți, ori poate către cer,
Lăsîndu-mă cu mina singerîndă...
Am urmărit-o peste munți. Plutea...
Am urmărit-o peste mări. Plutea...
Era din nou o stea care despică
Pămînt și mări, un hoț de orizonturi.
Prin Istria trecînd și peste Istru
Era s-o prind cu geții iscusiti
În arta de-a-implînta săgeți în nouri,
De-a rîde de iluziile morții...
Dar ea din nou scăpă cu vicleșugul
De-a arcui mari poduri colorate
De-a pune peste cîmpuri curcubee,
Peste prăpăstiile-ascunse-n noi...
Din răni își scrise ei, îmi scrise mie
Cărările de fulgere, fugînd
La Hyperboreeni, în întuneric.
Necunoscînd ținutul, dibuiam
Din om în om, lovindu-mă ca orbii
De zîmbetul Nălucii. Mă temeam
Să nu-i ucid pe toți copiii nopții,
Cristalul zorilor să-mi taie fața.
Credeam că-n beznă-i raiul ei. Dar lipsa
Oricărei licăriri făcu să-și piardă
Podoaba coarnelor în putrezire,
Privirile-i care-nverzeau lichienii...
Plîngea de spaimă ? Ori ridea de mine ?
De ce se avînta spre Semi-Cîini ?
Spera din nou vreo ocrotire caldă
Și vindecarea rănilor ? O nouă
Țîșnire peste frunți, amăgitoare ?

Pe urma ei, mă pomenii alături
Cu lătrături de oameni furioși.
Erau bătrini păstori de mii de ani
Pe urmele acestei frumuseți
Mai rece, mai perfidă decît moartea ?
Dincolo de-ntuneric, unde oare
Se mai grăbea ? Era o joacă totul ?
Mă căuta din nou prin fuga asta ?
Pe celălalt tărîm n-am vrut să trec,
S-o urmăresc, s-o mai întorc în lume,
Și rămăsei, astfel, la jumătatea
Dintre biruitor și biruit,
O cumpănă cu brațe mari de lăncii...

1978

LEȘURILE

Cînta lumina-n primăvara-aceea
Ca Melpomene, iar îndrăgostită.
Numai miresme respira pămîntul
Bolnav și el de-atîta furnicare.
De fluturii furați din crisalide,
De mugurii ce înviau din morți,
De coarnele ce-nmugureau pe fruntea
Vițeilor și iezilor, cu care
Arcadia se hîrjonea pe cimpuri.
Eu însumi mă simțeam mai mult un mire
Ce-și aștepta logodnica din mări,
Ori' poate din zăpezile plîngînd
Pe virful munților, că vine vara.
Mă îmbătam de-atîta frăgezime,

De ți pătul culorilor, de ochii
Neliniștiți ai nimfelor, de risul
Satirilor care foiau prin codri.
Nu mă uitam în apa de izvoare
De teamă să nu sfișii vraja lunii,
Să nu-mi zăresc îmbătrinită fața,
Adevărată scoarță de copac.

Poate-aș fi prelungit această punte
Dintre pământul răscolit de dor
Și cerul limpede ca un refuz,
Dintre căldura pripășită-n sînge
Și albele zăpezi ale gîndirii,
Dintre plugarii ce arau pământul
Și sufletu-mi de vagabond solar,
De nu curgea pe văi, dinspre Elis
(Cetatea lui Augias despotul),
O răsuflare grea, duhnind a moarte.
Părea într-un asediu prelungit
O mie de-ani cetatea, iar oștenii
Descoperiți de vulturi doar acum.
Cărați să-și spele stîrvurile-n mări.
Gemeam de-atîta aer puturos
Ca țapii duși să se înece-n sînge
Pe-altarele Demetrei, trași de bărbi.
Ori la banchetul regelui ședeau
Cu pîntecele putrede arhonții ?
Ori intrigile toate, dînd în clocot,
Voiau să scoată din acel borhot
Un alcool cu care să mă-mbete,
Să-mi mute sufletul în tagma lor ?
M-am îndreptat spre-Olimpia, să-ntreb
Pe zeul Hermes dacă hoții lui
De drumul mare n-au lăsat cadavre,
Ospăț destrăbălat la ciini flămînzi.
Dar nu-l găsii. Ca un poștaş ceresc

Era mereu cu zeii în chiolhanuri,
Iar cînd scăpa de ei, îl înfundau
Artiștii, mai dihai decît toți zeii.
Poate voiau ca, beat, să-l mai descoase
De tainele ce poartă din Olimp
Spre pămînteni, și invers, să se-amuze
De coțcăriile și codoșlicul
Pe care ei, artiștii, le lăsau
Afară din statuile divine...

Singur, cu-atîtea gînduri, sufocat
De crîncena duhoare ce lupta
Cu calda suferință-a primăverii,
Mă îndreptai spre curțile domnești,
Înspre haznaua asta-mpodobită.
La poarta polisului m-aștepta
Băiatul lui Augias tiranul,
Născut cînd regele abia se-ntoarse
De la Ithaca, după lungul drum
Ce-au săvîrșit pe mări Argonauții.
Copilul se ținea de nas. Pesemne,
Lui îi putea mai rău tot universul
Închis între pereții largi, de piatră.
— Ce ai ? l-am întrebat. E hoit cumva
Chiar regele ? Ori au plesnit, de vii,
De carne de berbec, de rîgîieli,
Arhonții și strategii mulțumiți
Că zeul Ares i-a încununat
Cu foi de lauri smălțuite-n sînge ?
Băiatul, însă, arăta spre tată,
Iar el dădea din cap privind spre grajduri
De parcă se mutase-acolo Curtea...

Ca să nu crape de năduf clocit
Arcadia întreagă, mă grăbii
Să îl trezesc pe rege din beția

Duhorilor și să-l întreb răstit :
Ce preț îmi dai ca să retez grumajii
Acestei spurcăciuni cu cap de aer ?

Mahmur de tot, Augias îmi spuse
Că-mi dă a zecea parte din regat,
Ori dacă vreau să iau a zecea parte
Din vitele ce așteptau de-un veac
Să intre măturoidul, să urnească
Pe cîmpuri munții-acea de gunoaie,
Îmbelșugînd recoltele de spice.

— Nu vreau regatul tău pipernicit,
Cînd am sub ochi Arcadia întreagă.
Dar vitele, de sint adevărate,
De nu-s cumva oștenii tăi năimiți,
Beți ca și tine, putrezind de vii,
Le vreau pentru plugarii din cîmpie.
Le vreau să pască libere pe munți,
Să li se oglindească-n coarne luna
Și soarele să se preschimbe-n taur,
Îndrăgostit, pierdut printre juninci,
Să-mbogățească în viței pămîntul.

— Mă învoiesc ! răspunse bețivanul.
Iau martor pe acest copil. Să știi,
Pînă-n amurg de nu vei fi în stare
Să faci din grajdurile-acestea lună
Îți iau și dreptul de-a mai sta-n cetate,
Te-alung cu ciinii, ca pe-un porc mistreț !

— Primesc prinsoarea ! i-am răspuns, și iau
Efebul tău ca martor. L-am văzut
Că se ținea de nas la poarta Curtii.
Semn bun acesta. Semn că are suflet
Împrumutat de maica lui pierdută...

Nu-mi amintesc ce-a grohăit despotul
Rimînd în smîrcul vorbelor sătule.
Spre grajduri m-am grăbit, deşi aveam
O poftă să pornesc cu măturoidul
Din sălile palatului regesc.
Cînd am intrat în staul, îmi păru
Că toţi duşmanii mei erau acolo
Legăţi la iesle, crîncen pedepsiţi
Să-nfulece odată cu nutreţul
Otrava cugetului lor smintit.

O clipă doar, căci bietele-animale
Întoarseră spre mine ochii blînzi
În care nu-ndrăzneau să înflorească
Speranţa mîntuirii, ca şi cum
N-aş fi fost eu, ci Zeus, furiosul,
Surprins la chef cu regele tiran,
Ori în amor ascuns cu mîndra Io
Furată de la curţile lui Argos
Şi preschimbată-apoi în biată juncă.

Nu, nu puteam c-un măturoid să curăţ
Atîta scîrnă sfîntă de la zei
Şi de la regi şi de la mulţi curteni
Ce vina o dădeau pe animale !
Am spart o bortă-n zidurile sure,
Duhnind a igrasie şi dezmăţ,
Am împletit fiinţa-a două rîuri,
Poftindu-le să îmi ajute rîvna
De-a mătura din zori pînă-n amurg
Miasma staulelor sufocate,
Răsufletul ce-mbolnăvea văzduhul
Pămîntului, făcîndu-l numai zdrenţe.

Cînd se trezi Augias spre seară
Şi cînd văzu cum strălucesc ca luna

Sub înfrunzitele livezi de stele
Nu numai staulele ce jucau
În mugetele vitelor voioase
Ci toată Curtea lui, cetatea toată,
În loc să-mi mulțumească și să-mi deie
O vorbă cel puțin, precum o frunză
De dafin, ori o creangă de măslin,
Răsplată cuvenită trudei mele,
Mă-nvinui că n-am muncit eu singur,
Că i-am luat efebul ajutor
Și dacă nu mă car de voie bună
Mă va ostraciza pe toată viața,
Mă va trimite în ținuturi reci,
În țarcuri cât o țară mă va-nchide
Cu alți smintiți ca mine-ntru dreptate,
Să-mi crească barbă de licheni și țurțuri
Ca Hyperboreenilor din tundre,
Va pune cîinii toți pe urma mea
Să-mi sfirtece-ostenitele picioare
Pîn' la hotarul lumilor și-al morții.

— Rege sperjur ! i-am zis și-am apucat
Băiatul subsuoară, martor drept
La toată cazna mea de-o zi întreagă
De-a nu lăsa ca apele să ducă
Și vitele și curtea lui de Leșuri.

L-am auzit cum furios își cheamă
Năimiții sluți, vicleni și bătauși,
Ca să mă certe-n săbii, în pumnale,
Și să-mi răpească martorul cinstit.

Spre codri i-am atras și mai în jos
Către cîmpia unde m-așteptau
Arcadienii să mă stringă-n brațe,
O oaste cât toți codrii de pe munți,

Cît mugurii ce se-alintau în flori,
Cît iezii ce-mpungeau în coarne moi
Lumina ca un peplos de zeițe,
Cît chiparoșii ce-așteptau, sub munți,
Să tragă-n negre țepi năvălitorii...

Luptai din greu ca să-i dobor năimiții
Pe dinlăuntrul scîrnavi, grajduri vechi.
Ce mă-mproșcau, căzînd, cu vomitarea
De uri, de intrigi și de codoșlicuri.
Iar cînd pornii să-l birui pe tiran,
Greu de spălat cu zece rîuri sfinte,
Era de mult un rege peste Leșuri,
Un vierme gras ce ronțaia prin somn.
L-am săgetat cu greață și l-am pus
În locul lui stăpîn peste Cetate
Pe fiul său ce se ținea de nas...
Semn bun ! mi-am spus. Dacă efebii toți
Care rîvnesc conducerea supremă
S-ar ține mai întii, convinși, de nas
Atunci, urcînd pe treptele puterii,
N-ar mai lăsa s-ajungă lumea staul,
Să-i blesteme Arcadia, iar eu
Să nevoiesc a-mi părăsi tot calmul
Închis în arcul rece al dreptății,
Să mut din matca lor bătrîne fluvii
Pentru-a spăla văzduhul de duhori...

1978

TESTAMENT

Motto :

*„Ș-aștăzi punctul de solstițiu a sosit în omenire,
Din mărire la cădere, din cădere la mărire...”*

Eminescu

Cu mult prea multe amintiri nu vreau
Să vă rănesc memoria. Destul
Am vinturat cu voi mitologia —
Un fel de viață-a mea, ori poate moartea
Iluziilor, Judecați voi singuri !
A început sau s-a sfârșit legenda ?
Viața mea e-o veche Argolidă
Proptită doar pe ziduri de cetăți
Ciclopice, ca luptele purtate
Cu mine însumi și cu largul lumii,
Cu monștrii dinăuntru, chinuiții,
Cu monștrii dinafară, preafrumoșii !
Zac morții dragi în jurul meu, urcându-mi
În suflet numai frunțile-nflorite,
Numai privirile scormonitoare
Ca ochii fără pleoape-ai unui Argus,
Iar printre-aceștia, risipiți, dușmanii
Cu falsul lor suris, înscris în masca
De aur a semetei perfidii.
Sint morți, ori se prefac pînă spre seară ?
Sint cei bătrîni, ori sint nepoții lor ?
Să-i las să-nvie ? Vor țîșni din cer
În foamea constelațiilor surde ?
Se vor ivi din pietre, din țărînă ?
Din leagănul nemărginit al mării ?
Vor să ucidă-n noi, ca pe-un copil,
Credința că le-am dat o moarte dreaptă ?

De seamănă c-un rodiu scuturat
La marginile mării viața mea,
Nu-mi pare rău — priviți cum joacă-n valuri

Nu fructe cu semințe putrezite
Ci sori multiplicați, rățăcitori
Printre Medusele schimbate-n torțe
În noaptea adîncimilor cu monștri.
Iar sorii luptă singuri, nu mai au
Nevoie de sudoarea frunții mele !

De seamă c-un chinuit măslin
Această viață risipită-n lupte,
Cu-atît e mai frumos simbolul păcii !
Nu cu măslinul a învins zeita
Înțelepciunii pe-nspumatul zeu
Al mărilor, ce fulgera tridentul ?
Nu la sârmana umbră de măslin,
Furată dinspre lună, cenușie
Ca penele privighetorii care
Înebunește-n triluri tot pămîntul,
Nu sub această umbră-atenienii
Se așezară, istoviți de lupte,
Să-și lege rănile fugite-n suflet ?
Din toate bătăliile, mai vreau
Numai de două să-mi aduc aminte :
Cicadele smintite și Giganții...

Cicadele ? De ce ? Nu par nebun
Cînd recunosc această-încăierare
Cu cîntecele lor de liră spartă ?
Cum să te iei de piept cu nevăzutul,
Să scuturi pomul zilei încărcat
De jarul înfloritelor grilă ?

Fiind obosit de-acest război ciudat,
Al undelor, am apucat o piatră,
Ca propriul meu cap sonor, izbind
În cerul înstelatelor grilă.
Cînd ploaia lor a potopit uscatul,
Cu altă piatră am lovit în mare.

Dar apele au început să cînte
Grilù-grilù, o oaste de cicade
Asediindu-mă din patru părți.

Abia atuncea mă bătuse gîndul
Că teafăr pot scăpa doar dacă-mi iau
Drept aliați copiii care cîntă
Grilù-grilù, cu aceeași forță sacră,
Copiii ce dormeau la mine-n sînge
Visînd o Deianiră să-i trezească
Din marea-ntîrziere a iubirii.
Grilù-grilù cîntam pornind spre nunta
Făgăduită încă din Infern,
Grilù-grilù îmi răspundeau, în ciudă,
Din stele, de sub ape, din țărînă,
Din rodii, din măsline, din adamanzii
Halucinați de flori hohotitoare,
Din asfodele, din piper sălbatic,
Din chiparoșii negri, calcinați,
Din arșița cumplită-a nebuniei,
Grilù-grilù îmi răspundeau, în ciudă,
Cicadele adverse nunții mele.
Le bombardau, în schimb, grilù-grilù,
Copiii săgetînd ca niște păstrăvi
Prin vinele oșteanului din mine...

În drum spre Deianira, sora tristă
A și mai tristei umbre de la Hades,
M-au prins de umăr, din senin, Giganții,
Înconjurîndu-mi țara-n lanțul urii.
— Ce vreți ? m-am scuturat ca de-o nălucă
A munților porniți să-mi fure umbra.
Ce-aveți cu nunta mea ? Ori chiar cu moartea,
De-o fi s-o întîlnesc în locul nunții ?
V-am tulburat vreodată din banchete,
Din coțcării de aur, din orgoliul
De-a strînge-n pumni pămîntul ca pe-o minge ?

Ori vreți să spuneți c-am furat vrun spic
Din nesfîrșirea cîmpurilor voastre ?
Un pește din noianul de mări care vă scaldă ?
O pasăre din cerul numai aripi
Cu penele de-oțel, nimicitoare ?
Ce-aveți cu dorul meu de-a umple lumea
Cu prunci frumoși ca zilele de vară ?
Vă temeți că-mi vor moșteni curajul
De-a face lănci din razele de lună ?
Că vor fi gata, toți ca unul, mine,
Să-și verse sîngele nevinovat,
În dreaptă cumpănă să stea balanța ?
Vă temeți, deci, de cei ce nu-s născuți ?
Hai, spuneți un cuvînt, să știu ce vreți !
Altfel, v-aduc cicadele să taie
Cu fierăstrăul lor din munții-aceștia
Orgolioși ca Sfinxul de la Theba !
Vă amintiți cu ce-ntrebări perfide
Pornise el să hăcuiască lumea ?
Pe cînd, cîstit, fără ocol, vă-ntreb :
Ce-aveți cu mine de-mi ațineți calea ?

Tăceau posomorîți. Priveau ponciș.
Clipeau șiret din ochi flămînzi de spații
Și ridicau sprîncene cît pădurea
În care eu îmi trimeteam nădejdi.
Știam că, în orgoliul lor, se cred
Scoborîtori din zeii fără moarte.
Stam față-n față, așteptînd să vină
Beția clipei oarbe cînd adorm
Precum cocoșii-ndrăgostiți de munte
Lăsîndu-mi, larg, răgazul să descopăr
Călciul lui Ahile, ce-i trădează.

-- Hei, Ephialtes, spune-mi ce să-ți dau
Să-mi lași cărarea liberă spre nuntă ?
Altfel, ori eu ori tu vom trece Styxul !

— O mină ! — Care ? — Dreapta ! — Pentru ce ?
— Să-ți văduvesc săgețile de zboruri !
— Hei, Polybotes, spune-mi tu ce vrei
În schimbu-aceleiași cărări ce pleacă
Din mine și se-ntoarce iar în mine,
Precum un săniuș pentru copii ?
— O mină ! — Care ? — Stînga ! Pentru ce ?
— Să rîd de tine că ești ciung, că n-ai
Cum să ne-ntinzi o mină umilită,
Cum să-ți înalți o casă, cum să faci
Dintr-o mireasă mamă de copii !

Ei mă visau așa : un biet olog
Pe dinăuntru și pe dinafară,
Un văduv înaintea cununiei,
Trunchi retezat, copac-sperietoare
În holda nimănui, nimic mai mult !
Așa-mi răspunseră pe rînd Gigantii,
Toți zece, toți cu frunțile-ncruntate,
De împărăți ce-așteaptă sicofantii,
De zei îngrețoșați după banchete.
Doar unul singur mă crezu mai prost.
Porphyryon, și nu-mi ceru nimica :
Nici mîna dreaptă, nici cea stîngă, nici
Mireasa s-o nuntească el întîiul.
Îmi spuse doar atît : — Păcat de tine !
Dac-ai vorbi cu noi aceeași limbă,
Ori cel puțin un dialect al forței,
Ai fi nemuritor, ai face nuntă
La mesele întinse din Olimp !
Acesta e călcîiul lui Ahile !
Mi-am zis în sinea mea, ca filozofii,
Obsesia că sînt nemuritori,
Că nu îmbătrînesc, că n-au ce face
Nimic mai bun ca-naltul Sfinx din Theba.
(Pînă veni Oedip și îi răspunse),

Că pot glumi, în voie, cu vecinii
Cerîndu-le să-și taie mîna dreaptă
Ori mîna stîngă, ori să-și lase graiul,
Să-și pedepsească, nenăscuți, urmașii,
Din oameni drepti s-ajungă zei perfizi !

M-am aplecat degrabă la urechea
Porphyriană și-am șoptit cu drag :
— Mi-au spus ceilalți că ești urît și mori !
Atît i-a trebuit, ca să se-ntoarcă
Spre Ephialtes și să-i ridă-n față :
— Tu ești urît și o să mori ca mîine !
Acesta se hlizi spre Polybotes :
— Ești mai urît ca toți, și mîine pieri !
Iar Polybotes îi urlă lui Mimas :
— Ești doar o pocitanie ce zace !
Acesta se întoarce către Pallas :
— Estropiatule, ești hoit de mult !
Pallas șopti, surîzător, lui Clytius :
— Îngroapă-ți leșul, că împute lumea !
Acesta îl rugă pe Hippolytus :
— Să nu te miști, că fug din tine viermii !
Se sperie cumplit și alergă
La Enceladus, ca să-l țină minte :
— Îngroapă-te de viu, să nu plătești
Groparilor prea mult pentru-o huidumă !
Și Eurytus se trezi cu-aceleași
Cuvinte, cînd fugi spre Alcyoneus :
— Îngroapă-te de viu, să nu plătești
Groparilor prea mult pentru-o huidumă !

Așa-mi plăcu să-i birui, fără singe,
Fără săgeți sfîințite în otravă,
Doar cu cicadele mutate-anume
Din capul meu în capul lor, s-audă
Frinturi din vorba morților ce vin
Să ne-amintească, în amiaza mare,

Că toți Giganții sînt, pînă la urmă,
Grilù-grilù, un cîntec nebunesc.

Tot mai departe îmi părea acum
Necunoscutul chip al Deianirei
În căutarea ei, căzui bolnav
De dragoste pentru Iolè, o tîrfă
Dumnezeiască — soare peste noapte,
Iar ziua, lună plină, răcoroasă.
Încătușat, supus de vraja ei,
M-am aruncat în luptă și-am ucis
Pe Iphitos, care-i dădea tircoale
Ca un satir cu poftete-nflorite.
Era acesta semn că mai gema
În mine tinerețea ? Ori că vîntul
Cărunt, al bătrînețelor, mă ceartă
Cu nerăbdări smintite, animale ?
Însingerat, cu fața răvășită
M-am prezentat ca un actor smerit,
Să cer curata mînă-a Deianirei.
Ce să-mi răspundă, biata ? Mi-a turnat
Ulciorul ei de lacrimi roditoare.
Și cum eram grăbit să-mi văd copiii,
N-am mai avut nici timp de mîngîieri,
Nici vorbe de ispită să-mi îmbrac
Mireasa și s-o port pe brațe-n lună.
Numai pămîntul legăna sub noi
O barcă amețită de-așteptare.
„E o minciună, crede-mă, i-am spus
Acestei înrodite Deianire,
E o minciună c-aș avea prin lume
Vreo șaptezeci de fii, ca șaptezeci
De-mbrățișări la miez tîrziu de noapte.
Dă-mi tu un fiu, să-i las aceste arme
Nerăbdătoare să înceapă lupta
Cu-odraslele lui Cerber, rînjitoare !“

Și-mi dete-un fiu de sînge, ne-nfricat,
Ce-avea să-mi ducă-n luptă toți urmașii,
Să semene peste pămînt dreptatea
Cu sabia, nu doar cu vorbe sterpe
Precum sofiștii, negustori de gînduri,
Sau chiromanții, preoți ai minciunii.

Luind pe umeri soața și băiatul,
Ca munții sorii lor născuți din fruntea
De neguri chinuite, de neliniști,
Oprii la buza unui rîu, de sete.
Acolo apăru încălecat
Pe sine însuși, numai zîmbet, Nessus
Centaurul podar, să-și ceară plata.
Fără să stau pe gînduri, am urcat
Cu fiul pe podișca-i umblătoare.
De ce era așa grăbit ? De ce
Privea spre noi ca de pe altă lume ?
Ce presimți copilul de-și urcă
Săgeata peste timp, fugind s-o prindă ?
Singur, păream acum un fiu al lui.
Întîiul ? Ultimul ? Cine să știe !
Întors să-mi treacă dincolo soția,
Centaurul îndrăgostit, nebun,
O strînse cu copitele de cal,
Cu mîngieri de armăsar în febre.
I-am împlintat în inimă un fulger
Acestui Nessus fără să-nțeleg.
Ce-i spune el, murind, iubitei mele :
„De te-a-nșelat odată cu Iolè,
E-n stare să te-nșele-a doua oară !
Dar ca să-l legi de tine pe vecie,
Ia filtrul ăsta împletit din firul
Izvorului de sînge. E țîșnit

Din pieptul meu ucis de necredință.
Zicînd acestea, Nessus își propti
Copitele de cer și-nchise ochii...

Neștiutoare, soața mea imi dete
Cămașa de la nuntă... Nu credea
Că firul ei de sînge cere sînge,
Că se țesea în aspra-i vălurare
Pedeapsa de-a cunoaște rostul lumii
Pînă la ceasul ultim ce ne doare,
Pînă la cel de-al doilea început...

Și-n timp ce îmbrăcam cămașa asta,
Pe rugu-ncins din carnea mea arzînd
O zi, o noapte, ori un veac, nu știu,
Simțeam că înfloresc de întrebări
Precum un trandafir de foc, sălbatic :
Sînt un arici de spini ? Acesta-i Omul ?
Eu am învins atîția monștri crunți
Făcîndu-i sus pe cer să strălucească ?
Eu chiar și suferințelor le-am dat
O frunte ascuțită ca o spadă ?
De ura nedreptății sînt cărunt,
Ori de cenușa caldă a iubirii ?
De ce-aș opri urmașii să se nască
Și nunțile să-nalțe steaguri albe ?
Sărutul de pe urmă cui să-l dau ?
Unde-i puterea mea ? E-nțelepciune ?
Nu-i rugul ăsta însuși rostul vieții ?
Numai lumina ce-o aprinzi prin jertfă
Va pune-n mîna pruncilor din leagăn
Scăpărătoare, sabia gîndirii ?

1978

ANTE-POSTUMA

*Nu știu de m-am născut. Numai pădurea
Ca un pământ al umbrelor ce cîntă
Desfide-ncovoierea și securea,
Linia frîntă.*

*Cine-a pus limitele semn de hotar ?
Cînd dobori una, alta răsare
Cu zîmbetul tentacular
De fericire înșelătoare.*

*Și totuși, și totuși, numai mie mi-e dat,
Numai mie omul-mulțime, omul-pădure
Să lupt cu gîndul încătușat,
Cu toate limitele mohorite, sure.*

*Nici o frontieră cunoașterii ! Nici o apă
Între moarte și viață ca Acheronul !
Ce îndoială mă sapă
Umplîndu-mi de monștri cu aripi tot somnul ?*

*Nu știu de voi muri. Numai izvorul
Va căuta un cîntec întrerupt.
Pe rugu-nalt voi fi biruitorul ?
Cu umbra mea am început să lupt ?*

*De unde curge singe cînd ideea
În carnea umbrei nu s-a împlîntat ?
Nu-mi mai aduc aminte clipa-aceea
Cînd dintr-o aripă am înviat...*

1979

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR, DUPĂ TITLU

- Acasă, 121
- Acteon, 55
- Acum, 100
- A doua inscripție, 135
- Alegere, 137
- Amiază, 115
- Amiază mediterană, 19
- Amurg, 25
- Anno Domini 1848, 153
- Anotimp incert, 94
- Ante-postumă, 213
- Apolog, 185
- April, 87
- Arheologie, 38
- Armură, 62
- Ars poetica, 72
- Așteptare, 78
- Aventură, 14
- Azi-noapte, 34
- Azi, pe Cîmpia Libertății, 179
- Balada cerbului nebun, 60
- Balada lui Cipariu, 144
- Bocet, 120
- Caii de foc, 174
- Carusel, 95
- Casa, 67
- Casa din Bistra, 28
- Catrene, 92
- Căderea din icoane, 85
- Ceață pe luncile toamnei, 124
- Cetatea Sfintă, 20
- Cetăți fără somn, 150
- Ciudatul fluture, 101
- Cîmpia Turzii, 158
- Cîmpie, 119
- Cînd te aștept, 92
- Cîntărețul Ardealului, 147
- Cîntec, 41
- Cîntec de căprioară, 103
- Clepsidră, 1
- Cometă, 94
- Copilul cărunt, 24

Corabie, 59

Crater, 41

Ctitorul, 142

Cumpănă, 90

Cuvintele, 68

Cuvîntul, 136

Dacă..., 10

Datini, 157

Dealul lupilor, 82

Decebalus per Scorilo, 162

De cînd alerg, 5

Dediței, 125

Delta, 164

De ochii lupilor, 97

De primăvară, 20

Descoperire de ultimă oră, 14

De toamnă (*Amiaza rece...*), 113

De toamnă (*M-aduse toamna-n
lume...*), 22

Dimineața, pe Tîrnava-Mică,
149

Dincolo de cîntec, 66

Doamna Stanca scrie, 141

Doină, 88

Dragoste de iulie, 83

După cules, 96

După furtună, 7

Dureroasele perne, 23

Ecou, 79

Efigie, 143

Elegie, 166

El Greco, 15

Eminescu, 1866, 146

Era o sanie, 84

Fă-mă frumos!, 85

Febră în munți, 96

Fintina Castaliei, 13

Fintini și stele, 170

Frunte, 134

Generația noastră, 177

Grădini suspendate, 32

Gutui, 89

Iancu nu încape în statui, 143

Iarăși copil, 31

Icoană, 107

Iluzie, 81

Implorație, 18

Inscripție, 164

Interior vechi, 30

Invocație, 9

Irozii, 8

Ithaca, 37

Iunie, 91

Îmi caut numele, 134

În august, 180

În mine, Ulise..., 39

Întoarcere pe aceeași vale, 127

Întotdeauna, 70

Întrebare de iarnă, 91

Întrebări, 108

Joc păduratic, 93

Jocul fetelor din Căpîlna, 98

La fîntinile darurilor, 176

La Histria, 159

La marginea dinspre apus, 77

La marginea mării, 32

La un castel medieval, 165

La vîrsta poetului, 70

Leagăn, 108

Leagănul sicriu, 129

Leșurile, 196
Lia, 173
Livada din Maramureș, 115

Mama Teodosia, o călugăriță
căruntă, 142
Mamă Lină, 116
Mamei, dincolo, 128
Martiriu de toamnă, 30
Matinală, 6
Melancolie, 48
Metopă, 123
Midén ágan, 46
Moisei, 159
Morții plutesc în văzduh, 7

Natură moartă, 86
Năluca, 190
Nel mezzo del camin..., 61
Ninsori, 26
Nisip, 93
Noapte, 56
Noapte albă, 28
Noapte cu greier, 67
Noapte cu privighetori, 57
Noiembrie, 110
Numai surusul, 114
Numele, 72

Ochii, 69
O lacrimă care-a-nsetat ogo-
rul, 148
Oleandrii, 111
O marmoră rănită, 48
Oracol, 151
Ora întrebărilor, 65

Orfeu, 17
Orologiu, 38

Pacea ploilor, 71
Parnas, 53
Pasărea de foc și de cenușă,
124
Pădure, 126
Pădurea de milenii, 133
Pădure răsturnată, 87
Pânade, 117
Pe Argeș în jos, 139
Pe cer de lebede, 51
Pedeapsă, 42
Peisaj, 26
Peisaj intim, 29
Piinea lui Ioan, 12
Pîndă, 60
Pleiade, 112
Ploaia, 31
Poiană, 89
Popas, 44
Portret, 81
Prea târziu, 58
Primii școlari, 176
Primul leagăn, 116

Raiul pierdut, 17
Rană (*Ca Peter Schlemil...*), 63
Rană (*Privirea mi-e rănită...*),
119
Rădăcină, 118
Rădăcinile, 167
Râmii, 86
Răsărit interior, 169
Răscruce, 25
Remember, 102

Responsabilul cu fericirea, 171
Resurecție, 23
Risipiri, 64
Ritm, 153
Rugă de vară, 80
Rugul, 100

Scrisoare de iarnă, 102
Seceriș, 152
Secol, 59
Sint pămintul, 49
Skiatos, 21
Somnul bunicii, 109
Sonet, 45
Sora soarelui, 154
Spinzuratul, 43
Stejari, 51
Sunet, 57
Surfș, 90

Șarpele fantastic, 168
Șerpi cu clopoței, 40
Știu bine, 121

Tablou final, 181
Tabula traiana, 161
Tata Licu, 118
Tăgadă, 55
Templul dinafară, 47

Terra Daciae, 160
Terra mater, 163
Terținele lunii, 98
Testament, 202
Thalassa, 54
Tipare, 42
Țîrg de țară, 175
Țîrziu (*Cîntec. Fulger...*), 84
Țîrziu (*Un gînd de ferigi ne-*
gre...), 27
Toaca de la Putna, 140
Toamnă cu brînduși, 126
Toamnă tîrzie, 16
Tribunal nocturn, 16
Tristețe, 80
Țara, din depărtare, 155
Țară, 180
Țepele lui Vlad, 138

Un vis, 135

Vară în Bucovina, 156
Vedenie, 122
Vinătoare albă, 99
Vîrstă, 12
Vlaicu, 169

Zeu ocrotitor stejarul, 137
Ziua zilelor, 11

CUPRINS

<i>Prefață</i>	V
<i>Tabel cronologic</i>	XI
<i>Clepsidră</i>	1

COPILUL CĂRUNT

De cînd alerg	5
Matinală	6
După furtună	7
Morții plutesc în văzduh	7
Irozii	8
Invocație	9
Dacă...	10
Ziua zilelor	11
Pîinea lui Ioan	12
Vîrstă	12
Fîntîna Castaliei	13
Descoperire de ultimă oră	14
Aventură	14
El Greco	15
Toamnă tîrzie	16

Tribunal nocturn	16
Raiul pierdut	17
Orfeu	17
Implorație	18
Amiază mediterană	19
De primăvară	20
Cetatea Sfântă	20
Skiatos	21
De toamnă	22
Dureroasele perne	23
Resurecție	23
Copilul cărunt	24
Răscruce	25
Amurg	25
Peisaj	26
Ninsori	26
Tîrziu	27
Casa din Bistra	28
Noapte albă	28
Peisaj intim	29
Interior vechi	30
Martiriu de toamnă	30
Ploaia	31
Iarăși copil	31
Grădini suspendate	32
La marginea mării	32
Azi-noapte	34

THALASSA

Ithaca	37
Arheologie	38
Orologiu	38
În mine, Ulise...	39
Șerpi cu clopoței	40
Cîntec	41
Crater	41

Tipare	42
Pedeapsă	42
Spinzuratul	43
Popas	44
Sonet	45
Midén ágan	46
Templul dinafară	47
Melancolie	48
O marmoră rănită	48
Sint pământul	49
Stejari	51
Pe cer de lebede	51
Parnas	53
Thalassa	54
Asteon	55
Tăgadă	55
Noapte	56
Noapte cu privighetori	57
Sunet	57
Prea treaz	58
Secol	59
Corabie	59
Pîndă	60
Balada cerbului nebun	60
Nel mezzo del camin...	61
Armură	62
Rană	63
Risipiri	64
Ora întrebărilor	65
Dincolo de cîtec	66
Casa	67
Noapte cu greier	67
Cuvintele	68
Ochii	69
Întotdeauna	70

La vîrsta poetului .	70
Pacea ploilor . . .	71
Numele	72
Ars poetica	72

ANOTIMP INCERT

La marginea dinspre apus .	77
Așteptare	78
Ecou	79
Rugă de vară	80
Tristețe	80
Iluzie	81
Portret	81
Dealul lupilor	82
Dragoste de iulie	83
Țirziu	84
Era o sanie	84
Căderea din icoane	85
Fă-mă frumos !	85
Rămii	86
Natură moartă	86
Pădure răsturnată	87
April	87
Doină	88
Poiană	89
Gutui	89
Suris	90
Cumpănă	90
Iunie	91
Întrebare de iarnă	91
Catrene	92
Cînd te aștept	92
Nisip	93
Joc păduratic	93

Cometă	94
Anotimp incert	94
Carusel	95
După cules	96
Febră în munți	96
De ochii lupilor	97
Terținele lunii	98
Jocul fetelor din Căpîlna	98
Vînătoare albă	99
Rugul	100
Acum	100
Ciudatul fluture	101
Remember	102
Scrisoare de iarnă	102
Cîntec de căprioară	103

MATER

Icoană	107
Leagăn	108
Întrebări	108
Somnul bunicii	109
Noiembrie	110
Oleandrii	111
Pleiade	112
De toamnă	113
Numai surîsul	114
Amiază	115
Livada din Maramureș	115
Mamă Lină	116
Pânade	117
Tata Licu	118
Rădăcină	118
Rână	119
Cîmpie	119

Bocet	120
Acasă	121
Știu bine	121
Vedenie	122
Metopă	123
Pasărea de foc și de cenușă	124
Ceață pe luncile toamnei	124
Dediței	125
Pădure	126
Toamnă cu brînduși	126
Întoarcere pe aceeași vale	127
Mamei, dincolo	128
Leagănul sicriu	129

TERRA MATER

Pădurea de milenii	133
Frunte	134
Îmi caut numele	134
A doua inscripție	135
Un vis	135
Cuvîntul	136
Alegere	137
Zeu ocrotitor stejarul	137
Țepele lui Vlad	138
Pe Argeș în jos	139
Toaca de la Putna	140
Doamna Stanca scrie	141
Mama Teodosia, o călugăriță căruntă	142
Ctitorul	142
Efigie	143
Iancu nu încapă în statui	143
Balada lui Cipariu	144
Eminescu, 1866	146
Cîntărețul Ardealului	147
O lacrimă care-a-nstelat ogorul	148

Dimineața, pe Tirnava-Mică	149
Cetății fără somn	150
Oracol	151
Seceriș	152
Ritm	153
Anno Domini 1848	153
Sora soarelui	154
Țara, din depărtare	155
Vară în Bucovina	156
Datini	157
Cîmpia Turzii	158
Moisei	159
La Histria	159
Terra Daciae	160
Tabula traiana	161
Decebalus per Scorilo	162
Terra mater	163
Inscripție	164
Delta	164
Primul leagăn	165
La un castel medieval	165
Elegie	166
Rădăcinile	167
Șarpele fantastic	168
Vlaicu	169
Răsărit interior	169
Fintini și stele	170
Responsabilul cu fericirea	171
Lia	173
Caii de foc	174
Tîrg de țară	175
La fintinile darurilor	176
Primii școlari	176
Generația noastră	177
Azi, pe Cîmpia Libertății	179

Țară .	180
În august .	180
Tablou final	181

HUMANITAS

Apolog . .	185
Năluca . .	190
Leșurile .	195
Testament .	202

<i>Ante-postumă .</i>	211
-----------------------	-----

<i>Indice alfabetic al poeziilor, după titlu</i>	213
--	-----

Lector : NICOLAE TEICĂ
Tehnoredactor : POMPILIU STATNAI

Bun de tipar 9.X.1979.
Tiraj 32.120 exemplare broșate.
Coli ed. 9,18, coli tipar 8,50.

Tiparul executat sub comanda
nr. 5184/979, la Întreprinderea
poligrafică Bacău, str. Eliberării
nr. 63.

Lucrarea este tipărită pe hîrtie
fabricată de C.C.H. „Letea” Bacău.

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

